

Katolički list

Zvonik

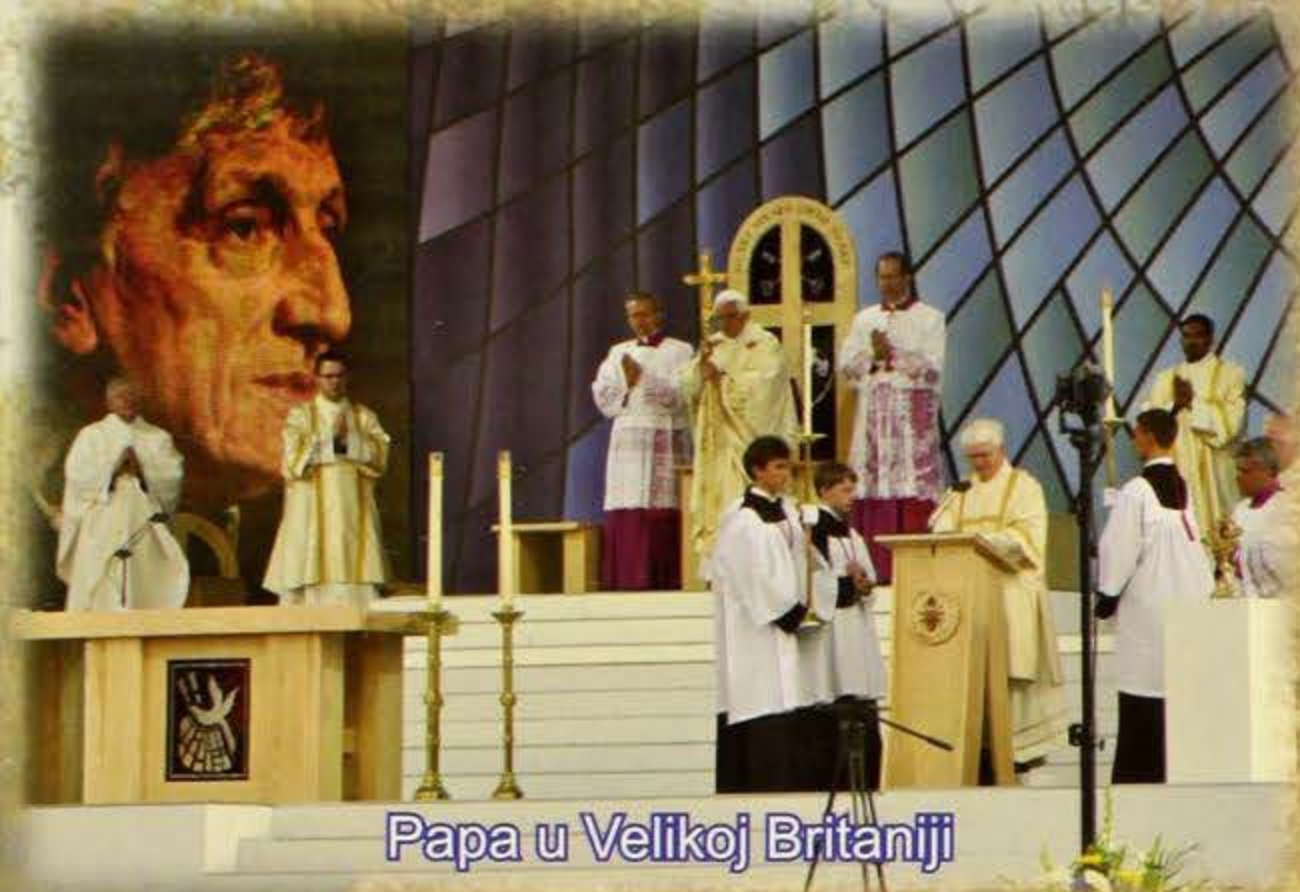
GOD: XVII BR. 10 (192) Subotica, listopad (oktobar) 2010. 130,00 din

oved yours
ornents
on say "I have
to your
me to me
of Brigadier
Infantry
honour to
your eye
It affords
to restore
shall be
Hest
to be
Hest

which does not seem
for some time past
Hest was
was not
was not

*Krunica:
Klanjanje Bogu,
veličanje Gospodina!*

Papa u Velikoj Britaniji

Apostolski nuncij, mons. Orlando Antonini na proštenju u subotičkoj katedrali

Hodočasnici iz Subotičke biskupije u Fatimi

Bački Monoštor - "Zavitni dan"

Đurđin - poslije jubilarne mise

Sombor - Sveti križ, poslije jubilarne mise

Subotica - Zajedno u službi starih

Orgulje i harmoniji

Restauracija, popravak, održavanje, štimanje, kao i nabava rabljenih.

Reference: orgulje u katedralama u Subotici i Sremskoj Mitrovici, u somborskoj karmelskoj crkvi, te preko dvadeset drugih orgulja u zemlji i inozemstvu.

Preporuka od prof. Emina Armana iz Zagreba.

Đerđ Mandić
Tel: 063 85 94 805
E-mail: mandicd2@yahoo.com

Sažimanje dojmova

Iz sadržaja

Cijenjeni čitatelji,

mnoštvo je svakodnevnih događaja i informacija kojima smo bombardirani s različitih strana. U svakodnevnoj utrci s obvezama koje ga pritišću, čovjeku današnjice teško je, a ponekad i gotovo nemoguće odahnuti, predahnuti, promisliti, odmoriti se i na kraju krajeva sabrati dojmove i donijeti ispravnu odluku.

Tako se prečesto dogodi da nam iz ruku promaknu važni trenuci, osobe i događaji. A jednom prošlo, ne može se više vratiti. No, potaknuti Pavlovim riječima, u takvim bismo situacijama umjesto tugoovanja mogli izgovarati: „Što je za mnom, zaboravljam, za onim što je preda mnom prežem, k cilju hitim, k nagradi višnjeg poziva Božjega u Kristu Isusu“ (Fil 3,13-14).

Kako nam se ne bi dogodilo upravo to da nam iz obzorja promaknu bitne stvari, i mi u *Zvoniku* pokušavamo Vam iz mjeseca u mjesec prenijeti barem dio događanja iz svijeta, ali i iz naše mjesne Crkve. Stoga i novi broj obiluje takvim temama. Mjesec u kojemu smo, obilježili su brojni događaji. Jedan od njih bila je i „Parada ponosa“ održana 10. listopada u Beogradu, a koja je završila u sjeni nasilja i divljanja huligana diljem beogradskih ulica. Zato smo Temu broja posvetili upravo tom događaju, pitajući se čime bismo se zapravo trebali ponositi. No, da nije sve oko nas tako crno, pokazuje i Papin apostolski pohod Ujedinjenom Kraljevstvu, gotovo trideset godina nakon povijesnoga pohoda Ivana Pavla II., a tijekom kojega se, kako su prenijeli i pojedini mediji, „približio svakom srcu“. Pročitajte što je sve poručio Papa britanskoj javnosti i vjernicima, a nemojte propustiti čitati ni o brojnim

župnim slavljima u našoj biskupiji, koja pak svjedoče da unatoč crnilu koje nas okružuje u vidu sve učestalijega nasilja, ima radosti, suživota i međusobnoga povjerenja. Da Crkva na ovim prostorima ima budućnost, svjedoči i reportaža koju smo posvetili Međunarodnoj biskupskoj konferenciji sv. Ćirila i Metoda, a koliko je među nama uspješnih vjernika laika čitajte u razgovoru s Tomislavom Žigmanovim. Kao i obično, pune radnoga ozračja su i obiteljske stranice, dječje i stranice mladih te naše stalne rubrike. Prihvatite ih baš onako kako su Vam i darovane: od srca k srcu.

Uzmimo si vremena za predahnuti, odahnuti, pročitati štogod korisnoga. Nađimo vremena za osobnu izgradnju i sažimanje dojmova. Samo na taj način moći ćemo se, poučeni onim što nije bilo dobro, a potaknuti svijetlim primjerima, suočiti s izazovima i događajima koji su pred nama. Sažimanje dojmova pruža nam mogućnost za preispitivanje sebe samih, započinjanje jednog novog razdoblja i donošenje ispravnih odluka. A ispravno donesena odluka pola je uspjeha!

Nošeni Pavlovim riječima, ali i primjerom tolikih vrijednih i marljivih ljudi koji nas okružuju kao i željom za propitivanjem i sažimanjem dojmova, uspjeha i neuspjeha, započeli smo i završili novi broj *Zvonika* koji je pred Vama. S iskrenim namjerama da svatko od Vas u njemu pronade ponešto zanimljivoga za sebe, želimo Vam da nađete vremena zastati i promisliti hitajući, poput Pavla, za onim što je pred Vama.

**Zamjenica
glavnoga urednika**

Papin posjet Ujedinjenom Kraljevstvu.....	5
Tema broja: Ponos ili stid?	6
Mons. Stjepan Beretić 25 godina u subotičkoj katedrali	9
Sombor: Jubilej u znaku križa.....	10
75. obljetnica crkve u Đurđinu.....	11
Reportaža: MBK sv. Ćirila i Metoda.....	23
Intervju: Tomislav Žigmanov.....	26
Moralni kutak: Homeopatija - da ili ne? ..	29
Priča: Križ mi srušili.....	35
Mladi: Lurd i Fatima.....	41
Kršćanski stav: Farma: Orwellovsko proročanstvo.....	43
Vjernici pitaju: Sakramenti u vlastitoj župi ili tamo gdje je zgodnije?	47

Krunica: klanjanje Bogu, veličanje Gospodina

Piše: br. Vjenceslav Mihetec, ocd

Svibanj i listopad, dva su mjeseca u našoj vjerskoj tradiciji, posvećena molitvi s Marijom, Majkom Isusovom. To su vremena kod si više nego u ostala vremena posvješćujemo da s nama moli Isusova Majka. Ona je naša predmoliteljica. Ona nas okuplja na molitvu kao onda Isusove apostole.

U listopadu ona nas okuplja na molitvu krunice. Ona je krunicu molila s Bernardicom u Lurdu kao i s troje djece u Fatimi. U svim njenim pojavcima u ruci joj je krunica.

Kad molite, ne blebećite kao pogani. Misle da će s mnoštva riječi biti uslišani. Ne nalikujte na njih. Ta zna vaš Otac što vam treba i prije negoli ga zaištete. Vi, dakle, ovako molite:

*Oče naš,
koji jesi na nebesima!
Sveti se ime tvoje!
Dođi kraljevstvo tvoje!
Budi volja tvoja
kako na nebu
tako i na zemlji!
Kruh naš svagdanji
daj nam danas!
I otpusti nam duge naše
kako i mi otpustismo
dužnicima svojim!
I ne uvedi nas u napast,
nego izbavi nas od Zloga!*

(Mt 6,9-13)

Krunica, niz od 59 zrnaca i malog raspela. Uz raspelo govori se Apostolsko vjerovanje. Na šest zrnaca govori se molitva Gospodnja, Očenaš. Na ostalih pedeset i tri zrnca govori se Zdravomarijo. Koliko ponavljanja. Ponavljanja izazivaju dosadu. Dosada pak potiče ponavljača da s tim prestane. I tako krunica kao najdosadnija molitva ispada iz ruku. Posebno kod mladih ljudi. Je li tomu tako? Mnogi se pozivaju i na Isusove riječi: *Kad molite, ne blebećite kao pogani. Misle da će s mnoštva riječi biti uslišani. Ne nalikujte na njih.*

Prije nego primijenimo ove Isusove riječi na molitvu krunice, promislimo još o sastavu te molitve. Nabrojio sam broj zrnaca i molitve koje se govore. Između zrnaca i riječi molitve struji nešto što ne vidimo i ne čujemo ali osjećamo. To je Duh Božji koji ispunja dušu te molitve. Bez toga Duha molitva je prazna, dosadna. Blebetanje.

Koje su to molitve koje se govore u krunici? Nakon ispovijesti vjere, vjernik pristupa molitvi. Ona započinje molitvom Gospodnjom, koja se javlja kao međaš između pojedinih otajstava koja se razmatraju. Molitva Gospodnja daje dostojanstvo i ozbiljnost toj vrsti molitve, govori nam papa Pavao VI. Niz desetki Zdravomarije kao da na svojim rukama nosi Isusa koji je začet po Duhu Svetom i koji na kraju kruni svoju Majku na nebu. Glavni sadržaj krunice upravo je Isus, i to svake Zdravomarije, koji je za nas dao svega sebe. On je prijatelj koji je dao život za svoju braću, za njihovo uskrsnuće. To je Isusov Duh koji struji tijekom čitave te molitve i koji nas potiče da i mi činimo tako.

U molitvi krunice se ne radi o blebetanju. Krunicu moli vjernik, a ne poganin. On ne blebeće prazne riječi, on govori Isusovu riječ. Ta Riječ, koja je *Duh i život*, ispunja njegovu dušu. To je Duh koji se raduje i klikće Bogu, to je duša koja veliča Gospodina.

Zato ovih dana rado uzimajmo s Marijom krunicu u ruke, Riječ Isusovu u dušu i jednostavno dišimo duhom Crkve koja je na ovom svijetu naša predmoliteljica i učiteljica molitve. S njom u molitvi bit ćemo radosni. Postat ćemo i mi krunicom, krunom Božjom na ovome svijetu.

Osvrt na apostolski pohod pape Benedikta XVI. Ujedinjenom Kraljevstvu

„Srce govori srcu“

Piše: *Dragan Muharem*

Apostolski pohod pape Benedikta XVI. Ujedinjenom Kraljevstvu nesumnjivo je događaj koji je obilježio protekli mjesec, događaj koji je pomno praćen očima svjetskih medija te zanimanjem šire društvene javnosti. Gotovo 30 godina nakon povijesnoga pohoda Ivana Pavla II., i drugi puta u povijesti Engleske crkve, ostvario se susret Rimskog biskupa s katoličkim vjernicima, zatim predstavnicima drugih kršćanskih crkava i religija, te iznimno važan susret s najvišim političkim, kulturnim i akademskim krugovima. Glavni cilj posjeta bilo je proglašenje blaženim kardinala Johna Henryja Newmana, jednog od najvećih Engleza novijeg doba, glasovitog teologa i čovjeka Crkve. Njegovo geslo „Srce govori srcu“ uzeto je kao tema i moto toga apostolskog putovanja.

Nakana ovog putovanja bila je ponajprije želja poduprijeti katoličku zajednicu, ohrabrujući je da ustrajno radi na obrani nepromjenjivih moralnih istina koje stoje u temelju pravednog i slobodnog društva. U svom obraćanju građanima te zemlje, imao je pred očima čitav Zapad, progovorivši o korijenima te civilizacije i izričući neprolaznu istinu evanđelja, kojom je ona prožeta, dok je zadaća Crkve neprestano držati budnom tu duhovnu i kulturnu tradiciju.

Najvažnije poruke Papina pohoda

U četiri intenzivna dana provedena u toj zemlji, od 16. do 19. rujna, Papa se doista približio svakom srcu. Prvi je susret bio u Edinburghu s kraljicom Elizabetom II., susret kojeg je karakteriziralo dijeljenje nekih dubokih zabrinutosti za blagostanje svih naroda na svijetu i za ulogu kršćanskih vrijednosti u društvu. Pošavši zatim u Glasgow, predsjedao je prvom misom na svom putovanju, gdje je ukazao na važnost evangelizacije kulture, osobito u našem dobu u kojem prodorni relativizam prijeti da potamni neprolaznu istinu o čovjekovoj naravi. *Ima danas nekih koji nastoje isključiti vjeru iz javnog života, omediti je u privatnosti ili ju čak predstavljaju kao prijetnju jednakosti i slobodi. Na-*

protiv, religija je jamac istinske slobode i poštovanja, ona nas potiče da svaku osobu gledamo kao brata i sestru, rekao je Papa. Današnjem su društvu potrebni jasni glasovi koji brane naše pravo da ne živimo u džungli uništavajućih i proizvoljnih sloboda, nego u društvu koje se zauzima za istinsko blagostanje svojih građana, pružajući im vodstvo i zaštitu pred njihovim slabostima i krhkostima, rekao je papa Benedikt.

Drugoga dana započeo je posjet Londonu. Tu se najprije susreo s predstavnicima svijeta katoličkog odgoja, gdje je brojnim mladima, koji su ga do-

čekali sa simpatijama i oduševljenjem, predložio da ne slijede djelomične ciljeve, zadovoljavajući se ugodnim izborima, već da streme nečem većem, to jest traženju prave sreće, koja se nalazi samo u Bogu. Tijekom susreta s predstavnicima ostalih religija koje su najviše zastupljene u Velikoj Britaniji, podsjetio je na nezaobilaznu nužnost iskrenog dijaloga. Istodobno je iznio na vidjelo traženje svetog kao nešto zajedničko svim religijama na kojem treba učvršćivati prijateljstvo, povjerenje i suradnju.

U susretu s predstavnicima političkog svijeta, diplomatima, akademcima, religijskim predstavnicima kao i predstavnicima svijeta kulture i poduzetništva, Papa je istaknuo kako religija, za zakonodavce, ne smije predstavljati problem koji treba riješiti, nego čimbenik koji na bitan način pridonosi povijesnom razvoju i javnoj raspravi u društvu. U zaključku svoga govora Papa je izrazio želju da Ujedinjeno Kraljevstvo, u svojem nastojanju bude suvremeno i višekulturno društvo, da uvijek sačuva poštovanje prema onim tradicionalnim

vrijednostima i onim kulturnim izrazima koje agresivniji oblici sekularizma više ne podnose niti toleriraju. Ne smije se dopustiti da potamni kršćanski temelj koji stoji u temelju njegovih sloboda.

Zadnji dan putovanja, bio je ujedno i kruna Papina pohoda kada je beatificirao kardinala Johna Henryja Newmana. Mnoštvu vjernika, osobito mladih, Papa je želio ponovno predložiti svijetli lik kardinala Newmana, intelektualca i vjernika, čija se duhovna poruka može sažeti u svjedočanstvu da put savjesti nije zatvaranje u samoga sebe, već je otvorenost, obraćenje i poslušnost Onome koji je Put, Istina i Život.

Odjeci u javnosti

Sa sigurnošću se može ustvrditi da su britanski katolici i društvo upoznali Papu onakvim kakav jest, u njemu prepoznali prijatelja, osobu koja je donijela pozitivnu poruku, i time su na svojevrsan način uklonjene predrasude vezane uz njega i Katoličku Crkvu općenito. Po odlasku Pape, engleski premijer David Cameron izjavio je kako je papa Benedikt potaknuo državu na razmišljanje.

Istina, nije manjkalo ni prosvjeda protiv Papina dolaska, koji su uglavnom bili motivirani stavom Katoličke Crkve po pitanju ređenja žena, pravima homoseksualaca, kontracepcije, itd. No, s obzirom na poprilično snažnu kampanju uoči Papina dolaska, isti su ostali prilično zasjenjeni događajima i porukama apostolskog pohoda.

Jednom riječju, mnoge je neočekivano iznenadio dinamizam i snaga Papine poruke, koja će doista pronaći plodno tlo u britanskom društvu. Papa je uistinu pokazao da evanđelje može i treba postati nadahnuće politici, kulturi, gospodarstvu, i svakoj ljudskoj stvarnosti, da razum i vjera nisu u sukobu, nego tek zajedno, mogućnost za obuhvatnije poglede i spoznaju. Bio je to doista povijesni događaj, koji je označio novo važno razdoblje u dugoj i složenoj povijesti odnosa između britanskog naroda i Svete Stolice, i općenito između dosad naglašene isključivosti vjerskog i sekularnog mentaliteta.

Ponos ili stid?

Piše: *Katarina Čeliković*

Slike parade ponosa i nasilja ušle su preko televizijskih ekrana u naše domove ostavljajući mnogobrojna pitanja na koja nam nitko nije odgovorio. Jedni govore o pravu na slobodu izražavanja svoga seksualnog opredjeljenja, drugi se stide što se parada ponosa odvija u ovoj zemlji. Jedni se slobodno pokazuju vesela lica i pokreta, drugi osuđuju i djeluju čak i nasiljem. Tko se i čime ponosi, a tko se i zašto stidi tema je na koju sigurno ne možemo u cijelosti odgovoriti, ali se možemo zapitati i zamisliti nad mogućim djelovanjem kako državnih tijela, društvenih institucija i Crkve tako i svoga vlastitoga. Pitanja i odgovori iz različitih kutova pokazuju s koliko se problema susreće suvremeni kršćanin, o kojima smo već pisali ali koji nas stavljaju pred nove izazove.

Što je parada?

Riječ parada (franc.) Rječnik stranih riječi opisuje kao svečanu smotru vojske, a u prenesenom značenju kao svečanu povorku, svečanost uopće; kao sjaj, blistavost, blještavilo, isticanje, pokazivanje; kao svečanu odjeću itd. Dok se takozvana „parada ponosa“ odvijala na ulicama svjetskih gradova, činila nam se dalekom i manje zanimljivom. Čim su mediji počeli najavljivati mogućnost održavanja ovakve parade u Zagrebu i Beogradu, nitko više nije ostao hladan i nezainteresiran.

Parada je održana. Nedavno u Beogradu, a prije toga u Zagrebu. Je li nekoliko stotina sudionika parade opravdalo sadržaj riječi, svatko može procijeniti. Povorka je bila blistava, blještava, sudionici su se isticali, pokazivali, istina u svečanoj nošnji po vlastitim kriterijima, i hodali na način primjeren svrsi njihova hodanja. Ova je parada ličila na „maškare“, „maskembal“, a rezultate koje je polučila vidjeli su svi.

Parada ponosa LGBT osoba je dio godišnje festivalske proslave ponosa lezbijki, gejeva, biseksualnih i transrodnih osoba koja se održava u većim gradovima širom svijeta. Ima tri premise: da ljudi trebaju biti ponosni u vezi sa svojom seksualnom orijentacijom i rodnim identitetom, da je različitost dar i da su seksualna orijentacija i rodni identitet urođeni, te da se ne mogu namjerno promijeniti.

/wikipedia/

Otkad je čovjeka bilo je, i bit će, homoseksualaca. O njima piše i na stranicama Svetoga pisma. U knjizi Postanka (19,1-29), taj je grijeh bio povod da Bog zatre sumporom i ognjem gradove Sodom i Gomoru. Gotovo sve crkve ovakvo seksualno opredjeljenje smatraju neprirodnim, bolešću i grijehom. Većina ljudi smatrala je ovo opredjeljenje boleš-

ću. Prema Klasifikaciji bolesti Svjetske zdravstvene organizacije, homoseksualnost se od 1990. ne smatra bolešću, što je 2008. godine prihvatio Etički komitet Srpskog liječničkog društva.

Globalni svjetski poredak nametnuo je putem medija i ekonomske moći nove standarde po kojima su sam moral i temeljne ljudske vrijednosti dovedene u pitanje. Što to čovjeka tjera u ispitivanje Božje izdržljivosti i što Bog danas dopušta, vidimo na primjeru javnog iskazivanja seksualnog opredjeljenja.

Nasilje

Što je temeljni motiv održavanja parade ponosa? Po riječima predstavnice organizacije „Labris“ Dragane Vučković, parada ponosa je „temeljno ljudsko pravo, odnosno pravo na mirno okupljanje“ kojim jedna marginalizirana grupa u društvu upućuje političke zahtjeve državi, skreće pozornost na sebe, čime doprinosi poštivanju ljudskih prava. Ona je navela da Parada ponosa nije provokacija niti paradržanje s negativnom konotacijom.

Na ovo „temeljno pravo skretanja pozornosti državi“ brojni su pojedinci i grupacije reagirali na različite načine. Jedni su organizirali mirnu šetnju u znak protesta, drugi su pisali, izražavali negodovanje zbog jedne manjine koja ruši tradicionalne obiteljske vrijednosti. Od poruka „Čekamo vas“ do nasilja neviđenih razmjera.

Sukobi i neredi nevjerojatnog broja demonstranata otvorili su Pandorinu kutiju i nasilje je postalo „ispušni ventil“ za mnoge nezadovoljnike od kojih mnogi nisu ni znali zašto pokazuju bijes i mržnju. Ulični neredi prometnuli su se čak i u političke, dobivajući ocjene opasnih i po poredak, dovodeći u pitanje proeuropsku orijentaciju države.

Ovakve parade imale su slične posljedice i u drugim državama u kojima su se održale.

Osuda nasilja

Velika većina ljudi ne podržava nasilje bez obzira na to što misli o osobama drukčije seksualne orijentacije, isto toliko ih misli da treba oštro kažnjavati sve koji se nasilno ponašaju prema osobama drukčije orijentacije. Ipak, ima ekstremističkih organizacija koje koriste svaku priliku za nasilje i obračun sa svima. Nasilje su osudili svi javni djelatnici, kao i crkvene osobe.

Podrška

Začuđujuća je velika podrška koju međunarodna zajednica daje paradama ponosa, od Vijeća Europe, OEBS-a, do UN kancelarije za ljudska prava. Sudionici parade su računali i s podrškom policije, kako to svjedoči predsjednik Gay streit alijanse Boris Milićević „vrlo je bitno što je i policija Srbije značajno promijenila odnos prema čitavoj LGBT populaciji“. On također kaže da je proglas „Neka bude Parade ponosa“ do sada potpisalo 48 organizacija, među kojima su i manjinske grupe i organizacije koje štite prava hendikepiranih.

Najveću pak podršku ova manjinska grupa ima u medijima koji su više nego gladni senzacionalističkih događaja. Upravo je njihova bila ključna uloga u svemu što se događalo oko same parade i povorke.

Procjenjivalo se u medijima da bi podrška javnih ličnosti i političara mogla biti od najveće važnosti u smanjivanju homofobije.

Kriva je Crkva!

Mediji i mnogi u javnosti eksponirani sociolozi, psiholozi, političari i ini za nasilje su optužili Crkvu kao glavnog krivca jer se nije jasno distancirala od ekstremističkih organizacija. Stav Srpske pravoslavne crkve u vezi s gej paradom nije se promijenio od 2009. godine, kada je parada zabranjena, te je „na snazi“ priopćenje člana Svetog arhijerejskog sinoda i glasnogovornika SPC vladike bačkog Irineja: „SPC i tradicionalne crkve i vjerske zajednice protive se pravu na javno izražavanje seksualne orijentacije ili bilo koje druge lične sklonosti, pogotovo ukoliko ono vrijeđa pravo građana na privatnost i obiteljski život, njihova vjerska uvjerenja i neprikosnovenost dostojanstva osobe“. Vladika je naglasio i da „kršćanima nije dopušteno obarati zabludu primoravanjem i nasiljem, nego uvjeravanjem, riječju i krotkošću obavljati spasenje ljudi“.

Milutin Novaković, tajnik Beogradske nadbiskupije, izjavio je za list *Danas* da se Rimokatolička crkva ni na koji način ne bavi ovom manifestacijom i da je neće javno komentirati, što nije učinila ni povodom gej parade u Rimu. Javno svoj stav nisu iskazale ni druge vjerske zajednice.

Krивnja Crkava?

Ponos i stid

Mnogi se pitaju čime se ponose sudionici parade, po čemu je njihova „drukčijost“ toliko važna da se mora pokazati cijelom svijetu. Je li seksualnost razlog za ponos ili bi to

trebala biti prirodna oznaka ljudskog bića? Seksualnost s dozom stida kategorija je prošlosti. Ovom konstatacijom i crkveno učenje mnogi stavljaju u prošlost.

Što nam služi na ponos? Koje su to temeljne ljudske vrijednosti kojima se možemo ponositi i iznijeti ih na ulicu? Hoćemo li uskoro paradirati novim vrijednostima u kojima su snalažljivost i laka zarada, a stidjet ćemo se brojnih obitelji, uspjeha na poslu, u znanstvenom radu? Tko će odrediti norme i vrijednosti?

Kršćanski stav

Danas je vrlo rašireno mišljenje – **live and let live!** Živi i pusti i druge živjeti! Time se i Crkva stavlja izvan osobnog života. Nitko nema pravo zadirati u čovjekovu intimu.

Nasuprot svim medijskim i javnim prozivanjima, Crkva odbacuje svaku diskriminaciju homoseksualaca i javno se ispričava i osuđuje sve nepravde počinjene tijekom povijesti. Crkva ne osuđuje osobu već samo ono što se protivi Božjoj zapovijedi.

Od Crkve se ne smije i ne može očekivati otklon od Biblije, što znači i to da će braniti ljudsko dostojanstvo i onih osoba koje osjećaju drukčiji spolni nagon.

Pitanje za kraj

Ako je parada ponosa „temeljno ljudsko pravo“, hoće li se političari, ministri, i toliki branitelji „drukčijih“ jednako tako zalagati i za pravo na život nerođenih? Pravo na dostojanstvenu smrt, pravo na zaposlenje, na liječenje, hoće li štiti siromašne...?

Ako su proglas „Neka bude Parade ponosa“ potpisale manjinske grupe i organizacije koje štite prava hendikepiranih, je li homoseksualnost hendikep? Ponašaju li se i prema drugim hendikepima isto? Prema slijepima, gluhima, bolesnima?

Igramo li se Boga kada govorimo „Neka bude...“? Kada je Bog rekao „Neka bude...“, nastavak je bio: „I bi tako“!

Jesmo li doista izgubili moralnu i duhovnu ravnotežu i zbog egzistencijalne nesigurnosti, i mi kršćani, postali sudionici u novom svjetskom moralnom poretku? Smijemo li prihvatiti sve iako znamo da nam je sve dopušteno ali sve i ne koristiti?

Kako pobijediti zlo i sve što je obučeno u primamljive novosti? Samo molitvom i svojom dobrotom – Božjom milošću.

Susret generacije na Paliću

Palićka župa Marije, kraljice svijeta bila je od 23. do 25. kolovoza domaćin vrhbosanskom nadbiskupu kardinalu Vinku Puljiću i svećenicima, kao i laicima njegove školske generacije davne 1965. godine.

Među tom generacijom je i palićki župnik i dekan, preč. **Josip Leist** i mons. **István Koncz**. Nedostajao je banjalučki biskup, mons. **Franjo Komarica**.

Plodna ravnica, voćnjaci i vinogradi, jezero Palić, te crkva Srca Isusova u Bačkim Vinogradima, Gradska kuća i svetište na Bunariću, bili su glavna atrakcija gostima koji su vidno uživali sva tri dana posjeta. Lijepo urešen park, jezerce, svježe oličena crkva, i sav okoliš koji okružuje našu palićku crkvu i župni stan, a za to ponajviše možemo zahvaliti našem župniku Josipu. Na dan apostola sv. Bartola, iako je bio radni dan, župnik je u velikom broju okupio svoje vjernike da pozdrave goste. Svečanom procesijom od kapelice do crkve započela je sveta misa. Palić je mjesto gdje se govori svim jezicima svijeta. Posebno jezikom ljubavi. Poslije sv. mise sve je vrvjelo od Božjega naroda, a vrijedne ruke žena su se pobrinule za fanke. Razgovaralo se, prisjećalo i nadasve veselilo i pjevalo. Razdragani gosti su sa sobom ponijeli lijepe dojmove, nova poznanstva i puno, puno radosti.

Kardinala i goste, i našeg domaćeg biskupa **Ivana Pénzesa**, pozdravila je studentica **Helena**, koja je izmamila suze na licima gostiju. *Ponesite sa sobom ljubav kojom Vas sve darujemo, ponesite ljubav svojim kućama, i dajte je drugima, i ne zaboravite malo mjesto Palić. Stisnulo se na sjeveru Bačke, stisnulo se jer je malo, i stisnulo se od straha, neizvjesnosti, od nezaposlenosti, od mutnih poslova, od beznađa, od naviranja nekih prebogatih, koji su nam već sve skoro pokupovali... Daj nam Bože puno ovakvih i sličnih susreta. /G. M./*

Izišao novi broj časopisa "Hosana"

Iz tiska je izišao novi broj, četvrti po redu, časopisa „Hosana“. U njemu će čitatelji naći vijesti o događanjima u Zajednici unatrag tri-četiri mjeseca. List se može dobiti besplatno u Zajednici ili naručiti putem e-maila:

zhosana@yahoo.com

Konferencija europskih komisija „Pravda i mir“

Predstavnici tridesetak nacionalnih povjerenstava koje čine Konferenciju europskih komisija za „Pravdu i mir“ (CEJPC) sastali su se u Vilniusu (Litva) od 17. do 21. rujna na Međunarodnu radionicu i generalnu Skupštinu, kojoj je nazočio i izaslanik iz Srbije Čaba Kovač.

Međunarodna radionica – čija je tema bila: „Dar slobode: Povijest i izazovi tranzicije“ – usredotočila se na činjenicu da Litva upravo slavi dvadesetu godišnjicu ponovne uspostave neovisnosti nakon Sovjetske vladavine.

Tijekom radionica sudionici su se upoznali s poviješću litvanske borbe za slobodu. Ova nacija ima jaku vjeru i kulturnu baštinu, koja im je pomogla preživjeti Sovjetsku okupaciju od blizu pet desetljeća. Zemlja je između 1940. i 1990. izgubila trećinu svojih stanovnika. Neke su deportirali u Sibir, drugi su emigrirali. Društvena struktura nacije je teško oštećena ali je duh ljudi ostao i dalje nesalomiv. I u današnjem društvu se vide ove rane iz prošlosti ali su u tijeku razni procesi koji pokušavaju liječiti nepravde iz prošlosti.

Tijekom rada u skupinama bavili smo se i temom migracije. Litva u svojoj povijesti ima više faza migracija svojih stanovnika. Ova posljednja – zbog ekonomskih razloga – predstavlja i šansu i izazov za zajednicu. Slobodno kretanje po Europi je pozitivni razvoj (Litva je članica EU), ali je također važno da se steknu povoljni društveni, politički i ekonomski uvjeti da oni koji žele mogu ostati u Litvi.

*Veoma smo i iskreno zahvalni onima koji su nam omogućili steći ova iskustva. Kao prvo, našem domaćinu, kardinalu **Audrysu Bakšisu**, nadbiskupu **Sigitasu Tamkevičiusu**, biskupu **Gintarasu Grusas** i litvanskoj Komisiji za pravdu i mir. Zahvaljujemo svima koji su odvojili svoje vrijeme da se obrate našem skupu (među njima je bio i prvi predsjednik Litve, gospodin **Vytautas Landsbergis**, kao i trenutni članovi Europskog parlamenta), jer bez njih ovo iskustvo ne bi bilo moguće. Stečena iskustva nas navode da o značenju slobode razmišljamo u svjetlu odgovornosti koja je redovito prati. Istinska sloboda se ne može steći u jednom trenutku, više je to jedan proces. Prijetnje slobodi uzimaju razne oblike. Mogu biti vojne, političke, društvene, ekonomske ili moralne. Svi mi u Europi trebamo biti oprezni s novim formama prijetnji slobodi, stoji u priopćenju za javnost nakon Međunarodne radionice.*

Potom je uslijedila godišnja Generalna skupština CEJPC, koja je otvorena svečanom svetom misom u katedrali u Vilniusu. Generalnoj skupštini su nazočili i predstavnici papinske Komisije za „Pravdu i mir“, Vijeća europskih biskupskih konferencija, Komisije biskupskih konferencija Europske unije i Renovabisa.

Konferencija europskih komisija za pravdu i mir (CEJPC) je europska mreža koja danas okuplja 31 nacionalnu komisiju za „Pravdu i mir“. Svaka je osnovana i priznata od strane svojih katoličkih biskupskih konferencija. Tajništvo CEJPC se trenutno nalazi u Parizu.

Čaba Kovač

Mons. Stjepan Beretić 25 godina na službi u subotičkoj katedrali

Prije 25 godina, točnije 16. srpnja 1985. godine, tadašnji subotički biskup mons. Matija Zvekanović, imenovao je Stjepana Beretića katedralnim župnikom. Tako je mons. Beretić svrstan u red onih svećenika koji su najduže bili župnicima u katedrali. Od njega je katedralni župnik bio duže samo biskup Lajčo Budanović (38 godina) i Ivan Probojčević (29 godina). On je na toj milosti zahvalio Bogu svečanom svetom misom u katedrali-bazilici sv. Terezije 19. rujna, u nazočnostih brojnih vjernika, u zajedništvu sa svojom rodbinom i prijateljima.

Među gostima bili su i predstavnici mjesnih vlasti i generalna konzulica R. Hrvatske u Subotici, Ljerka Alajbeg. Slavlju se na ručku pridružio i gradonačelnik Subotice, Saša Vučinić.

Na početku svoje jubilarne mise u katedrali, obraćajući se nazočnima, mons. Beretić je među ostalim rekao: *Zahvalan sam Gospodinu što me je ovdje oduševljavao svećeničkim zvanjima. U ovih 25 godina s vama sam pratio školovanje i odgoj šesterice svećenika. Najmlađi je na službi u Segedinskoj biskupiji. Ti su svećenici zajedno s vama bili moj oslonac i poticaj. Rado mislim na sve moje dobre vjeroučenike. Kroz našu vjeronaučnu dvoranu prošlo je više stotina dobre djece. Neki su od njih svećenici, neki dobri roditelji, dobre djevojke i mladići. Rado mislim na časne sestre, svećenike, bolesnike i sve vas koji cijelo vrijeme molite za mene. Mislim na vas, koji mi pomažete. Mislim na sve svoje suradnike. Izražavam Bogu zahvalnost za časne sestre, koje su mi bile od pomoći od mojih kapelanskih dana do danas, rekao je katedralni župnik. Zahvaljujem Bogu na velikoj pomoći koju mi je pružio po gospodi Loziki Bogešić, pa po obitelji Štefković. Dominika je u isto vrijeme obavljala i službu sakristanke, službu zvonarice i službu domarke. Zanosilo me pjevanje i glazbeni život u našoj katedrali: zborovi, orkestri, tamburice, soli-*

sti... To je pak uvelike djelo s. Mirjam, preč. Josipa Mioča i vlč. Csabe Paskóa. Zahvaljujem Bogu i za naših 17 župnih vikara, vlč. Tibor je 18. po redu. Osim zahvale Bogu i ljudima, slavljenik je podsjetio i na neke statističke podatke povjerene mu župe: Ono što je bolno ne samo u našoj župi, već i u cijeloj našoj biskupiji, to je omjer krštenih i umrlih. Broj umrlih je svake godine više nego dvostruko veći od broja krštenih: 42 krštenja na 98 sprovoda. Od 1. kolovoza 1985. godine do danas smo imali 1051 krštenje ali 2455 sprovoda. Za 25 godina u našoj nas je župi manje za 1404 vjernika! Još više ih je odselilo u ratnom vihoru..., rekao je slavljenik, a među

svjetlije točke svoga župnikovanja je uvrstio susrete s mladima četvrtkom. Pozdravio je i vjernike drugih subotičkih župa koji su došli na to slavlje kao i onima koji redovito u katedralu sudjeluju u nedjeljnim svetim misama. A prije samog pokajničkog čina zamolio je za oprostjenje sve koje je uvrijedio kao i Božje smilovanje za sebe.

U svetoj misi osim svećenika su-slavitelja aktivno su sudjelovala i djeca i mladi čitanjem Božje riječi i predmoleći molitve vjernika. Na misi je pjevao katedralni zbor „Albe Vidaković“ pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić. S nekoliko pjesama nastupio je i omladinski tamburaški orkestar Muzičke škole pod ravnanjem prof. Mire Temunović.

Prigodnu propovijed održao je vlč. Lazar Novaković, đurđinski župnik. U prvom dijelu propovijedi protumačio je poruku evanđelja XXV. Nedjelje kroz godinu a zatim istaknuo: *Danas smo ovdje sabrani zahvaliti Bogu s*

mons. Stjepanom Beretićem za 25 godina njegove župničke službe u katedrali. Zahvaljivati za svećenika i sa svećenikom koji se znao bogatiti u Bogu i koji svoje talente nije zakopao već ih je obilno umnožio. Vlč. Novaković se prisjetio svojih sjemenišnih dana i susreta sa slavljenikom koji je tada bio katedralni kapelan: Svoju radost svećeničkog poziva uvijek je svjedočio, rekao je propovjednik, a potom je naglasio: U život našeg jubilarca mnogi su utkali dobre, zlatne niti. Prije svih to su njegovi roditelji: otac Joso i mama Leona. Iskrena pobožnost, briga za duhovni život, marljivost u radu – sve je to Stipan ponio s obiteljskog ognjišta. Vjerujem da s blaženim papom

Ivanom XXIII. Može posvjedočiti: „Rano sam otišao od kuće. Puno knjiga pročitao, puno naučio. Ali ono što ste mi vi dali, dragi roditelji, trajno je ostalo, trajno svijetli. Hvala vam“. Podsjetio je zatim na njegov spisateljski rad: Umnažao je župnik Stipan svoje talente. Obogatio nas je molitvenikom: Slava Božja i divnim knjigama: Božji prijatelji s nama na putu, Dužijanca u srcu i Čudesna Bunarička noć.

Zanimljivi su njegovi članci u Zvoniku i Danici. U zaključku svoje propovijedi, vlč. Novaković se podsjetio riječi o. Bonaventure Dude, koji je Stjepanu propovijedao na Mladost i Srebrnoj misi: Dok bude zanosnih svećenika – bit će i duhovnih zvanja. Stipan spada među njih, rekao je propovjednik i zaključio: Prije 25 godina sjeo si na najčasniju župnu stolicu. Bilo je onda više kandidata. Radovao sam se što si ti izabran. I danas se radujem i zahvaljujem s tobom. Želim da Te i dalje zanos vodi. U tvom djelovanju uvijek je bilo pravednosti i dobrote. Tako neka ostane. Vjera neka ti bude čvrsta, nada ustrajna a ljubav djelotvorna.

Mons. Beretić je jubilej svog župnikovanja proslavio istoga dana i s vjernicima Mađarima, a poslije mise na hrvatskom jeziku priredio je za svoje goste svečani ručak u HKC „Bunjevačko kolo“.

A. A.

Sombor: Jubilej u znaku križa

Pokušajmo slaveći pedesetu godišnjicu ove župe da i mi u našim obiteljima imamo križ na časnome mjestu. Znamo da upravo križ spaja nebo i zemlju, istok i zapad, da Isus Krist razapet na križu obuhvaća sve, rekao je beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar 10. listopada na proslavi 50. obljetnice župe sv. Križa u Somboru.

Misu je predvodio beogradski nadbiskup Hočevar u koncelecijaciji s braćom karmelićanima o. Zlatkom Žuvelom i o. Zlatkom Pletikosićem, tavankutskim župnikom Franjom Ivankovićem, sa stalnim monoštorskim đakonom Stipanom Periškićem i župnikom domaćinom vlč. dr. Marinkom Stantićem.

Domaći župnik Marinko Stantić je pozdravljajući nadbiskupa poželio dobrodošlicu zahvalivši mu što se odazvao na poziv – da bude gost i predvoditelj svete mise u ovoj maloj somborskoj župi. U nadahnutoj propovijedi nadbiskup Hočevar je rekao kako je današnji svijet „kultura vanjskih svjetala“ – materijalizma, te da je svakom čovjeku koji je na neki način šarmiran današnjim materijalističkim ponudama na svakom koraku, potreban povratak Bogu, povratak nutrimi.

Ne dozvolite da vas prevare tolike izvanjske svjetlosti, spektakli i događaji. „Nije zlato sve što sija.“ Budite uvijek pažljivi na nutarnje događaje Božjega Duha. Bog nam govori po savjesti, zato upravo u ovom svijetu tolikih vanjskih događaja nađimo vjere da uđemo u sebe, u svoje srce, uzmimo u ruke Sveto

pismo, razgovarajmo i molimo po našim obiteljima kako bismo obiteljskim dijalogom pronalazili prave putove. Samo vjera omogućuje da na sve gledamo drugačije, cjelovitije i punije, poručio je nadbiskup Hočevar.

U nastavku propovijedi nadbiskup je pozvao vjernike da razvijaju talente, a najveći talent, odnosno dar je vjera, i u toj vjeri čovjek treba biti Božji suradnik na svim razinama. On ističe kako vjernici klanjajući se Bogu trebaju stvarati pravedno društvo i imati osjećaje za sve one koji su gurnuti na periferiju života. *Križ je znak univerzalne Božje ljubavi. Slaveći njega, slavimo tu veliku poruku, taj veliki Božji događaj. Zato pokušajmo, slaveći pedesetu godišnjicu ove župe, da i mi u našim obiteljima imamo križ na časnome mjestu. Znamo da upravo križ spaja nebo i zemlju, istok i zapad, da Isus Krist razapet na križu obuhvaća sve. Samo tako je moguće, što kaže i sadašnji papa Benedikt XVI, stvoriti pravo bratstvo na osnovi križa Krista razapetog, a ne neke slijepe ideologije. Ako prihvatimo Krista za spasitelja, među nama možemo probuditi mnoge inicijative povezanosti, zaključio je nadbiskup Hočevar.*

Marica Mikrut, pučka pjesnikinja i župljanka ove župe, je na kraju misnog slavlja pročitala pjesmu „Zlatnih pedeset godina crkve sv. Križa“, koju je napisala povodom ovoga jubileja. U večernjim satima u crkvi je priređena svečana akademija na kojoj su sudjelovali mladi recitatori, članovi Pastoralnoga vijeća, župnik i pjevačka skupina „Viškovčanke“ iz Viškovaca kraj Đakova, koje su svojim skladnim pjevanjem uz domaći župni zbor uljepšali svečano misno slavlje.

Zlatko Gorjanac

Hodočašće Žalosnoj Gospi u Selenči

Uz blagdan Marijina rođenja, u rujnu se slave još tri marijanska slavlja. Jedno od njih je i spomen Gospe Žalosne, 15. rujna, milosnoga lika Majke Božje koja suosjeća s patnjama svoga Sina, ali i s patnjama svih ljudi. Ona je zaštitnica Slovaka i mjesta Selenče te su se toga dana u ovome mjestu okupili brojni vjernici i hodočasnici.

U župnoj su crkvi ove godine slavljene tri svete mise – na mađarskom, hrvatskom i slovačkom jeziku. Svetu misu na hrvatskom je predvodio vlč. Josip Štefković, koji je u svojoj propovijedi pojasnio sedam Marijinih žalosti kao simbol čovječanstva koje pati. Misno je slavlje zdušnim pjevanjem uljepšala „Matoševa“ ženska pjevačka skupina iz Plavne, koja u ovom mjestu djeluje i kao župni zbor crkve sv. Jakova.

Ovo je bio drugi nastup „Matoševe“ ženske vokalne skupine izvan Plavne, a poziv da pjeva na sv. misi u povodu Žalosne Gospe svojevrсно je priznanje djelovanju ove hrvatske kulturne udruge, koja od svog osnutka (2008.) usko surađuje sa župnom zajednicom.

Zvonimir Pelajić

25. obljetnica braka Ivana i Angele Varo

Bračni par Angele i Ivana Varo zahvalilo je Bogu za 25. obljetnicu braka 12. rujna u crkvi sv. Križa u Somboru. Misno slavlje predvodio je domaći župnik Marinko Stantić.

U okviru mise misna čitanja su čitali njihova dva sina: Srđan i Mirosлав. Činom proslave svoga jubileja naglasak nije stavljen na uzdizanje vas kao jubilaraca, već zahvala i svjedočanstvo što je Bog učinio u vašem životu. Danas, kada je obitelj toliko ugrožena, doista je potrebno biti svjetlo mladima da se s Gospodinom na putu može živjeti sretno i zadovoljno, rekao je župnik u propovijedi.

Na kraju mise, župnik je zahvalio jubilarcima za njihov doprinos za zajednicu ove župe, jer je Ivan član Pastoralnoga vijeća ove crkvene općine, a Srđan višegodišnji tehnički urednik svih dizajnerskih potreba, kako župe, tako i HosanaFesta i Zajednice Hosana. Slavlje je nastavljeno u obiteljskom domu uz uže članove obitelji i prijatelja. /G. W./

75. obljetnica crkve u Đurđinu

Župljani župe sv. Josipa Radnika u Đurđinu svečano su obilježili veliki jubilej svoje crkve – 75. obljetnicu postojanja. Svečano jubilejsko slavlje bilo je u nedjelju 3. listopada. Misno slavlje predvodio je biskup subotički mons. dr. Ivan Pénczes, u zajedništvu s domaćim župnikom Lazarom Novakovićem te generalnim vikarom mons. Slavkom Večerinom, arhiepiskopom subotičkog arhiepiskopata mons. mr. Andrijom Anišićem, tajnikom biskupije mr. Mirkom Štefkovićem, te susjednim župnikom Željkom Šipekom, dok je vlč. Miroslav bio na raspolaganju za ispovijed.

Kod mise je asistirao bogoslov te župe Robert Mađarić, a pjevanje je predvodila Jelena Demšedi, orguljašica župe Presvetoga Trojstva iz Male Bosne. U prigodnoj propovijedi biskup Pénczes čestitao je župniku i okupljenim vjernicima jubilej, a zatim im je govorio o crkvi koja je izvor brojnih milosti i duhovna oaza svakoga mjesta i svake župe u kojoj se nalazi. On je pozvao okupljene vjernike da budu zahvalni svojim pradjedovima čijim zalaganjem je prije 75 godina podignuta njihova lijepa crkva, ali da i sami vode brigu o njoj, te je lijepu sačuvaju i predaju budućim generacijama. Osobito je naglasio važnost žive Crkve – kako one male obiteljske tako i ove koju predstavlja župna zajednica. Bez pobožnih i praktičnih vjernika, koji radnim danom i nedjeljom sudjeluju u svetoj misi i koji se ondje napunjavu potrebnim milostima da bi svoju vjeru živjeli u svakidašnjici, nema op-

stanka ni župne zajednice ali ni same zgrade crkve.

Na kraju mise župnik Lazar Novaković u kratkim crtama izložio povijest crkve i iznio neke značajne statističke podatke. Župnik je s ponosom istaknuo da je župa sv. Josipa Radnika dala šest svećenika a to su **Lojzija Stantić, Nikola Dulić, Antun Stantić, o. Gerard Tomo Stantić, fra Željko Dulić i Blaško Dekanj.** A isto toliko svećenika vršilo je dosada župničku službu u Đurđinu. Bili su to **Jakov Grunčić, Tomislav Bukvić, Marko Vukov, Marijan Đukić, Lazar Ivan Krmpotić i Lazar Novaković.** Nakon iznesenih podataka župnik je zahvalio biskupu i svećenicima kao i svim vjernicima na sudjelovanju u jubilarnom slavlju đurđinske crkve.

Prije blagoslova, za uspomenu na sudjelovanje u slavlju, biskupu su ovogodišnji đurđinski bandaš i bandašica, odjeveni u narodne nošnje, predali sliku izrađenu u tehničari slame koja predstavlja oltar sv. Josipa u đurđinskoj crkvi. Sliku je izradila i darovala **Marija Vidaković.** Poslije svete mise svi vjernici su se oko crkve zadržali u razgovoru i druženju uz kolače i piće.

Za jubilej svoje crkve i župe vjernici su se pripremili trodnevnicom. Župnik je propovjednicima odredio teme koje će vjernicima osvijetliti otajstvo žive Crkve kao i poziv i ulogu vjernika u toj crkvi. Prvu večer o „Otajstvu crkve“ govorio je vlč. **Dragan Muharem,** prefekt sjemeništa „Paulinum“, sutradan je poslanje laika u Crkvi osvijetlio mons. mr. **Andrija Anišić,** a zadnjega dana o pozivu na svetost govorio je fra **Ivan Bošnjak,** gvardijan subotičkog franjevačkog samostana. Prije mise i za vrijeme mise vjernicima za osobnu ispovijed bio je na raspolaganju vlč. Miroslav Orčić.

A. A.

Molitvom u borbi protiv zloga

U crkvi sv. Marka u Starom Žedniku, 2. listopada nakon sv. mise započelo je dvadesetčetverosatno klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom koje je trajalo do nedjelje 3. listopada.

U godini jubileja naše crkve, a u skladu s geslom koje smo odabrali „Obratite se i vjerujte evanđelju“ (Mk 1,15), odlučili smo se oduprijeti velikom zlu samoubojstva. Svima nam je poznato da je Subotica dugogodišnji rekorder u Europi po broju izvršenih samoubojstava, pa tako ni Žednik nije pošteđen te opake pošasti. Nakana ovog klanjanja je bila da „Gospodin zaštiti naše selo od utjecaja zloga napose od napasti samoubojstva“ i „Molitva za spas svih onih koji su izvršili samoubojstvo“! I doista, mnogi su čuli vapaj župnika, **Željka Šipeka,** da ozbiljno moramo shvatiti ovaj problem i suprotstaviti mu se. Raspored „dežurstva“ bio je vrlo brzo popunjen, a kroz cijelo vrijeme u crkvi je bio lijepi broj vjernika. U molitvu su se uključili podjednako svi od najmlađih do najstarijih, a osobito je lijepo bilo vidjeti skupinu djece koja su, sa svojom vjeroučiteljicom **Natašom,** molitvom i pjesmom slavila Boga. Pomalo sa strepnjom smo ušli u noć, misleći tko će baš po noći izdvojiti vrijeme i bdjeti, kad ono, u gluho doba noći, skupina mladih se spontano okupila i uz zvuke gitare, iz srca pjeva Isusu i čita prigodne meditacije. I tako sve do 07,30 sati u nedjelju dokle je bio izložen Presveti Oltarski Sakrament, u crkvi su molili stari i mladi, muževi i žene, djeca, a svi s istom nakanom – spasiti bar jedan ljudski život! Mnogi, a osobito naše bake, u više navrata i po nekoliko sati su proveli u crkvi u molitvi.

Doista vjerujemo da je milosrdni Bog po molitvama i žrtvama nedostojnih svojih slugu, sačuvao i iz muka izbavio bar jedan život. Hvala Mu! /**Ljubica Vukov/**

Proslave godišnjica brakova u Maloj Bosni

Na nedjeljnoj misi 10. listopada, u crkvi Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni svečano su proslavljene godišnjice brakova 15 parova.

Osim sadašnjih župljana na misi su bili prisutni i nekadašnji župljani koji su se vjenčali u ovoj crkvi. Uz župnika **Lazara Novakovića** misu je predvodio gost, mons. **Slavko Večerina.** U svojoj propovijedi naglasio je vrijednost obitelji, koja je sa svih strana izložena udarcima, posebno u medijima. Također je upozorio na dugoročne posljedice koje proizlaze iz loših odnosa u obitelji i potaknuo na stalno obnavljanje ljubavi i vjernosti.

Ana Ivković

U crkvi sv. Križa u Somboru proslavljeno proštenje

Karmelićanin, o. Vjenceslav Mihetec, bio je predvoditelj svečane svete mise u crkvi sv. Križa u Somboru na blagdan Uzvišenja sv. Križa, 14. rujna, kada su župljani slavili svoje proštenje.

Promjena odozgor, poruka je propovijedi. Riječi su to Isusove upućene Nikodemu. Otac Vjenceslav podsjeća da su svi vjernici Crkva i članovi Crkve u čijoj se utrobi najprije krštenjem preporučaju, ali se i prljaju. Zato postoji ispovijed za koju kaže da je „utroba kroz koju nam je proći.“ Potom je govorio o zmijama, odnosno zlima koje nas prate u ovoj životnoj pustinji. *Zmije u ovom svijetu koje plaze među nama su zmija mržnje, zavisti, oholosti sebedostatnosti. Druga zmija prijati: ako ne postaneš kao ja, uništiti ću te. Jedna žestoka zmija današnjice je i nezaposlenost koja tolike ujeda i ne da im živjeti, ne da im zaraditi i ne da im ruha,* rekao je propovjednik, navodeći potom i nekoliko primjera djelovanja ovih zmija u današnjem svijetu.

Govoreći o poruci Križa, otac Vjenceslav navodi kako se zloga ne treba bojati, već mu treba pogledati u oči. *Poruka Križa Kristova jest: pogledajte zlu u oči i ono će se uplašiti. Pogledajte mu u oči Božjim pogledom, pogledom vjere, nade i ljubavi i zlo će izgubiti. Isus Krist se nije bojao zloga, gledao mu je u oči. Zlo može ubiti, ali ne može uskrsnuti, dok Bog može uskrsiti čovjeka. Kršćanstvo je za hrabre ljude, za ljude prodornog pogleda vjere do dna zla. Kršćanstvo je za hrabre muševce i žene, a ne za kukavice i slabice koji bježe od svakog napora i od svakog zahtjeva. Isus Krist nas nije tako učio. On se suprotstavio zlu oči u oči i uskrsnuo je,* ističe o. Vjenceslav Mihetec.

Razmatranje je nastavio govoreći o slici križa koji se sastoji od dvije prečke. Jedna je usmjerena prema gore, dok su lijevi i desni krak usmjereni u sav svijet. Isus Krist na njemu prikovan je i raspet čovjek koji je duboko ukopan u srce čovjekovo, ali je i svim svojim srcem uzdignut prema Bogu. Otac Vjenceslav poručuje da Kristove raširene ruke prihvaćaju sav svijet, stoga se ne treba bojati, već treba živjeti ovo naše danas.

Svoj povijesni trenutak živimo danas, ne jučer ili sutra nego danas, sada. Gledajući u srce Božje imat ćemo snage prozrijeti zlo do dna. Raširenih ruku zagrlimo jedni druge i budimo čvrsta zajednica, budimo pomoć jedni drugima, da svi budemo u Bogu zbrinuti. To nam je kršćanski zadatak i tako nam je upućivati djecu i mladež, tako nam je krijepiti i hrabriti sebe. To je ući u utrobu crkve, u njoj se preporoditi i obnoviti i takav izići u svijet, zaključuje o. Vjenceslav Mihetec.

Svetu su misu suslavili župnik domaćin **dr. Marinko Stantić**, župnik župe Presvetog Trojstva u Somboru **Josip Pekanović**, kapelan župe Presvetog Trojstva **Predrag Aliović** i **mons. Bela Stantić** iz Subotice. /Z. G./

Proslava Radosne Gospe u Franjevačkom samostanu u Baču

Misno slavlje u povodu blagdana Radosne Gospe u crkvi Franjevačkog samostana Uznesenja BDM u Baču predslavio je 10. listopada bački dekan Marijan Dej u zajedništvu sa svećenicima iz Tuzle fra Zdravkom Anđićem i fra Josipom Bošnjakovićem, sadašnjim i prethodnim gvardijanom samostana u Tuzli. S njima su suslavili domaći župnik Josip Štefković, vlč. Josip Kujundžić i predstojnik bačkog samostana fra Josip Špehar.

Oni su u svečanoj procesiji ušli u crkvu punu domaćih vjernika, hodočasnika iz okolnih mjesta te skupine od 50-ak gostiju iz Tuzle i okolice, prapostojbine ovdašnjih Šokaca Hrvata. U svojoj propovijedi dekan Dej je poticao okupljene na razmišljanje o značenju radosti u ovozemaljskom životu i o vječnoj radosti, koju Majka Marija donosi u srca vjernika i pomaže im da dožive božansku radost i ljubav prema Bogu i bližnjima. Radost koju smo doživjeli na ovom svijetu nikada nije trajna, ona je uvijek kratka, jer su u životu česte teške situacije i nevolje. Ali ništa se ne događa bez Božje providnosti i njegove prisutnosti, koja nam pomaže proći sve te poteškoće.

U tomu nas uči i pomaže Majka Božja. Marija doživljava neizmjernu radost kada joj anđeo Gabrijel navješćuje da će roditi Božjega Sina. I zato ona na kalvariji svojeg života živi od te početne radosti. Nedavno smo slavili i Žalosnu Gospu jer je i Marija trpjela velike poteškoće u svome životu. Ali ona je uvijek zbog te početne radosti sve nevolje strpljivo podnosila i prebrodila. Tako svaki kršćanin zbog svoje vjere treba slijediti put kojim nas vodi Marija, noseći u sebi živoga Boga, a pri tomu treba biti otvoren za Božju riječ i svoje bližnje. Jer Bog preko nas donosi svjetlo i radost, a bez Božje radosti u srcu nema ni prave sreće u životu.

Na završetku misnog slavlja fra Josip Špehar je zahvalio svima koji su sudjelovali u ovome susretu i pozvao ih da dođu pred sliku milosnoga lika „Radosne Gospe Bačke“, smještenu u kutu hodnika samostana, ispod drevnog romanskog zvonika. Slika je sada restaurirana, a ovo slavlje koje se vezuje uz preseljenje hrvatskog puka i fratara iz Gradovrha u Baču i okolice 1688. godine, obnovljeno je i već se treći put zaredom slavi u Baču.

Zvonimir Pelajić

Katehetski seminar o kršćanskim simbolima

U Somboru je od 8. do 10. listopada održan katehetski seminar na temu „Kršćanski simboli u nastavi vjeronauka“, pod vodstvom profesora Teološko-katehetskog instituta i katehista iz Švicarske i Švicarske.

Na Seminaru za stručno usavršavanje nastavnika katoličkog vjeronauka u Somboru sudjelovalo je oko 30 kateheta iz Subotičke, Srijemske i Zrenjaninske biskupije. Voditelji seminara su bili **prof. Josip Pekanović**, **dr. Andrija Kopilović** i katehiste **Karin Flury** i **Christina Zoller** iz Švicarske i **Rozmari Mik** iz Sombora. Svećenici i profesori subotičkog Teološko-katehetskog instituta Josip Pekanović i Andrija Kopilović su održali predavanja o teološkim aspektima teme Seminara, a vrsne katehiste su, kao i prethodnih šest puta (koliko je seminara ove vrste bilo kod nas), sve prisutne vjeroučitelje provele kroz svijet brojnih simbola radom u radionicama i vježbama koje su sami vjeroučitelji radili. Višegodišnje iskustvo švicarskih kateheta je dragocjeno za rad naših vjeroučitelja, osobito zbog brojnih novih metoda i kreativnih postupaka kojima voditeljice Seminara odlično vladaju i poučavaju vjeroučitelje, a razmjena iskustava značajna je i draga i katehetama iz Švicarske, kako kaže Karin Flury.

Somborska župa Presvetoga Trojstva opet je ugostila vjeroučitelje u samostanu i domovima župljana, koji također godinama pokazuju pravu kršćansku velikodušnost i prekrasno gostoprimstvo, na čemu im katehete srdačno zahvaljuju. /V. H./

Peti Kongres papinskog Vijeća za društvene komunikacije

Peti puta organiziran je Kongres papinskoga Vijeća za društvene komunikacije, od 4. do 7. listopada u Rimu. Sudionici, koji su stigli sa svih strana svijeta, razgovarali su o katoličkom tisku. Među sudionicama su bila i dva predstavnika Subotičke biskupije, o. Károly Harmath, osnivač izdavačke kuće „Agape“ i Csaba Kovács, promoter Radio Marije Srbije.

Kongres je otvorio nadbiskup **Claudio Maria Celli**, predsjednik spomenutog Vijeća i podsjetio da su teme prethodnih kongresa bile posvećene katoličkoj televiziji, odgoju za medije na katoličkim fakultetima i katoličkom radiju, zatim su se okupili odgovorni biskupi za medije pri biskupskim konferencijama kako bi raspravljali o svom djelokrugu rada.

Ovogodišnji Kongres ima zadaću prepoznati i razumjeti povijesni trenutak u kojem živimo, stanje tiska u digitalnom svijetu i pokušati odrediti načela za budućnost, to jest odrediti mjesto katoličkog tiska u Crkvi i u današnjem društvu, pokušati naći pravac koji trebamo pratiti, rekao je u svom uvodnom govoru mons. Celli.

Predavanja su držali svjetski stručnjaci i pružili uvid u trenutačno stanje svjetovnog tiska u Europi i Sjedinjenim Državama u sve više digitaliziranom svijetu. Bili su prisutni direktori najpoznatijih katoličkih dnevnih listova iz Italije, Francuske i Njemačke, koji su govorili o trenutačnom stanju svojih listova. Govorili su predavači iz Afrike, Indije i Južne Amerike, tako da se prikazalo stanje cjelovitog svjetskoga tiska. U radionicama po skupinama, sudionici su se mogli bolje upoznati i bila je ovo prilika i za plodniju suradnju i razmjenu iskustava. Na kraju Kongresa sudionike je primio sam papa Benedikt XVI. u privatnoj audijenciji. Papa je također istaknuo važnost društvene komunikacije u današnjem svijetu i podijelio svoj blagoslov za budući rad. /Čaba Kovač/

Doživljaj jednoga misionara u Aziji

Zrenjaninski biskup **László Német** bio je gost Kršćanske tribine u četvrtak 7. listopada u Katoličkom krugu u Subotici. Okvirna tema izlaganja biskupa Németa bila je „Doživljaji jednog misionara u Aziji“.

Na početku tribine u ime organizatora gosta je pozdravio **mr. Andrija Anišić**, istaknuvši da je biskup Német rodom iz Odžaka iz Subotičke biskupije, da je bio u subotičkom sjemeništu „Paulinum“ te da je redovnik misionarske Družbe Božje riječi. Biskup je u svojem predavanju pojasnio što su misije i misijsko djelovanje. U korijenu misijskog poslanja je Isusov nalog učenicima da idu po svem svijetu i propovijedaju evanđelje, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. U tijeku povijesti, misije i misijsko poslanje različito su se tumačili. Poslije Drugoga vatikanskog sabora misije su dobile novo usmjerenje. Isticano je poslanje „ad gentes“ (k narodima) misleći na navještaj evanđelja u zemljama koje još nisu kršćanske. Učinjeno je to zbog toga što je riječ misija smetala mnogim zemljama, budući da se povezivala s kolonijalizmom. Ivan Pavao II. u enciklici „Redemptoris missio“ podijelio je misijsko poslanje „ad gentes“ koje je naloženo od Krista Gospodina, u

tri dijela. Prvi dio je misija „ad gentes“ u smislu navještanja evanđelja u nekršćanskim zemljama i nepokrštenim narodima. Drugi dio misijskog poslanja odnosi se na redovito pastoralno djelovanje među kršćanima a treći je tzv. reevangelizacija ili nova evangelizacija, koja se vrši u Crkvi među narodima koji su se udaljili iz Crkve i zanemarili vjeru. Biskup Német predstavio je i misionarsku Družbu Božje riječi i njezino rašireno djelovanje po cijelome svijetu. Zatim je uz pomoć projiciranih fotografija govorio o svom trogodišnjem misijskom djelovanju na Filipinima. /A. A./

Proštenje u crkvi sv. Marije u Subotici

Vjernici i učenici župe sv. Marije u Subotici, proslavili su 12. rujna u okviru svete mise župno proštenje, ali i početak školske i vjeronaučne godine. Svetu misu je predvodio mladomisnik vlč. László Baranyi zajedno s mjesnim župnikom vlč. Károlyom Szungyjem.

Djeca i mladi aktivno su sudjelovali na svetoj misi. Mirela Jenői je recitacijom i buketom pozdravila mladomisnika, a Dario Nikolić i Tamara Šafranj čitali su čitanja.

Vlč. Baranyi László je u svojoj propovijedi istaknuo kako trebamo zahvaliti Bogu što nam je dao Mariju. *Marijino rođenje je radost za nas kršćane. Započinje nešto radosno i sveto u našem životu. Rodoslovlje Marijino i Isusovo je i naše duhovno rodoslovlje. Isus je svoju ljubav predao svima nama. Obrača se svojoj majci na križu: „Evo ti sina“. Sve nas je predao svojoj majci. Marija je tamo pod Isusovim križem postala naša prava majka. Marija je prihvatila tu ulogu naše duhovne majke. Tamo stoji i kod križa našeg života. Ona je vjerovala da se život ne završava križem, nego uskrsnućem. Osjećamo i zahvalni smo njenoj*

prisutnosti u našem životu. Vapajima, prošnjama, bolima i patnjama smo došli kod nje i danas u crkvu. Vjerna je svojoj duhovnoj majčinskoj ulozi. Nije zaboravila na svoju zemaljsku djecu na svojem zemaljskom putu. Ona je naša zagovornica na nebu. S pouzdanom i poniznom molitvom se obratimo Mariji, prinesimo joj svoje probleme, i molimo je da nas nauči da znamo svoj život utemeljiti na Bogu, rekao je propovjednik.

Poslije zaziva Duha Svetoga župnik vlč. Szungyi Károly je najprije zahvalio roditeljima što su ostali vjerni krsnom zavjetu na što su se zavjetovali na krštenju svoje djece, i upisali su ih na vjeronauk. Zatim su djeca pročitala molitvu vjernih: **Michaela Karamatić, Anabela Buljovčić, Martina Kujundžić, Martina Orčić, Stevan Kubičko i Laura Gulyás Oldal.** Molili su se za Crkvu Božju, za svećenike i vjeroučitelje, za roditelje i odgajatelje, za djecu i mladež. Zatim je došao red na posvećenje školskih torba prvša.

Na svetoj misi je sudjelovao tamburaški orkestar Osnovne Škole „István Széchenyi“ pod vodstvom gospodina **Sándora Tamása** nastavnika glazbene kulture. Zahvaljujući i njima, sveta misa je doista bila svečana i uzvišena.

s. **Hermina M. Kovács**

Zavitni dan u Bačkom Monoštoru

Tradicionalni „Zavitni dan“ u čast Gospi Fatimskoj, svečano je proslavljen 13. listopada u Bačkom Monoštoru. I ove godine vjernici te župe prisjetili su se strahota II. Svjetskoga rata i opasnosti koja im je prijela te čudesnog izbavljenja nakon molitve i zavjeta koje je sa vjericima skrivenima u crkvi učinio tadašnji župnik Matija Zvekanović.

Slavlje svake godine po tradiciji započinje u 12 sati svečanom ulaznom procesijom uz zvono zvona i pjevanje „Anđeo Gospodnji“. Svečanu svetu misu zahvalnicu u čast Gospe Fatimske ove godine predvodio je **mons. dr. Andrija Kopilović** u zajedništvu s desetak svećenika. U prigodnoj propovijedi, podsjećajući na starozavjetni lik velike i hrabre žene Estere, koja se zauzela za spas svoga naroda, dr. Kopilović je istaknuo kako mi novozavjetni narod Božji

imamo kod Boga veliku zagovornicu i zaštitnicu, blaženu djevicu Mariju, čiji je zagovor čudesno u vihoru Drugog svjetskog rata spasio narod Bačkog Monoštora od sigurne smrti a selo od razaranja. On je među ostalim rekao kako je došlo vrijeme da se zapiše i objelodani o čemu se stvarno radilo, jer su se za vrijeme komunističkog režima neke stvari smjela iznositi u javnost samo „uvijeno“. *Dužnost je sadašnje generacije prenijeti djeci i mladima istinu o tom događaju i sačuvati*

izvornost i pravi smisao zavjetnoga dana. Zavitni dan uvijek se slavio i može se slaviti samo u crkvi. Samo u zahvalnosti Bogu i Gospi. Sve ostale manifestacije koje se priređuju u povodu Zavitnoga dana nisu „zavit“ i mogu se slaviti samo u nekom drugom obliku i pod nekim drugim nazivom a ne kao „Zavitni dan“, istaknuo je propovjednik. On je sve Monoštorce koji su se okupili na svetu misi, iako je bio radni dan i neprikladni sat, ohrabrio i potaknuo da i dalje ljubomorno čuvaju pradjedovski zavjet, ali se i prisjetio dana kada se taj dan slavio i vani, zbog mnoštva vjernika, koji su dolazili na to slavlje ne samo

iz Bačkog Monoštora, nego i iz drugih mjesta naše biskupije. Naime, biskup Zvekanović je želio da crkva u Bačkom Monoštoru postane biskupijsko marijansko svetište. *Neka sadašnji župnici i ova generacija Monoštoraca poradi da se to ostvari, zaključio je propovjednik.*

Lijepi broj djece, mladih i odraslih bili su živi ukras na ovom slavlju jer su se obukli u živopisne i prekrasne šokačke narodne nošnje. Na kraju svete mise djeca u narodnim nošnjama izvela su recital u

čast Gospi, koji već dugi niz godina, za tu prigodnu napiše mjesni pučki pjesnik **Josip Pašić**. Na kraju svete mise njima i svim sudionicima slavlja, zahvalio je župnik **Goran Vilov**. Slavlje je završilo posvetnom molitvom Gospi Fatimskoj, koju je u ime svih prisutnih pred njezinim likom predmolio predvoditelj slavlja mons. Andrija Kopilović.

A. A.

Izborni kapitul FSR

Izborni kapitul Mjesnog bratstva Franjevačkog svjetovnog reda hrvatskog ogranka u Subotici održan je 16. listopada ove godine. Izborima su predsjedavali: sestra Magdalena Janc područna ministra Osiječkog područnog bratstva kojemu pripada i naše bratstvo, p. Flavijan Šolc, predsjednik Konferencije područnih duhovnih asistenata, brat Franjo Ivica Janc područni tajnik i sestra Ana Ber iz Osijeka.

Mjesno bratstvo je izabralo novo vijeće koje će vršiti službu naredne tri godine.

Za novog ministra izabran je brat **Silvester Bašić**. Doministar je brat **Velimir Ivković Ivandekić**, tajnik je sestra **Ružica Nikolić**. Sestra **Milka Bilinc** blagajnik, učitelj novaka je sestra **Mirjana Ivanković** a za medije je zadužena sestra **Jadranka Ljubojević**.

Nakon radnog dijela izbora bratstvo se okupilo u kapeli Crne Gospe na euharistijskom slavlju, koje je predvodio duhovni asistent našeg bratstva **fra. Marijan Kovačević**.

Jadranka Ljubojević

Bračni jubileji u župi Isusova Uskrsnuća

Već je postalo tradicionalno slavljenje bračnih jubileja u crkvi Isusova Uskrsnuća. Tako je bilo i 22. kolovoza.

Bogu su zahvalili: za 5 godina braka **Mirjana i Miroslav Šarčević**, za 15 godina braka **Verica i Antun Stipić**, te **Ksenija i Vladislav Horvacki**, za 20 godina braka **Anica i Josip Brčić Kostić**, **Ljubica i Ante Vojnić**, **Sandra i Tomislav Kujundžić**, te **Mira i Željko Pančić**, za 25 godina braka **Kata i Petar Horvacki**, te **Milica i Tome Kopilović**. Za 35 godina braka zahvalili su **Marija i Josip Kopilović**, **Jelena i Marinko Šarčević** te **Cecilija i Antun Ivković Ivandekić**, a za 50 godina braka **Jozefina i Beno Hegediš**.

Kad se Bog odlučio stvoriti čovjeka, stvorio je obitelj. Kad je Gospodin odlučio spasiti čovjeka, stvorio je svetu obitelj. I danas, kad Gospodin želi stvarati novi svijet, stvara obitelji. Najbolja, najljepša i najzdravija sredina za rast i sazrijevanje čovjeka jest obitelj! Za svakog muškarca najveća čast je očinstvo, kao i za ženu majčinstvo. Kao što od stabla očekujemo plodnost, tako je i za svaku obitelj normalno da bude plodna. Vjernički gledano, obitelj je milost. Božji dar onima koji ga prihvaćaju. Kršćanski brakovi zato počinju svoj život pred Bogom i s Bogom po sakramentu ženidbe. Oni se Bogom hrane i neprestano zahvaljuju, svjesni njegove svetosti i uzvišenosti – tim riječima župnik je pozdravio jubilarce.

Bilo je lijepo slušati kako bračni drugovi zajednički mole. Zahvaljivali su jedno za drugo, za djecu, za životne križeve, za lijepe trenutke života. Na kraju su svi obnovili svoja bračna obećanja te od župnika **mons. Bele Stantića** i njegova gosta o. **Volodymyra Prodanetesa** iz Ukrajine primili Božji blagoslov. Župnik im je podijelio uspomene na ovaj svečani dan. /B. S./

Vijesti iz iriške župne zajednice

Prvog tjedna nakon početka školske godine, župnik **Blaž Zmaić** je kao vjeroučitelj u jubilarnoj desetoj godini ušao u sve naše škole: osnovne škole u Irigu i Vrdniku, te u područnu školu u Šatrincima (1-4 razred), i u srednju stručnu školu u Irigu. U osnovnim školama ima 70 učenika a u srednjoj 11 učenika.

Prve nedjelje rujna, 5. rujna, slavljena je sveta misa za **Milu Odaka** i obitelj **Murvaj**, gdje župnik pokušava odgovoriti na pitanje što je dobro za čovjeka, uz odgovor: *Nema istine o društvu bez istine o čovjeku a kako teško pada učiniti maleni korak obnove i obraćenja.*

U subotu 11. rujna, u Šatrincima su vjenčani **Robert Birinji i Anita Marković**. Njihovo svečano i pobožno izgovoreno DA, prethodilo je nedjelji u kojoj smo proslavili redovite mise na župi i filijalama. Tom prilikom, župnik u propovijedi naglašava da je Isus *došao bolesnima jer je više bolesnih, poziva grešnike -više je grešnika. A spreman je umrijeti da svaki od njih uzmogne postati beskrajno sretan.*

Svećenici Srijemske biskupije okupili su se 13. rujna na mjesečnoj duhovnoj obnovi na Tekijama, koju je vodio duhovnik bogoslova u Đakovu, **mr. Bože Radoš**.

Župnik je 15. rujna bio nazočan na otvorenju 18. Pudarskih dana na kojima je najavljeno i predstavljanje njegove knjige od strane prošlogodišnjeg pudara **Miroslava Vasina**, tajnika za rad i zapošljavanje. Gostovao je zbor iz Čerevića. Župnik je bio dionik samih dana i manifestacija i zajedničkoga objeda.

Sвета misa za više obitelji slavljena je 17. rujna, a 18. rujna za **Mihalja Siča**. Ovim potvrđujemo da slavimo Uskrsloga-raspetoga i njegovu pobjedu nad grijehom, smrću i grobom.

U nedjelju, 19. rujna, u Vrdniku je služena sveta misa za pokojne iz obitelji **Petruš i Strehaljuk**, gdje je župnik uskliknuo: *Kolikim ljudima može novac pomoći, koliko rana može novac izliječiti? Valja učiniti dobro. Ljubav pripada budućnosti!*

U Šatrincima je 26. rujna slavljena sveta misa s posebnom nakanom za jednog bolesnika. Svi su ovi dani bili u znaku pripreme za 1. listopada, kada smo proslavili 30. obljetnicu župnikova djelovanja u našoj župi i kada je predstavljena njegova nova knjiga „Župa Irig“, zajedno s koautorom **Antunom Devićem**, župnikom iz Jarminje. /f. f./

Proslava Uzvišenja sv. Križa u Vršcu

Na blagdan Uzvišenja svetoga Križa, 14. rujna, u župnu vršačku crkvu hodočastili su kako domaći tako i vjernici iz drugih banatskih župa sa svojim svećenicima.

U vršačku crkvu hodočastili su vjernici iz Mužlje, Zrenjanina i Neuzine. U crkvi koja je trenutačno u fazi obnove, slavljena je najprije misa na hrvatskom jeziku koju je predslavio dekan Srednjobanatskog dekanata i župnik u Boki **Sándor Hajdú** uz koncelebraciju četvorice svećenika. U isto vrijeme je kod postaja križnoga puta vani bio križni put na mađarskom jeziku. U jedanaest sati je slavljena misa na mađarskom jeziku, a kod obnovljenih postaja križnoga puta bila je pobožnost na češkom i hrvatskom jeziku. U poslijepodnevnom satima slavljena je biskupska sveta misa na češkom jeziku. Nakon toga bilo je klanjanje pred Presvetim, a potom i molitva krunice. Vjernici su imali prilike i za svetu ispovijed.

Središnje misno slavlje u vršačkoj crkvi sv. Gerarda predslavio je zrenjaninski biskup **László Német** zajedno s generalnim vikarom zrenjaninske biskupije **Józsefom Mellárom** i svećenicima iz Zrenjanina, Vršca, Mužlje, Jermenovaca, Nove Crnje, Ivanova, Boke te Bele Crkve. Suslavio je i rumunjski grkokatolički svećenik iz Vršca. U svojoj propovijedi biskup je istaknuo značaj križa, napomenuvši da nismo ni svjesni koliko često činimo taj znak našega spasenja. Prekrižimo se, dakako, svaki put kada uđemo u crkvu, prije i poslije

molitve, prije ili poslije jela, prije počinka i poslije ustajanja. Objašnjavajući značenje znaka križa, propovjednik je rekao da svaki put kada se prekrižimo dodirnemo čelo, srce i oba ramena. *Kada dodirnemo čelo, to znači da prihvaćamo svim našim razumom i intelektualnim sposobnostima Kristovo učenje i njegov način života. Dodirujući srce podsjećamo se da dajemo Kristu svu svoju ljubav i osjećaje, a kada dodirnemo oba ramena, to nas potakne da dajemo Kristu svoje cijelo tijelo,* rekao je propovjednik.

Osvrćući se na povijest slavljenja časnoga križa, otac biskup je rekao da su prvi kršćani shvaćajući vrijednost križa, koji je Isus posvetio svojom krvlju, već nekoliko dana poslije uskrsnuća taj križ potražili i sakrili ga od pogana i svih drugih neprijatelja kršćanstva.

Oko 300 godina kasnije, za vrijeme vladavine cara Konstantina Velikoga koji je dozvolio kršćanima slobodno ispovijedanje njihove vjere milanskim ediktom (313), njegova majka sv. Helena, koja je bila velika vjernica, otputovala je u Svetu Zemlju i ne štedeći truda i novca pronašla davno sakriveni križ na kojem je umro Isus. Ona je zatim izgradila na tim mjestima crkve u Jeruzalemu i u njima svečano uzdigla Kristovom krvlju posvećeni križ. Od toga vremena slavimo blagdan Uzvišenja svetoga Križa. Osvrćući se na jubilej crkve sv. Gerarda, 150 godina od izgradnje, biskup je rekao da je 150 godina mnogo u životu jednog čovjeka, ali je samo trenutak u životu jedne crkve ili Crkve kao institucije, te završio propovijed zahvaljujući hodočasnicima na nazočnosti i uz želje za još puno zajedničkih blagdana u crkvi sv. Gerarda u Vršcu.

Janez Jelen i Tomislav Bokan

Proslava Imena Marijina u Mužlji

Na spomendan Imena Marijina, 12. rujna, u istoimenoj crkvi u Mužlji svetom misom proslavljen je ovaj blagdan. Misno slavlje predslavio je umirovljeni biskup zrenjaninski msgr. **László Huzsvár** zajedno s mužljanskim župnikom **Stankom Tratnjekom** i kapelanima zrenjaninskim i mužljanskim **Jánosom Halmaiem** i **Zoltánom Vargom**.

U svojoj propovijedi biskup Huzsvár je istaknuo da kao kršćani trebamo voljeti i prihvatiti svakoga čovjeka kao našeg brata, što ponekad nije lako i da zato što češće trebamo moliti Blaženu Djevicu Mariju da nam isprosi milost provesti to u djelo. Citirao je pjesmu poznatog pjesnika **Sándora Petőfija**. U njoj se sin poslije dugog odsustva vraća kući. Putem razmišlja

kojim lijepim riječima bi pozdravio svoju staru majku koja ga željno očekuje. Smislio je predivni pozdrav. U trenutku kada stane pred majku samo nijemo šuti dok mu majka, koja jedva hoda, hita u susret obasipajući ga riječima ljubavi. Biskup je rekao da ako je to točno za zemaljske majke, koliko je onda to još točnije za našu Nebesku majku, Djevicu Mariju i da joj se stoga slobodno obraćamo molitvama za pomoć i posredovanje, kako bismo jednoga dana mogli doći u raj k njezinu Sinu Isusu Kristu. Tada ćemo joj zahvaliti za sve dobro kojim nas je obasipala.

Osvrćući se na Sveto pismo, biskup je istaknuo da ne treba biti ljubomoran ako naše molitve nisu uslišane a nečije jesu i da ne treba tvrditi da nas Djevica ne voli. Sve majke vole svu svoju djecu, samo možda

na razne načine; pa kako nas onda Djevica i Majka Marija sve ne bi podjednako voljela. Propovijed je završio ističući potrebu za stalnom molitvom kroz koju se približavamo Bogu.

Tomislav Bokan

Susret studenata i misa zaziva Duha Svetoga u Petrovaradinu

U crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu, 13. listopada je slavljena sveta misa zaziva Duha Svetoga za sretan i blagoslovljen početak nove akademske godine. Euharistiju je predslavio srijemski biskup msgr. Đuro Gašparović u zajedništvu s vlč. Arpadom Vereblyem i vlč. Marijanom Vukovim.

Okupljene mlade iz Subotičke, Zrenjaninske i Srijemske biskupije te Grkokatoličkog egzarchata, na početku sv. mise srdačno je pozdravio biskup domaćin riječima radosti i zahvale što nova akademska godina započinje zazivanjem Božjega blagoslova. Liturgija je time bila svečanija

što je bila dvojezična, na hrvatskom i mađarskom jeziku, a i zbog toga što su na misi bili prisutni katolici iz svih nacija s prostora naših biskupija. Studentski susreti će i nadalje biti svakog utorka u Novom Sadu na mađarskom jeziku te svake srijede u Petrovaradinu na hrvatskom jeziku. /T. M./

Duhovna obnova za prezbitere Srijemske biskupije

Redovita mjesečna duhovna obnova svećenika Srijemske biskupije održana je 11. listopada u prostorijama Srijemske biskupije u Petrovaradinu. Duhovnu obnovu vodio je preč. Bože Radoš, duhovnik Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu.

Duhovna obnova započela je u biskupskoj kapelici pobožnošću molitveno-meditativnim pokorničkim slavljem u kojemu su svećenici razmatrali o dijelovima tijela i njihovoj upotrebi, a to su bila usta, oči, ruke, uši, nos i srce. Nakon završne molitve pokorničkog bogoslužja svećenici su imali priliku za ispovijed.

Zatim je održano razmatranje o primjeru Blažene Djevice Marije koja je svojom predanošću Bogu bila spremna sudjelovati u Otajstvu spasenja te da se i svećenici trebaju ugledati u njezin primjer otvorena i čista srca u pristupu Bogu, ljudima i samima sebi. Nakon obnove susret se nastavio u bratskom druženju i odmoru. /Tomislav Mađarević/

Sjednica povjerenika za pastoral mladih

Sjednica povjerenika za pastoral mladih nad/biskupija održana je 27. rujna u Biskupijskom pastoralnom centru Srijemske biskupije u Petrovaradinu. Sjednicu je sazvao srijemski biskup msgr. Đuro Gašparović zajedno sa vlč. Ivicom Damjanovićem koji su u tijelu Međunarodne biskupske konferencije svetih Ćirila i Metoda zaduženi za Pastoral mladih.

Na sjednici su uz biskupa srijemskoga i vlč. Damjanovića, bili prisutni predstavnici drugih biskupija: iz Subotičke biskupije vlč. Róbert Utcai, vlč. Árpád Verebélyi, vlč. Marijan Vukov te Petar Gaković, zatim iz Zrenjaninske biskupije don Stojan Kalapiš i Attila Mezei, potom iz Beogradske nadbiskupije fra Filip Karadža OFM i Branko Simonović, i na koncu Ivan Hardi iz Grkokatoličkog egzarchata te Željka Dokoza iz Srijemske biskupije.

Uvodna molitva i pozdrav označili su početak sjednice koju je vodio vlč. Ivica Damjanović, župnik u Golubincima. Uslijedili su potom kratki izvještaji o proteklim susretima mladih u Doroslovu, Čikeriji i Taizeu, te najava susreta mladih u Zrenjaninskoj biskupiji sada u subotu. Na sjednici je glavna tema bila već započeta priprema i organizacija sudjelovanja mladih na Svjetskom Danu Mladih u Madridu 2011. Dogovoreno je na koji način će slijediti duhovna i tehnička priprema mladih na razini katoličkih biskupija Srbije za SDM u Madridu. Sjednica je završena dogovorom i određivanjem datuma sljedećega radnog susreta te zajedničkim ručkom u dobrom raspoloženju. /M. V./

Započela sinoda biskupa za Bliski istok

Svečanom misom koju je u bazilici Sv. Petra predvodio papa Benedikt XVI. započela je 10. listopada posebna sinoda biskupa za Bliski istok, koja će trajati do 24. listopada.

Sveti Otac je pred sinodskim ocima i promatračima tražio uspostavu mira na tom području i istaknuo kako kršćani u Svetoj zemlji imaju pravo na dostojan život. Živjeti dostojno u vlastitoj domovini je, prema Papinim riječima, prije svega temeljno ljudsko pravo. Stoga treba pomagati razvoj mira i pravde, jer je to preduvjet skladnog razvoja svih stanovnika te regije. Svi politički i vjerski vođe pozvani su dati svoj doprinos tom procesu.

Prije molitve Anđeoskog pozdravljena Sveti Otac radove skupa povjerio je Gospi. Obrazložio je mnoštvu vjernika teško stanje kršćana na području Bliskog istoka. Nažalost, u tim zemljama, koje su nagrižene dugogodišnjim sukobima, vlada velika podijeljenost. Papa je pozvao vjernike da se u ovom mjesecu posvećenom krunici posebno mole za uspjeh ove biskupske sinode. /RV/

Predsjednik Josipović u posjetu papi Benediktu XVI.

U subotu, 9. listopada, predsjednik Republike Hrvatske dr. Ivo Josipović susreo se s papom Benediktom XVI. Približavanje Hrvatske EU-u, povratak izbjeglica, stanje u BiH i u široj regiji, bile su glavne teme polusatnog razgovora Pape i hrvatskog predsjednika.

„Pozvao sam Papu u Hrvatsku. Sa zadovoljstvom mogu reći da sam dobio informaciju da se pripremaju planovi za 2011. i da se vrlo ozbiljno razmatra posjet Svetoga Oca Hrvatskoj sljedeće godine“, izjavio je hrvatski predsjednik. „To bi bilo iznimno važno za hrvatsku međunarodnu poziciju i za odnose unutar Hrvatske, jer je svaki dolazak Svetog Oca u bilo koju državu poruka mira, suživota i ljubavi“, dodao je Josipović.

Odgovarajući na pitanja novinara o svome odnosu prema vjeri, Josipović je rekao da je agnostik, ali da pritom ne vidi nikakvu zapreku poštovanju hrvatskih kršćanskih korijena. „Bez obzira jesmo li vjernici ili ne, svi znamo da imamo kršćanske korijene i to cijenimo i poštujemo“, rekao je hrvatski predsjednik. Također je istaknuo da su njegovi odnosi s Katoličkom Crkvom u Hrvatskoj od početka mandata dobri.

„U odnosima mene kao predsjednika i Katoličke Crkve od početka mandata nema nikakvih dvojbi. Imao sam izvrsnu suradnju Crkve u pogledu mojih aktivnosti, osobito onih koje sam imao u BiH, ali i u Hrvatskoj. Ugovori s Vatikanom se izvršavaju, otvorenih pitanja nema i teško da mogu zamisliti bolje odnose od postojećih“, zaključio je Josipović. /IKA/

Fra. Marko Semren zareden za banjolučkoga pomoćnog biskupa

Za pomoćnog biskupa Banjolučke biskupije zareden je 18. rujna dr. fra Marko Semren u katedrali sv. Bonaventure u Banjoj Luci.

Svečanu euharistiju predslavio je banjolučki biskup Franjo Komarica, koji je bio i glavni zareditelj, zajedno sa suzarediteljima sarajevskim nadbiskupom kardinalom Vinkom Puljićem i apostolskim nuncijem u Bosni i Hercegovini nadbiskupom Alesandrom D'Erricom te uz sudjelovanje još 12 biskupa

iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Slovenije i Srbije. U koncelebraciji je bilo oko 150 svećenika, među kojima velik broj franjevac.

U propovijedi je biskup Komarica istaknuo da je ređenje mons. Semrena jedinstven događaj u povijesti Banjolučke biskupije. Podsjetio je da je fra Marko na Kristov poziv ostavio svoj redovnički život u kojemu se posvetio studiju i poučavanju mlađe braće, te prihvatio podnijeti teret brige za čitav narod i odlučnost oko nužne duhovne i materijalne obnove mnogih, ratom opustošenih i rastjeranih župnih zajednica u Banjolučkoj biskupiji.

U zahvalnom govoru novozaređeni biskup istaknuo je da se služenje u Crkvi očituje u strpljivom i upornom izvršenju apostolskog poslanja. „Potrebe Crkve te zahtjevi papa i biskupa da se Manja braća izravnije uključe u dušobrižništvo doveli su do toga da su 50 franjevaca Bosanske vikarije te poslije provincije Bosne Srebrene obnašali biskupsku službu u Katoličkoj Crkvi od 1340. do 2010. od kojih sam ja 50. U svom biskupskom služenju želim biti lijepo, dobro, istinito, pravedno i sveto lice Crkve. U mojoj biskupskoj službi Crkvi i čovjeku oslonac mi je Dobrota Božja, zagovor Blažene Djevice Marije, sv. Franje, sv. Bonaventure te molitve svih vjernika“, kazao je biskup Semren.

To je bilo prvo biskupsko ređenje na teritoriju Banjolučke biskupije koja je utemeljena 5. srpnja 1881. bulom pape Leona XIII. Nakon misnog slavlja nastavljeno je bratsko druženje za zajedničkim stolom pored katedrale. /KTA, IKA/

Biskupsko ređenje mons. Egidija Živkovića

U subotu 25. rujna u katedrali sv. Martina u Željeznom zareden je novi biskup biskupije Željezno, mons. Egidije Živković.

„Radosna srca pozdravljam sve vas koji ste danas došli ovamo u Željezno, da zajedno sa mnom podijelite radost i proslavite moje ređenje za trećega željezanskog biskupa, bili iz Gradišća, Beča, susjedne Austrije i Slovačke ili iz naše stare domovine“, rekao je novozaređeni biskup dr. Egidije Živković na završetku svečane mise biskupskoga ređenja, zahvalivši Bogu na tom velikom daru za Željezansku biskupiju, Gradišćanske Hrvate i za hrvatski narod.

Biskupsko ređenje i ustoličenje biskupa Živkovića okupilo je četiri kardinala, 52 nadbiskupa, više od 220 svećenika te oko tri tisuće vjernika koji su ispunili katedralu Sv. Martina i okolne ulice i trgove. Mons. Živkovića zaredio je u tijeku svečanoga misnoga slavlja bečki nadbiskup kardinal Christoph Schönborn, a suzareditelji

su bili zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić i dosadašnji željezanski biskup Paul Iby. Iz Hrvatske su uz suzaretelja kardinala Bozanića u Željezno stigli brojni biskupi i svećenici.

Zahvaljujući na hrvatskom jeziku svojim roditeljima na najvećem i najdragocijenijem daru života, vjere, materinske riječi i hrvatske kulture, biskup Živković poručio je i svim hrvatskim roditeljima: „Kao vaš novi biskup i sunarodnjak ohrabrujem vas i pozivam: Gajite u obitelji i župama našu vjeru, materinski jezik i hrvatsku kulturu, kako bi naš narod prema svim ugrozama i nadalje na ovom prostoru opstao i razvijao se te našu biskupiju znatno obogaćivao kao što je to bilo i u prošlosti. U tim naporima znajte da uvijek imate podršku novoga biskupa koji se pouzda u vašu pomoć i preporučuje u vaše molitve“. /IKA/

Blagoslov Crkve

hrvatskih mučenika na Udbini

Na Udbini je u subotu 11. rujna u nazočnosti oko 15 tisuća hodočasnika proslavljen Dan hrvatskih mučenika koji je ove godine bio u znaku blagoslova Crkve hrvatskih mučenika.

Misno slavlje predslavio je vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić a u koncelebraciji je bilo deset biskupa te dvije stotine svećenika. Biskup Mile Bogović na početku je izrazio zadovoljstvo završetkom radova na Crkvi hrvatskih mučenika, memorijalnom obilježju nacionalnog karaktera. Cilj je da projekt bude izraz vjere i kulture i da nas povezuje s našim korijenima. Tvrđavski izgled crkve u pravcu Kravskog polja ukazuje na braniteljski karakter naše povijesti, a graditeljska predložka po crkvi sv. Križa u Ninu ukazuje da baštinimo i dio bizantske umjetnosti prema čemu se približava vjerskoj praksi i drugih crkava.

Nismo baš narod koji zna vrednovati svoje velikane, primijetio je kardinal Puljić. Crkva hrvatskih mučenika će nas vratiti našim velikanima da ih znamo vrednovati, u njih se ugledati te ne zaboraviti svoje korijene. Ta će crkva pripomoći da pamtimo i one koji nisu proglašeni mučenicima, a dali su svoje živote za svoju domovinu i narod. Njih je čitava plejada od turskih vremena preko „oslobađanja“ nakon Drugog svjetskog rata pa do Domovinskog rata. Ponašajmo se tako da se naši sveti ne stide svojih potomaka, rekao je vrhbosanski nadbiskup u homiliji. /KTA, IKA/

Napadi na kršćane u Indiji i Pakistanu

U indijskom je dijelu Kashmira i u Punjabu u napadima na kršćane poginulo 18 osoba, a napadnute su razne kršćanske škole. Nasilje je izbilo nakon što je jedna iračka televizijska postaja pokazala slike paljenja Kurana u Sjedinjenim Američkim Državama. Naša je kršćanska zajednica neprimjetna ma-

njina, miroljubivi smo i snošljivi, istaknuo je biskup Celestine. Separatistički vođa Syed Ali Shah Geelani također je osudio napade na škole. Islamski su fundamentalisti zaprijetili da će u slučaju oskrnuća Kurana napasti sva kršćanska bogoštovna mjesta u Pakistanu. Kardinal Oswald Gracias, predsjednik Indijske biskupske konferencije, oštro je osudio svaki pokušaj oskrnuća Kurana od strane katolika, podsjećajući na Isusovo učenje. Teška je naša bol – priznao je kardinal, dijeleći „zaprepaštenje svoje muslimanske braće i sestara“. S vama smo i zajedno ćemo izgraditi jaču Indiju – dodao je kardinal Gracias. /IKA/

200 milijuna ljudi progonjeno zbog vjere

Prema posljednjem izvještaju Svete Stolice u svijetu ima 200 milijuna ljudi koji su progonjeni zbog vjere, a 80 posto njih su kršćani.

Posebno se to odnosi na komunističke zemlje poput Kine, Vijetnama, Laosa i Sjeverne Koreje. Upravo u Sjevernoj Koreji od 1953. godine nestalo je 300 tisuća kršćana, a nema svećenika ni redovnica.

U Indiji pak, posebice u pokrajini Orissa, desetci su kršćana proteklih mjeseci žrtve pogroma od strane hinduskih fundamentalista, kao i u Pakistanu, gdje se i pomoć dijeli selektivno. U Laosu je na djelu sustavni progon kršćana gdje se zabranjuje svaki misionarski rad i dijeljenje nabožnih predmeta i knjiga, što može prouzročiti i kazne zatvorom ili izgonom. Slično je u Eritreji. Posebno je teško kršćanima u Saudijskoj Arabiji i u drugim zemljama gdje je islam državna vjera. U nekim se zemljama poput Egipta i Irana vjerska sloboda donekle podnosi, ali optužba primjerice da netko želi preobratiti muslimane može dovesti do smrtne kazne. /IKA/

Izdanja

„Što može majčina ljubav“

Priredivač pojašnjava kako je u knjizi objavljeno pismo majke koja se poput lavice borila da spasi i održi život svog djeteta, premda je bila svjesna da ono boluje od bolesti zbog koje ne može biti osposobljeno za život. Izdanje Dominikanske naklade Istina.

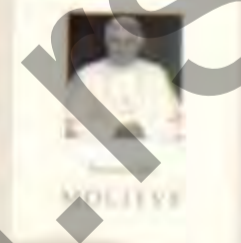
„Velika katolička pjesmarica“

Ova jedinstvena pjesmarica sadrži velik izbor duhovnih šansona i ostalih skladbi za razne prigode, kao i odabrane pjesme za sva liturgijska razdoblja crkvene godine. U izdanju „Verbuma“.

„Molitve pape Benedikta XVI.“

U knjizi su sabrane molitve u koje je Papa utkao prošnje onih koji mu svakodnevno pišu tražeći da moli za njih. U izdanju „Verbuma“.

„Pisma svećenicima“

U knjizi su sabrana pisma koja je papa Ivan Pavao II. upućivao svećenicima za Veliki četvrtak. U izdanju „Verbuma“.

„Smisao ženidbenoga života“

Nakladnička kuća Tonimir iz Varaždinskih Toplica objavila je knjigu biskupa Ratka Perića – „Smisao ženidbenoga života“. Djelo je istodobno objavljeno i u digitalnoj inačici na: www.tonimir.hr/Smisao_zenidbenoga_zivota.pdf

15. rujna

Blaženi Antun Marija Schwartz

(* 28. veljače 1852. + 15. rujna 1929.)

- Četvrto od 13 djece ● inteligentni dječak koji je školu počeo u drugom razredu ● mali pjevač u dječaćkom zboru ●
- dobar bečki gimnazijalac ● napustio jedne redovnike pa osnovao novi red ● bolnički duhovnik ●
- jedna ga redovnica upozorila na patnje radnika ● apostol šegrta i radnika ● teški plućni bolesnik ●
- sudjelovao u radničkim štrajkovima ● borio se za slobodnu nedjelju ● apostol radnika ● nadbiskup ga nije razumio ●
- njegov apostolat nastavljaju njegovi redovnici i redovnice ● kalasantinci su i danas uspješni apostoli obiteljske molitve. ●

Antun Marija Schwartz je rođen 28. veljače 1852. godine u mjestu Baden pokraj Beča. Otac Ludwig mu je svirao u kazališnom orkestru. Mati mu se zvala Josefa (Jozefa). Antun je bio 4. od 13 djece. Umro je 15. rujna 1929. godine. Njegovo građansko ime je Anton Schwartz (Švarc). Bio je član dječaćkog zbora u glasovitom samostanu Heiligenkreuz. Srednjoškolsko obrazovanje je stekao u bečkoj gimnaziji Schottengymnasium. Bio je 2. najbolji đak među 51 učenikom svoga godišta. Godine 1869. je stupio u red pijarista u gradu Krems, ali je ubrzo napustio red, da bi stupio u bečku bogosloviju. Po završetku studija teologije zaređen je za svećenika 25. srpnja 1875. godine. Tom je prilikom za sebe izabrao ime Marija, kao drugo ime. Mladi svećenik je najprije bio župni vikar u mjestu Marchegg, a od 1879. godine je preuzeo dužnost bolničkog duhovnika kod bečkih sestara milosrdnica. I dok je tamo djelovao, upozorila ga je časna sestra Magdalena Kühntreiber na nevolje tadašnjih radnika. Već 1882. godine osnovao je katoličku šegrtsku zajednicu (*Katholischer Lehrlingsverein*).

Od 1886. godine se blaženi Antun sav posvetio dušobrižništvu šegrtske mladeži. Tada je otvorio kuću koja je postala azil za šegrte. Osnovao je i jednu zajednicu pod imenom Djelo ljubavi svetoga Josipa Kalasancija. Godine 1888. je ustanovio ured, gdje su mladi šegrta bez ikakve materijalne naknade mogli pronaći radno mjesto. Tako su mogli započeti svoju praksu. Njegovim nastojanjem nicali su šegrtski domovi, dnevni boravci koji su se zvali dječaćki oratoriji. Antun je iskoristio svaku mogućnost za pastoral radnika. Redovnička zajednica papinskoga prava pod imenom Družba svetoga Josipa Kalasantinskog od Majke Božje za kršćanske radnike konačno je osnovana 24. studenog 1889. godine. Njezine su članove ljudi

prozvali jednostavno kalasantinci. Službeni naziv te redovničke družbe je Kongregacija svetoga Josipa Kalasantinskog za kršćanske radnike. Nova klerička družba je sebi za svrhu stavila religioznu i socijalnu skrb za radnike. Njezini članovi polažu posebni zavjet kojim se obvezuju na pastoral radnika.

Družba se zadržala samo u Austriji. Ima još četrdesetak članova. Uprava družbe se nalazi u bečkoj 15. četvrti. Današnji kalasantinci su zauzeti oko najrazličitijih oblika biskupijskog radničkog dušobrižništva. Rade na evangelizaciji mladeži: ulične misije, tjedni susreti, hodočašća, kampovi za mladež... Taj je apostolat često potpomognut suradnjom posebne zajednice sestara, koja je posve zauzeta za rad s mladima od 1996. godine, kad se stavila na službu kalasantincima, koji inače opslužuju više župa. Kuće iz kojih kalasantinci obavljaju svoj apostolat su Kalasantinum u Beču, Misijsko središte P. Schwartza u mjestu Schwarza i Učeničko središte u Beču. Duhovnost te družbe je izrazito marijanska. Njezin utemeljitelj, otac Schwartz se, naime, poslije teške bolesti 1873. godine posvetio Majci Božjoj, a svome je imenu dodao ime Marija. Družba nastoji proširiti jedan za družbu svojstveni običaj. Po svojim simpatizerima šalju u obitelji kipove Majke Božje, da se pred kipom odvija zajednička obi-

teljska molitva.

Blaženi Antun se borio za slobodnu nedjelju za sve, a napose za mlade radnike. Zalagao se za osmosatni radni dan, za pravo radnicima na godišnji odmor. Sve je učinio da se mladi šegrta i radnici udružuju u radničke sindikate. Za njih je tražio humano postupanje, socijalno osiguranje i godišnji odmor. Čak je i sam sudjelovao u više štrajkova. Blaženi Antun se nije zalagao samo za vjerski odgoj mladih radnika, već i za njihovu stručnu izobrazbu. Sve do svoje smrti on je stajao na čelu mlade redovničke zajednice. Za svoga života nije nailazio na uvažavanje. Bečki nadbiskup Anton Joseph Gruscha je bio vrlo otvoren za radnička pitanja svoga vremena, pa je zato kao glavni predsjednik Kolpingovog djela, u ocu Schwartzu dugo vremena gledao suparnika.

Prema: http://de.wikipedia.org/wiki/Anton_Maria_Schwartz

Blaženi svećenik Antun Marija Schwartz je stekao veliki ugled u gradu Beču, a napose među najmlađim radnicima. Jedna je ulica u 15. bečkoj četvrti Beča dobila ime *Pater-Schwartz-Gasse*, tj. Ulica patra Schwartza. Istom 1939. godine odobrila je Sveta Stolica Družbu kalasantinaca. Papa Ivan Pavao II. je Antuna Mariju Schwartza proglašio blaženim u Beču 21. lipnja 1998. godine, te odredio 17. rujna za njegov spomendan. Današnji kalasantinci odgajaju ljude za uvjereni i angažirane kršćane – za vjerne Isusove učenike, koji će nasljedovati Isusa i sve učiniti za raširenje Kristova kraljevstva. Tako vjernici postaju Kristov kvasac u društvu. Osim kongregacije kršćanskih radnika kalasantinci vode i oratorij Srca Isusova za oženjene radnike, Savez Majke Božje za radnice, Radničku marijansku bratovštinu, Radničku klanjateljku bratovštinu i još neke vjerske udruge.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić

Značenje opredjeljenja za definitivne ideale

Piše: o. Ante Stantić, OCD

Gerardovo opredjeljenje za svećenika u karmelskom redu dogodilo se dok je bio pitomac kalačkog nadbiskupskog sjemeništa i pohađao sedmi razred gimnazije u spomenutom sjemeništu. Obrazovanje u ovoj gimnaziji nastavio je po završetku šestog razreda gimnazije u subotičkoj gimnaziji.

Sestra Poliksena Peić, sestra Naše Gospe, jedina je koja spominje da je namjeravao biti „učeni isusovac“, ali o tome nema nikakvih spomena ni u spisima oca Gerarda niti u svjedočanstvima drugih svjedoka. Zapravo, to čak odudara od Gerardovih ideala koje otkrivaju njegovi spisi. U izvorima se spominje da je sluga Božji, za vrijeme boravka u sjemeništu, uzeo za svoga ispovjednika kalačkog kanonika Schweicera i izgleda da ga je on uputio u karmelski red. Sa spomenutim kanonikom naš je o. Gerard ostao u prijateljskim odnosima sve do kanonikove smrti. Prema ljetopisu somborskog Karmela, isti kanonik spada među dobročinitelje samostana u Somboru.

Ono pak što je izvjesno i jasno iz dosad poznatoga o sluzi Božjem, jest da je on bio čovjek svim svojim bićem opredijeljen za ideale svećeničke i karmelske karizme. O tome svjedoče, među ostalim, i prikazi objavljeni u *Zvoniku* kao i svjedoci u postupku za njegovo proglašenje blaženim i svetim.

Vrlo je važno istaknuti da mladi Tomo Stantić, s redovničkim imenom Gerard od sv. Stjepana kralja, nije tražio „smještaj“ u redovničkom i svećeničkom životu, ili otkrio kako bi u Karmelu ili svećeničkom poslanju mogao ostvariti neke svoje osobne ljudske interese, nego da bi se opredijelio za svetost života radi kraljevstva nebeskoga po karmelskoj karizmi. Za sjedinjenje duše s Bogom putovima karmelske karizme onako kako je karizmu otkrio u spisima svojih obnovitelja Terezije od Isusa i Ivana od Križa. Njegovo je jasno opredjeljenje što potvrđuju i njegove jasne riječi i njegov život. U pismu koje je uputio svojim roditeljima i rodbini, poslije definitivnih redovničkih zavjeta

piše, pun entuzijazma, o svojoj sreći poslije položenih doživotnih zavjeta navodeći kako neki crkveni pisci nazivaju zavjete drugim kršenjem i duhovnim preporodom. On želi živjeti pravilo reda čitajući ga u svjetlu Svetoga pisma i učenja svetih Terezije od Isusa i Ivana od Križa. Na temelju takvih izvora on je otkrio da u „pravilu ima puno mistike“ i stoga je izabrao kročiti putem mistike, naznačenim u spisima obnovitelja reda. Nadilaziti sebe radi kraljevstva nebeskoga, radi sjedinjenja duše s Bogom, da bude na raspolaganju dušama, putovima na koje upućuju obnovitelji karmelskoga reda, oslanjajući se kasnije i na Tereziju od Djeteta Isusa.

Tim putem je hrabro kročio unatoč tome što se time izlagao nerazumijevanju, pa su ga čak nazvali „tebaitkim svecem“ ili ga „ludim drže“! Taj put kojim je kročio predlaže i nama danas, prema milosti dara, kad nitko nije pošteđen od „čara“, ponuda, današnjeg vremena, od napada individualizma, dakle zamki sebičnosti i sebeljublja, kako Gerard neprestano naglašava u svojim rukopisima. Naime, to su neki od razloga koji kao da „sapiju“ mnoge mlade na čije srce Isus Krist kuca da ga slijede u svećeničkom ili redovničkom pozivu te se ne usuđuju odazvati ili oklijevaju odazvati se. Stoga o. Gerard može biti uzorom mnogima kako se ne bi bojali slijediti Krista. On svjedoči da se isplati slijediti Krista ne samo radi vlastite duhovne koristi nego i zbog braće ljudi. Stoga držim da nam sluga Božji svojim životom i pisanjem svjedoči i šalje poruke kako je moguće othrvati se i danas zamkama individualizma ne samo radi vlastitog „nadilaženja sebe“, vlastitog posvećenja, nego kako je svima moguće, boreći se protiv vlastitog sebeljublja, putovima vjere ufanja i ljubavi, biti izazovnim i drugima u odnosu na vrednote duha. Svjedočiti pred ljudima životom i djelatnošću da „Vjera Boga vidi, ufanje ga pamti a ljubav ga voli“. Da življenjem i djelovanjem putovima vjere, ufanja i ljubavi čovjek postaje sretnim jer je to put traženja na koje nas upućuje Evanđelje: „Tražite prije kraljevstvo nebesko i sve će vam

se pridodati“. Življenjem po takvim programima postajemo „svjedoci“, evanđeoski „kvasac“ a to je isto što i „mistici“, po kojima kršćanstvo ima budućnosti.

Gerard je, naime, uvjeren da one koji „nadilaze sebe“, jer „Sveti s Bogom sjedinjeni ne čine ništa sami nego se miču na Božji poticaj... Bog ih miče u djelovanju. Što vide ili čuju to ih ne zanima jer su zahvaćeni Božjim nadahnućem. Slušaju što Bog govori da Boga slijede a takvo ponašanje privlači Isusov pohod...“. Dosljedno tome: svaki svećenik, redovnik pa i jednostavan kršćanin „privlači Isusov pohod ljudima dobre volje“ ako „slušaju što Bog govori“!

KRUNICA

**Kao kapi suza vrelih,
biseri u mojoj ruci
što svjedoče, Majko draga,
o Sina Ti, gorkoj Muci!**

**Krunicu si nama dala,
s njome hodim stazom, dolom,
da bez straha susretnem se
i sa srećom i sa bolom.**

**Ne trebam ja srebra, zlata,
do oblaka kule bajne!
Krunica je moje blago,
k'o sa neba zvijezde sjajne!**

**Evo službenice Tvoje!
Neka volja Tvoja bude!
Kada dade Bogu zavjet,
tad zagri sve nas ljude!**

**Toplo Tvoje oči griju
i brižna nas pratiš gazom.
Vodeći nas našem cilju,
kao sjajnim putokazom!**

Mirjana Jaramazović

Božanski časoslov

(nastavak)

Piše: dr. Andrija Kopilović

U prošlom broju našega lista pokušao sam približiti, nakon misala, najvažniju liturgijsku knjigu Crkve, a to je Božanski časoslov. Nažalost, iako ga vjernici u zajednici rijetko mole, dobro je poznavati duh i poruku te „službene molitve Crkve“. U ovom dijelu ću se služiti mislima iz samog uvoda u Časoslov.

Javna i zajednička molitva Božjega naroda s pravom se ubraja u prve dužnosti Crkve. Već u početku oni koji su bili kršteni „bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i u molitvama“ (Dj 2,42). Djela apostolska više puta svjedoče da je kršćanska zajednica jednodušno molila. Postoje svjedočanstva prve Crkve da su i pojedini vjernici posvećivali molitvi određene sate. Potom je u raznim krajevima uskoro nastao običaj da se neka vremena određuju za zajedničko moljenje, kao npr. zadnji sat dana, u sumrak kad se pale svjetiljke, ili prvi sat, u osvit kada noć prestaje. Tijekom vremena zajedničkoj su se molitvi posvećivali i drugi sati. Toj praksi Oci vide obrise već u Djelima apostolskim. Tu se veli da su se učenici sastali u treću uru dana. Tako Prvak apostolski „oko šeste ure uziđe na krov moliti“ (Dj 10,9); „Petar i Ivan uzlazili su u hram na devetu molitvenu uru“ (3,1); „oko ponoći Pavao i Sila molili su pjevajući hvalu Bogu“ (16,25). Ovakve zajedničke molitve pomalo su prešle u redosljed određenih časova. Ova liturgija časova ili božanska služba, obogaćena čitanjima, prvenstveno je molitva hvale i prošnje, i to molitva Crkve s Kristom i molitva Crkve Kristu.

KRIST MOLITELJ

Riječ, koja od Oca izlazi kao sjaj slave njegove, došla je da ljudima podari božanski život. On, „Isus Krist, Veliki svećenik novoga i vječnoga saveza, uzimajući ljudsku narav uveo je u ovozemaljsko progonstvo onu pjesmu koja se u nebeskom dvoru pjeva po sve vijeke“. Otada hvaljenje Boga odzvanja u Kristovu srcu ljudskim riječima klanjanja, umilostivljenja i zagovora: On, začetnik novoga čovječanstva i posrednik ljudi kod Boga, sve to Ocu iznosi u ime ljudi i za dobro svijeta. On, Sin Božji, koji je s Ocem jedno, ulazeći u svijet izjavljuje: „Evo dolazim vršiti volju tvoju“. On nam je ostavio i svjedočanstva svoje molitve. Vrlo često, naime, u Evanđeljima on moli: kad Otac objavljuje nje-

govo poslanje, prije nego će pozvati apostole, kad kod umnažanja kruhova blagoslivlja Boga; kod preobraženja na gori; kad ozdravlja gluhonijemoga i uskrisuje Lazara; prije Petrove ispovijesti; kad učenike uči moliti; kad se učenici vraćaju s poslanstva; kad blagoslivlja djecu i kad moli za Petra. Svakodnevna njegova aktivnost tijesno je povezana s molitvom. Štoviše, kao da iz nje proistječe. On se često povlačio u osamu ili u goru na molitvu, ili bi rano ujutro ustao na molitvu, ili je – od večeri pa do četvrte noćne straže – provodio noć moleći se Bogu. On je također, kako se s pravom smatra, sudjelovao u javnim molitvama što su se obavljale u sinagogama, kamo je dolazio „po svom običaju“ u dan subotnji, i u hramu, koji je nazvao kućom molitve, a i u privatnim molitvama što su ih pobožni Izraelci po običaju svednevice obavljali. Izgovarao je običajne blagoslovne hvale Bogu pri obrocima, kako se izričito veli kod umnažanja kruhova, na posljednjoj večeri i na večeri u Emausu. Tako je i s učenicima pjevao hvalospjeve. Sve do kraja života, kad se već približavala muka, na posljednjoj večeri, u smrtnoj borbi i na križu, božanski je Učitelj pokazao da molitva oživljava njegovu mesijansku službu i njegov vazmeni izlazak. On je, naime u dane svoga zemaljskog života sa silnim vapajima i suzama prikazivao molitve i prošnje Onomu koji ga je mogao spasiti od smrti. I bi uslišan zbog svoje predanosti. I pošto je dovršio prinos samoga sebe na žrtveniku križa, „jednim jedinim prinosom završava usavrši posvećene“, i konačno ustavši od mrtvih on uvijek živi i moli za nas.

Kako vidimo, Božanski časoslov je liturgijski uređena molitva koja posvećuje poslušnošću i nasljedovanjem Isusovu molitvenu praksu. Temeljna zadaća Crkve je biti: Crkva moliteljica. Stoga je i od prvih početaka dan bio podijeljen na „molitvene sate“. Prvi, treći, šesti, deveti čas kao i Jutarnja i Večernja. Zašto o tom govoriti tako detaljno kada nam još uvijek Časoslov nije u rukama? Upravo stoga što je važna svijest svih vjernika da je Crkva trajno „budna u molitvi i raspjevana Njemu na slavu“. U sljedećem broju ćemo u ovoj rubrici nastaviti razmišljati o Crkvi kao moliteljici – zajedničke molitve.

24. 10. 2010.

30. nedjelja kroz godinu

Sir 35,12-14. 16-18
Ps 34,2-3. 17-18. 19.23
2 Tim 4,6-8. 16-18
Lk 18,9-14

Svaki koji se uzvisuje, bit će ponizhen; a koji se ponizuje, bit će uzvišen.

31. 10. 2010.

31. nedjelja kroz godinu

Mudr 11,22-12,2
Ps 145,1-2. 8-9. 10-11. 13b-14
2 Sol 1,11-2,2
Lk 19,1-10

A Zakej usta i reče Gospodinu: „Evo, Gospodine, polovicu svog imanja dajem siromasima! I ako sam koga u čemu prevario, vraćam četverostruko“. Reče mu na to Isus: „Danas je došlo spasenje ovoj kući jer i on je sin Abrahamov! Ta Sin Čovječji dođe potražiti i spasiti izgubljeno!“

7. 11. 2010.

32. nedjelja kroz godinu

2 Mak 7,1-2. 9-14
Ps 17,1. 5-6. 8.15
2 Sol 2,16-3,5
Lk 20,27-38

Reče im Isus: „Djeca se ovog svijeta žene i udaju. No oni koji se nađuše dostojni onog svijeta i uskrsnuća od mrtvih niti se žene niti udaju“.

14. 11. 2010.

33. nedjelja kroz godinu

Mal 3,19-20a
Ps 98,5-6. 7-8. 9
2 Sol 3,7-12
Lk 21,5-19

A on reče: „Pazite, ne dajte se zavesti. Mnogi će doista doći u moje ime i govoriti: 'Ja sam' i: 'Vrijeme se približilo!' Ne idite za njima“.

Međunarodna biskupska konferencija sv. Ćirila i Metoda

Piše: *mr. Mirko Štefković*

Narav biskupskih konferencija

Vrhovna crkvena vlast osniva biskupske konferencije (BK) kao trajne ustanove, poput skupštine biskupa nekog naroda ili određenog područja. Biskupi članovi određene BK zajednički obavljaju neke pastoralne zadaće za vjernike svojega područja da bi što više unaprjeđivali dobro koje Crkva pruža ljudima, osobito oblicima i načinima apostolata prikladno prilagođenima okolnostima vremena i mjesta (usp. ZKP, kan. 447). BK su zapravo tijela čija svrha je pomoći biskupima u obavljanju njihova pastirskoga poslanja. Kao takve, BK ne preuzimaju ovlasti koje su svojstvene biskupu u njegovoj biskupiji, nego mu u obliku savjeta, prijedloga i poticaja služe na pomoć u upravljanju biskupijom. Po općem pravilu, BK pripadaju predstojnici svih mjesnih crkava odnosno biskupija istoga naroda. Apostolska Stolica, pošto za mišljenje pita dotične dijecezanske biskupe, te prosudi okolnosti u kojima djeluju i žive njihove Crkve, prema prilikama osniva BK za manja odnosno veća područja (usp. ZKP, kan. 448).

Djelovanje svake BK regulirano je statutima, koje pak prihvaća i odobrava Apostolska Stolica. Svaka BK bira svoga predsjednika i njegova zamjenika te generalnog tajnika. Pored redovitih plenarnih zasjedanja BK, koje se u mnogim konferencijama odvijaju dva puta godišnje, stalno vijeće BK okuplja se češće radi razmatranja aktualnih pitanja, te ukoliko je potrebno, pripravlja materijala za njihovu raspravu na plenarnim zasjedanjima.

BK imaju vrlo značajnu ulogu u reguliranju odnosa Crkve s dotičnom državom. U tomu im je na pomoć i Apo-

stolski nuncij, kao osobni predstavnik Svetoga oca, vrhovnog glavarara Crkve. Nadalje, BK organiziraju pastoralne programe koje nadilaze samo pojedinih biskupija, te na sebe preuzimaju i njihovu provedbu. One skrbe za donošenje i provođenje određenih vlastitosti glede liturgijskog kalendara i krajevnih osobitosti liturgijskih slavlja. Tek nakon što te odredbe potvrdi Apostolska Stolica, one postaju mjerodavne na teritoriju BK, za koji su donesene.

Naša BK

Nakon raspada bivše Jugoslavije, prestala je djelovati i postojati istoimena BK. Tako su 1993. godine osnovane BK u Sloveniji, pa u Hrvatskoj, a naredne godine i u Bosni i Hercegovini. Za novoformiranu SRJ i Makedoniju osnovana je zasebna BK krajem 1997. godine, pod nazivom BK SR Jugoslavije. Iako je od tada do danas došlo do značajnih političkih promjena na njezinu području – Crna Gora se osamostalila, a time onda i Srbija, Kosovo je proglasilo neovisnost – BK je po svojoj teritorijalnosti ostala nepromijenjena, dok je 2003. promijenila naziv u BK Srbije i Crne Gore, a krajem sljedeće godine u Međunarodnu biskupsku konferenciju sv. Ćirila i Metoda (MBK).

Službu predsjednika BK do 2001. godine obavljao je dotadašnji beogradski nadbiskup i metropolit **mons. Franc Perko**, kada je preuzevši vodstvo nadbiskupije, na službu predsjednika BK izabran **mons. Stanislav Hočevar**, te 2006. izabran po drugi puta u istom svojstvu. Službu potpredsjednika u dva mandata vršio je subotički biskup **mons. Ivan Pénczes**, a od 2009. godine na tu službu izabran je **mons. Zef**

Gashi, barski nadbiskup i primas Srbije. Službu generalnog tajnika do kraja 2009. godine vršio je **fra Leopold Rochmes**, te ju je od 2010. preuzeo zrenjaninski biskup **mons. Ladislav Német**.

MBK ima svoje sjedište u Beogradu, mada za sada još nema svoje zgrade niti vlastitih prostorija. Poslove tajništva obavlja tajnik u svom sjedištu, dok se plenarna zasjedanja odvijaju na poziv biskupa u njihovim sjedištima, a u novije vrijeme je to najviše u Subotici. Pored stalnog vijeća MBK ima i drugih svojih vijeća – za nauk vjere, za liturgiju, za kler, sjemeništa i institute posvećenog života, za laike i mlade, za obitelj, za pastoral selilaca i turista, za misije, za kulturu, za Caritas i socijalna pitanja, za medije, za zdravlje, za međureligijski dijalog – i komisija – za dijalog sa Srpskom pravoslavnom crkvom, za dijalog s islamom.

Područje djelovanja MBK

Biskupi se svojim redovitim okupljanjima na plenarnim zasjedanjima MBK bave aktualnim pitanjima koja se tiču svih biskupija s područja Konferencije. Zbog različitosti jezika i kultura, nije uvijek lako naći načina suradnje niti u pastoralnim projektima. Ove je godine na području MBK, osobito u Skopju i Prištini, proslavljena stota obljetnica rođenja blažene Majke Terezije. Ujedno ove godine Beogradska nadbiskupija počela je trogodišnji pastoralni program pripreme za proslavu velikoga jubileja 1700. obljetnice od objavljivanja Milanskog edikta, kojim je kršćanstvo dobilo slobodu djelovanja. Konačno, jedan od razloga poteškoća uključivanja šireg broja vjernika u ovakve i slične projekte, pored gore spomenutih, je i vrlo različita situacija u kojoj mi katolici na ovim prostorima živimo: s jedne strane imamo dijelove poput Subotice i Potisja, gdje smo mi katolici u većini, a s druge ima i onih gdje su naša braća i sestre u vjeri u velikoj dijaspori. Potreban je veliki napor za premostiti te različitosti, zbog kojih se događa da vjernici iz jedne sredine ne razumiju situaciju onih drugih i obrnuto.

Budući da je Katolička crkva različito tretirana u svakoj od zemalja koje ulaze u sastav MBK, često u razgovore

Reportaža

s nadležnim vlastima ne može toliko stupati Konferencija, nego biskupi dotične države. Niti u jednoj od država koje obuhvaća MBK status Katoličke crkve nije pravno jasno reguliran, tj. niti u jednoj ne postoji ugovor sa Svetom Stolicom koji bi to riješio. U to pitanje su ujedno uključena i pitanja povrata oduzete imovine, pravni status svećenika i drugih crkvenih službenika te njihova osiguranja, status crkvenih odgojno-školskih ustanova, kao i pitanje priznavanja diploma stečenih na inozemnim crkvenim učilištima. Svim ovim pitanjima biskupi se bave i izvan redovitih zajedanja MBK, kako bi osigurali pravnu i materijalnu sigurnost svojih pastoralnih djelatnika, bilo da se radi o svećenicima, redovnicima i redovnicama, bilo da je riječ o vjeroučiteljima ili djelatnicima Caritasa, odnosno drugih katoličkih udruga i pokreta.

Nad/Biskupije MBK

Beogradska nadbiskupija, mada drevna u sadašnjem obliku, uspostavljena je 20. 10. 1924. godine. Zaštitnici nadbiskupije su sv. Ćiril i Metod, a katedralna crkva posvećena je Uznesenju BDM. Beogradski nadbiskup mons. Stanislav Hočevar, SDB, šesti je biskup koji upravlja nadbiskupijom od njezine uspostave. Papa Ivan Pavao II. 1986. godine uspostavio je beogradsku metropoliju, čime su Subotička i Zrenjaninska biskupija postale sufraganske biskupije, i skupa s Beogradskom nadbiskupijom čine jednu crkvenu pokrajinu. Na području nadbiskupije od oko 50.000 km² živi oko 5.700.500 stanovnika, a od toga

je svega oko 27.500 katolika. U nadbiskupiji djeluju 23 svećenika, od čega 10 redovničkih, a pastoral je organiziran u 16 župa, raspoređenih u 2 dekanata. Na području nadbiskupije živi i radi 10 redovnica. U liturgiji se koriste hrvatski i engleski jezik.

Barska nadbiskupija uspostavljena je davne 1034. godine. Zaštitnik nadbiskupije je Bezgrešno začeće BDM, komu je posvećena i katedrala. Barski nadbiskup mons. Zef Gashi, SDB, upravlja biskupijom od 1998. godine, a nosi i slavni naslov Primas Srbije. Na teritoriju nadbiskupije od 13.138 km² živi oko 521.000 stanovnika, od toga oko 12.500 katolika. U nadbiskupiji djeluje 17 svećenika, od čega 8 redovničkih, a pastoral je organiziran u 19 župa. Na teritoriju nadbiskupije živi i radi 39 redovnica. U liturgiji se koriste albanski i hrvatski jezik.

Subotička biskupija uspostavljena je 25. 01. 1968. godine. Prvotni zaštitnik biskupije je sv. Pavao apostol, a drugotni Prečisto Srce Marijino. Kate-

drala je posvećena sv. Tereziji Avilskoj. Biskup mons. dr. Ivan Pénczes treći je biskup koji upravlja biskupijom od njezine uspostave. Na teritoriju biskupije od 8.042 km² živi oko 1.066.000 stanovnika, a od toga je oko 302.000 katolika. U biskupiji djeluje 106 svećenika, od čega 10 redovničkih, te 9 stalnih đakona, a pastoral je organiziran u 114 župa, raspoređenih u 12 dekanata. Na teritoriju biskupije živi i radi 69 redovnica. U liturgiji se koriste mađarski, hrvatski, slovački i njemački jezik.

Zrenjaninska biskupija uspostavljena je 16.12.1986. godine. Zaštitnik biskupije je sv. Gerard mučenik, a katedrala je posvećena sv. Ivanu Nepomuku. Biskup mons. dr. Ladislav Németh, SVD, drugi je biskup koji upravlja biskupijom od njezine uspostave. Na teritoriju biskupije od 9.387 km² živi oko 559.300 stanovnika, a od toga je oko 65.500 katolika. U biskupiji djeluje 25 svećenika, od čega 5 redovničkih, te 1 stalni đakon. Pastoral je organiziran u 40 župa, raspoređenih u 3 dekanata. Na teritoriju biskupije živi i radi 10 redovnica. U liturgiji se koriste mađarski, hrvatski, bugarski, češki i njemački jezik.

Kotorska biskupija datira još iz 10. stoljeća. Zaštitnik biskupije je sv. Tripun mučenik, komu je posvećena i katedrala. Ova je biskupija poznata i pod nazivom *Zaljev svetaca, biskupija hrvatskih svetaca*, jer iz nje potječu: sv. Leopold Bogdan Mandić (+1942.), kapucin iz Herceg Novog, bl. Gracija (+1508) iz Mula, bl. Ozana (+1565) iz Kotora, te Božja službenica Ana Marija Marović (+1887), utemeljiteljica Družbe zadovoljštine Srca Isusova i Srca Marijina u Veneciji. Biskup mons. Ilija Janjić biskupijom upravlja od 1996. godine. Na teritoriju biskupije od 674 km² živi oko 80.000 stanovnika, a od toga je oko 11.000 katolika. U biskupiji djeluje 15 svećenika, od čega 3 redovničkih. Pastoral je organiziran u 28 župa. Na teritoriju biskupije živi i radi 29 redovnica. U liturgiji se koristi hrvatski jezik.

Srijemska biskupija, koja se u povijesti spominje još u prvim kršćanskim vremenima, ponovno je uspostavljena je 18.06.2008. godine. Zaštitnik biskupije je sv. Dimitrije, đakon i mučenik, komu je posvećena katedralna crkva u Srijemskoj Mitrovici. Srijemska biskupija pripada Đakovačko-osječkoj crkvenoj pokrajini, odnosno slavonskoj metropoliji. Biskup **mons. Đuro Gašparović**, prvi je biskup obnovljene biskupije. Na teritoriju biskupije od 3.766 km² živi oko 800.000 stanovnika, a od toga je oko 50.000 katolika. U biskupiji djeluje 20 svećenika, od čega 2 redovničkih. Pastoral je organiziran u 28 župa, mada na teritoriju biskupije ima čak 130 crkava. Na teritoriju biskupije živi i radi 10 redovnica. U liturgiji se koristi hrvatski jezik.

Skopska biskupija datira još iz 4. stoljeća, a u današnjem obliku postoji od 24.05.2003. godine. Zaštitnik biskupije je Presveto Srce Isusovo, komu je posvećena i katedrala. Biskup **mons. dr. Kiro Stojanov** biskupijom upravlja od 2005. godine. Na teritoriju biskupije od oko 30.000 km² živi oko 2.350.000 stanovnika, a od toga je oko 3.700 rimokatolika. U biskupiji djeluje 6 svećenika, od čega 3 redovničkih. Pastoral je organiziran u 2 župe. Na teritoriju biskupije živi i radi 12 redovnica. U liturgiji se koristi makedonski i hrvatski jezik.

Apostolski egzarhat za katolike istočnog obreda u Makedoniji uspostavljen je 11. 01. 2001. Zaštitnik egzarhata je Uznesenje BDM, komu je također posvećena i katedrala u Skopju. Vladika **mons. dr. Kiro Stojanov** egzarhatom upravlja od 2005. godine. Na teritoriju egzarhata od oko 25.713 km² živi oko 2.100.000 stanovnika, a od toga je oko 11.500 katolika istočnog obreda. U egzarhatu djeluje 12 svećenika, a pastoral je organiziran u 5 župa. Na teritoriju biskupije živi i radi 18 redovnica. U liturgiji se koristi makedonski jezik, a obred je istočni.

Apostolski egzarhat za grkokatolike u Srbiji i Crnoj Gori uspostavljen je 28.08.2003. Zaštitnik egzarhata je sv. Nikola biskup, komu je posvećena i katedrala u Ruskom Krsturu. Vladika **mons. dr. Djura Džudžar** egzarhatom upravlja od njegove uspostave. Na teritoriju egzarhata od oko 81.911 km² živi oko 7.815.500 stanovnika, a od toga je oko 22.900 katolika istočnog obreda. U egzarhatu djeluje 20 svećenika, od čega 2 redovničkih, a pastoral je organiziran u 26 župa. Na teritoriju biskupije živi i radi 54 redovnica. U liturgiji se koristi rusinski, ukrajinski i hrvatski jezik, a obred je istočni.

Apostolska administratura u Prizrenu uspostavljena je 24. 05. 2000. godine. Zaštitnik administrature je Blažena Djevica Marija, a katedrala u Prizrenu posvećena je Mariji pomoćnici kršćana. Biskup **mons. Dodë Gjergji** biskupijom upravlja od 2005. godine. Na području biskupije od oko 10.887 km² živi oko 2.200.000 stanovnika, a od toga je oko 65.000 rimokatolika. U biskupiji djeluje 57 svećenika, od čega 10 redovničkih. Pastoral je organiziran u 24 župe. Na teritoriju biskupije živi i radi oko 80 redovnica. U liturgiji se koristi albanski i hrvatski jezik.

Priopćenje za javnost s XXV. plenarnog zasjedanja MBK sv. Ćirila i Metoda

Članovi Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda održali su svoje redovito plenarno zasjedanje u Bogosloviji-Pastoralnom centru „Augustinianum” u Subotici od 5. do 7. listopada 2010. godine.

Na plenarnom zasjedanju MBK sudjelovali su:

Biskupi-članovi MBK

Msgr. Stanislav Hočevar, nadbiskup beogradski, predsjednik MBK
 Msgr. Zef Gashi, nadbiskup barski potpredsjednik MBK
 Msgr. Ivan Pézsés, biskup subotički
 Msgr. Ilija Janjić, biskup kotorski
 Msgr. Đuro Gašparović, biskup srijemski
 Msgr. Djura Džudžar, egzarh za grkokatolike u Srbiji i Crnoj Gori
 Msgr. Kiro Stojanov, biskup skopski i apostolski egzarh za Makedoniju
 Msgr. Ladislav Nemet, biskup zrenjaninski, generalni tajnik MBK

Apostolski Nuncij u Republici Srbiji

Msgr. Orlando Antonini

Predstavnici nekoliko Biskupskih konferencija

Msgr. dr. Marin Srakić, nadbiskup đakovačko-osječki, predsjednik HBK
 Msgr. dr. Franjo Komarica, biskup banjalučki, predsjednik BKBiH
 Msgr. dr. Kiss-Rigó László, biskup segedinski, predstavnik BK Mađarske
 Msgr. Dino De Antoni, nadbiskup Gorizie, predstavnik Talijanske BK

Na početku zasjedanja predsjednik MBK, nadbiskup **mons. Stanislav Hočevar**, izvijestio je nazočne o ustoličenju Njegove Svetosti Patrijarha Irineja u Peći, te istaknuo izjavu samoga Patrijarha kako želi raditi na pospješivanju dijaloga s Katoličkom crkvom.

U prvom dijelu zasjedanja biskupi gosti su predstavili aktualna pitanja i izazove s kojima se Katolička crkva u njihovim zemljama suočava. Biskupi su se složili da je potrebno intenzivirati međusobnu suradnju razmjenom iskustava Biskupskih konferencija iz regije, osobito onoga što se odnosi na uređivanje odnosa između Crkve i Države. Nadalje, predstavnici pojedinih Konferencija izvijestili su nazočne kako je kod njih riješeno pitanje povratka oduzete imovine Crkvama, zatim osiguranje svećenika i drugog crkvenog osoblja, te pitanje financiranja crkvenih institucija.

U drugom dijelu zasjedanja biskupi su razmatrali aktualna pitanja vezana za rad biskupa na terenu MBK. Najviše riječi bilo je o pastoralnim izazovima: dušobrižništvo studenata, duhovno-pastoralna priprema naših vjernika za proslavu 1700. obljetnice Milanskog edikta i mogućnost jače nazočnosti Katoličke crkve u mass-medijima, posebno pitanje dobivanja frekvencija i vremena za emitiranje programa Radio Marije.

Treći dio sjednice bio je posvećen aktualnim pitanjima Katoličke crkve u R. Srbiji. Biskupi su sa zabrinutošću konstatirali da još uvijek nije riješeno pitanje socijalnog i mirovinskog osiguranja svećenika, redovnika i redovnica, koji rade na području R. Srbije, te da svi pokušaji rješavanja ovoga pitanja ne nailaze na očekivano razumijevanje od strane državnih tijela. Jednako je biskupe iznenadila vijest nedavno objavljena u različitim medijima, da se proces restitucije nacionalizirane crkvene imovine usporava odnosno da je sasvim obustavljen. Biskupi su, međutim, izrazili zahvalnost Ministarstvu vera R. Srbije za izvršenu registraciju pravnih osoba Katoličke crkve, sukladno zahtjevu kojega su oni uputili.

Sljedeće plenarno zasjedanje MBK bit će od 5. do 7. travnja 2011. u Subotici, u pastoralnom centru Augustinianum.

Kršćanska zahtjevnost izazov za intelektualce

Razgovaralo: Uredništvo

Tomislav Žigmanov, rođen u Tavankutu, diplomirao je filozofiju u Novom Sadu. Član je Pastoralnog vijeća župe sv. Jurja u Subotici i pročelnik Liturgijskog odjela. Predavač je Povijesti filozofije na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Područje mu je filozofijskog interesa problematika praktičke filozofije u širem smislu, zatim etike te filozofije religije. Do sada je objavio dvadesetak filozofskih radova u zbornicima i časopisima u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Mađarskoj i Vojvodini/Srbiji. Također, objavljivao je i znanstvene radove iz domene

interetničkih odnosa u Vojvodini te zavičajne povijesti, kulture i književnosti Hrvata u Vojvodini. Piše i pjesme, priče, refleksivnu prozu i eseje. Izvršni je urednik *Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca*. Autor je sociološke monografije *Hrvati u Vojvodini danas – traganje za identitetom* (Zagreb, 2006.) te knjige filozofskih eseja *Minimum in maximis – zapisi s ruba o nerubnome*, za koju je 2007. dobio nagradu „Zvane Črnja“ za najbolju knjigu eseja objavljenu u Hrvatskoj od IX. 2006. do IX. 2007. Knjiga *Prid svitom – saga o svitu koji nestaje* dobila je Srebrnu povelju Matice hrvatske 2010. te nagradu Fra Lucijan Kordić. Riječ je o nagradi koju dodjeljuju Društva hrvatskih književnika iz Zagreba i ZIRAL – Zajednica izdanja „Ranjeni labud“ iz Mostara za najbolje književno djelo, objavljeno u razdoblju od 1. rujna 2006. do 1. rujna 2010., koje za temu ima život Hrvata izvan domovine. Subotička Gradska biblioteka, u povodu obilježavanja 120 godina od osnutka, dodijelila mu je ove godine nagradu za zavičajni književni opus.

ZV.: Neposredni povod za razgovor nije izravno vezan uz vaš angažman u Crkvi već su to nagrade za Vaš književni rad. Dobitnik ste triju nagrada u ovoj godini što je nesvakidašnja pojava. Kako gledate na samu instituciju nagrade?

□ Treba znati da su nagrade u ovome značenju institucije koje ustanovljuju ljudi. Kao takve ih onda, sa svim ograničenostima koje idu uz čovjeka, treba prihvaćati te se spram njih u životu opohoditi. Kako nas povijest uči, nagradu uvijek dodjeljuju oni koji imaju moć, iza kojih stoji određena kompetencija i autoritet, te predstavlja najrašireniji način u društvima odavanja javnoga priznanja ljudima ili institucijama za određena po-

stignuća. One su najčešće potvrda da vaši uloženi naponi, koji se vrednuju u procesu odlučivanja koji prethodi nagradi, ne samo da su imali nekakav smisao već da imaju i stanovitu vrijednost. Drugim riječima, ishod se uložene truda čovjeka prepoznaje od drugih kao vrijedan. U kontekstu navedenoga, naravno da dobivanje nagrade godi čovjeku, jer su potvrda valjanosti i kvalitete mojih nastojanja u književnosti. Meni je posebno drago što je nagrađena knjiga koja tematizira živote ovdašnjih Hrvata i katolika, koji su, osim javnog nijekanja, prijezira ili prešućivanja, imali malo drugačijih iskustava u javnosti u posljednjih 20 i više godina, pa su na ovaj način dobili svoju i dostojnu vidljivost i zaslužno pozitivno priznanje. Istina, valja ukazati i da povijest poznaje i velike zloporabe, nedosljednosti i odsustva nekakve pravednosti u nagrađivanju, što je sve posljedica čovjekovih slabosti i posrnuća, jer ljudska je težnja za čašću i slavom gotovo bezmjerna. Bilo kako bilo glede toga, reći ću da se od nagrada ne može živjeti, one nisu ni svrhe života niti ga mogu ozbiljnije osmišljavati. U tome se krije kako njezin doseg i tako i značenje po život! One su, da zaključim, ugodne ali kratke postaje u životu čovjeka, kojeg ipak trebaju određivati trajnije vrednote, koje moraju dolaziti iz posve drugih područja, prije svega onog nadnaravnog.

Prvo se mora biti vjernik, a zatim slijedi sve drugo – ovo načelo u kršćanstvu vrijedi i za intelektualce! To, pak, konkretno znači da treba živjeti svakodnevno puninu naloga što ih vjera pretpostavlja – od molitve i razgovora sa Svevišnjim do usadržavanja kršćanskih vrednota u djelovanju s drugima.

ZV.: Utječe li na Vaš književni opus, na teme kojima se bavite Vaša duhovnost, kršćanstvo općenito?

□ Uvelike, no ne izravno! Ono je posljedica činjenice što je kršćanstvo imanentno autorovu svjetonazoru, no ipak ga ne rabim instrumentalno u književnosti niti mu u djelima pridajem eksplisitnu pedagoškijsku funkciju. Kršćanstvo je, drugim riječima, sadržajni okvir i vrijednosni obol koji se može u mojim književnim djelima iščitavati, no to ne znači uvijek dosljedno i u cijelosti. S druge strane, neka pitanja i izazove suvremenog kršćanstva elaborirao sam u desetak filozofijskih radova, budući da za takav način njegova tematiziranja imam više kompetencija.

ZV.: Kao kršćanin intelektualac, čovjek koji aktivno sudjeluje u životu svoje župe u Pastoralnom vijeću, možete li nam reći kako vidite ulogu intelektualaca u suvremenoj Crkvi?

□ Prvo se mora biti vjernik, a zatim slijedi sve drugo – ovo načelo u kršćanstvu vrijedi i za intelektualce! To, pak, konkretno znači da treba živjeti svakodnevno puninu naloga što ih vjera pretpostavlja – od molitve i razgovora sa Svevišnjim do usadržavanja kršćanskih vrednota u djelovanju s drugima. Kršćanstvo, zna se, traži da se tako djeluje i prema bližnjima u neposrednom okruženju, ali i u svijetu u cjelini, kao summi posredovanih odnosa među ljudima i institucijama, koji znade i ne počivati na kršćanskim normativnim načelima. Kršćansko držanje i zauzetost glede toga držim ne samo najzahtjevnijim, nego i vjerojatno najtežim, u čemu vidim i najveći izazov za kršćanske intelektualce danas. Dakle, kako se kršćanstvo ostvaruje u zajednici s drugima, ono računa na čovjekovu angažiranost i u socijalnom kontekstu, napose unutar onih skupina koje smjeraju k istome, dakle zajednici vjernika. Biti djelatan član, biti konstruktivni dio u životu zajednice vjernika i davati svoj prinos njezinu opstojanju i rastu – prve su

zadace koje se nameću svima. Dodatno, od intelektualaca se očekuje i nešto više: davanje prinosa u rastu količine i kvalitete znanja o vjeri, u uspostavi solidarnosti među vjernicima i povećanju razboritosti u njihovu djelovanju, u adekvatnijem odgovaranju Crkve na izazove vremena, u stvaranju prostora za dijalog unutar zajednice vjernika te pratećem promišljanju postojećih procesa i konstelacija u svijetu. Pri tomu, argumentirana rasprava i stanovita kritičnost diskursima uz pojedina navedena područja djelovanja idu uz intelektualce koji djeluju i unutar Crkve, za što još uvijek ne postoji dovoljno razumijevanja.

ZV.: Nedostaje li intelektualcima mjesto izražavanja u Crkvi, na koji način mogu izraziti svoj stav o određenom problemu i trebaju li u javnosti iskazati svoje kršćansko mišljenje o određenom aktualnom problemu?

□ Valja znati da kršćanstvo pretpostavlja djelatnu osobu te da je angažiranost kršćanina u društvu u osnovi kršćanska. Ono ne pretpostavlja samo iznošenje mišljenja, koje bi moralo biti utemeljeno u kršćanskoj slici svijeta, već uračunava i zauzetosti drugačije naravi, napose one djelatne. U suvremenome svijetu iskazivanje mišljenja posredovano je institucijom javnosti, koje u najvećoj mjeri popunjavaju sredstva masovnog priopćavanja. Njima ne moraju upravljati kršćani niti mediji moraju imati sluha za mišljenja kršćanina, čime mu se prostor za očitovanje smanjuje. Kršćanski, pak, mediji ne moraju imati veliki utjecaj, kao što je slučaj u nas. S druge strane, valja znati da nije ni svako mišljenje intelektualca koje se izdaje za „kršćansko“ ujedno i kršćansko. No, ono što držim danas značajnije, napose kada je u pitanju mjesna Crkva, nije iznošenje kršćanskog mišljenja o određenim problemima nego sukladno kršćansko društveno djelovanje vođeno načelom općeg dobra. Naime, svjedoci smo da kršćanstvo nije danas u krizi samo zbog onoga što kršćani misle o nečemu, nego prije zbog toga što ne daju dovoljno snažne i uvjerljive alternative za pojave i procese koje smatraju prijepornima, u čemu vidim i značajan dio odgovornosti intelektualaca. Drugim riječima, kršćanstvu trebaju više „govori“ djela usmjerenih na aktualne izazove i probleme, ali ne toliko u individualnim životima vjernika koliko kao zajednice vjernika, u svoj svojoj složenosti kao organizacije, strukture, hijerarhije, distribucije moći, funkcionalnosti, učinkovitosti sustava...

ZV.: Po profesiji ste profesor filozofije, pratite sociološki mnoge društvene pojave. Kako vidite položaj Crkve u ak-

tualnom trenutku uopće u Europi, u Hrvatskoj, a napose Katoličke crkve u Srbiji?

□ Crkva već dulje vrijeme u Europi kopni i glede broja i glede moralnoga, i uopće društvenog, utjecaja, no živa je i djelatna. Primarni je uzrok toga dvostoljetna sekularizacija i određene slabosti unutar same Crkve. U Hrvatskoj je, pak, situacija suprotna europskim trendovima – nakon urušavanja socijalizma porastao je broj onih koji se izdaju za vjernike, a i društveni, pa ako hoćete i politički, utjecaj joj je snažio. No, još uvijek izostaje, ukoliko smijem primijetiti, dovoljne snalažljivosti i odlučnijeg kršćanskog držanja u posljedicama tranzicijskih procesa, napose spram pitanja strukturalnih društvenih nepravdi i deklarativnog kršćanstva političke elite. Hrvatske katolike u Srbiji, pak, boli njezin zaborav – postala je bogata i moćna, a mi ovdje nismo u mogućnosti kupiti ni elementarnu vjersku literaturu na vlastitom jeziku. Osjećaju ostavljenosti, naime, teško se možete otrgnuti! Katolička crkva u Srbiji, sa svoje strane, imala je, osim povećanja prostora slobode u posljednje vrijeme, malo benefita nakon urušavanja socijalizma. Više od desetljeća imala je status jedne od najomraženijih denominacija, u čemu je udjela imalo više različitih subjekata. Budući da je dugo bila u poziciji obrane od napada, tek u posljednje vrijeme čini odlučnije korake na izgradnji i razvoju vlastitih struktura i institucionalnog okvira. Vjerojatno je tomu razlog što Katolička crkva u Srbiji kao cjelina nema unutar sebe izgrađene čvršće kohezijske činitele, već dominiraju nacionalni elementi ili biskupijske perspektive. Vidljiv je izo-

stanak napora na reflektiranju vlastitog postojanja i trajanja – relevantnog teološkog štiva mjesnih autora gotovo da nema. Čak ne postoji ni teološki časopis, postignuće s kojim se mogu pohvaliti neke denominacije u Srbiji s 5-6 tisuća vjernika. Na koncu, slobodan sam primijetiti da se, s obzirom na skromne kapacitete i resurse unutar Katoličke crkve u Srbiji, previše napora čini na uspostavljanju jedinstva među kršćanima. Tim prije, jer to o nama, strahujem, gotovo ne ovisi.

ZV.: Može li se Crkva uključiti u neke društvene akcije, poput obrane dostojanstva radnika, njihova prava na rad, zaštitu od zloporaba od poslodavaca, ili je to, po Vašem mišljenju, ekskluzivno pravo i dužnost državnih tijela?

□ Ne da može, nego bi morala! Kršćani su, naime, pozvani boriti se pravedni svijet. Ono od industrijalizacije uključuje i djelovanje u navedenim područjima, napose u slučajevima kada postoje nepravde. To se vidi u zemljama europskog Zapada, gdje Crkva snažnija i ima dulju tradiciju djelovanja u demokraciji. No, za tako što u nas nema ni minimalnih preduvjeta, jer je institucionalna razvijenost Crkve i laičkih organizacija navezanih na Crkvu još uvijek pre-slaba. Ali, to nas ne bi trebalo obeshrabrivati, jer treba znati da izgradnja svijeta počinje u neposrednom okruženju svakog čovjeka. Dakle, svi smo pozvani, naravno u domeni vlastite moći, uloge i položaja, djelovati u tome pravcu.

ZV.: Prečesto se stječe dojam kako je Crkvi dopušteno govoriti o zaštiti siromašnih, dakle, o problemima vezanim

poglavito za karitativnu djelatnost, ali joj se ne dopušta govoriti o intimi, zaštiti spolnosti, pravima nerođenih ili, što je skoro „nedopustivo“, o umjetnoj oplodnji, homoseksualizmu...

□ Crkva je pozvana govoriti o svemu – ona mora činiti, poticati, afirmirati i hvaliti ono dobro, no mora ujedno ukazivati i na ono što je, prema kršćanskoj slici svijeta, tomu suprotno, bez obzira na vrstu odstupanja i stupanj „dopuštenosti“. Isto tako, diskurzivna otvorenost za sve dobro i loše ne bi trebala samo ostajati na moralnim podukama, čega zna biti, nego bi trebala pratiti i djelatna zauzetost za ostvarenje dobra i sprečavanja zla.

Kršćani su, naime, pozvani boriti se pravedni svijet. Crkva je pozvana govoriti o svemu – ona mora činiti, poticati, afirmirati i hvaliti ono dobro, no mora ujedno ukazivati i na ono što je, prema kršćanskoj slici svijeta, tomu suprotno, bez obzira na vrstu odstupanja i stupanj „dopuštenosti“.

ZV.: Ako Crkva javno govori o nemoralu u društvu, treba li jednako javno progovoriti o pogreškama svojih službenika, imajući u vidu priznavanje svojih vlastitih pogrešaka, kako to čini papa Benedikt XVI.?

□ Naravno. Treba se smoci snage za govor i o vlastitim slabostima i pogreškama iz jednostavnog razloga što su i one tek pogreške. U kršćana oni ne bi trebale biti brojne niti velike, ali, isto tako, nedopustivo je u nas uvjerenje o nekakvoj bezgrešnosti i istovrsno držanje! Pa ipak, priznanje vlastite grešnosti nije ni lako niti jednostavno. Zna se iz osobnih iskustava da je neusporedivo lakše „upačivat prstom na drugog“ ili je prešutjeti. Priznati grijeh izvan ispovje-

daonice može očitovati samo izgrađena i psihološki stabilna osoba. I unutar ustrojenih struktura i institucija kao što je Crkva je slično – dopuštanje samokritičnosti odraz je stamenosti u vlastita uvjerenja, dosljednostima u stajalištima i ispravnosti u djelovanjima većine članova. S druge strane, valja znati da je priznavanje grešnosti osloboditeljsko – postojanje zla, ne vodi dobru, te u tome treba tražiti temeljni razlog za priznavanje vlastitih pogrešaka. Ako ih prije ih priznamo, prije će uslijediti i izbavljenje od njegovih okova!

ZV.: Je li religija stvar prošlosti? Imaju li mladi razloga vjerovati i imaju li prostor u Crkvi? Pitanje se nameće kao posljedica stalnog prozivanja Crkve kao konzervativne i neautentične, dok velik broj suvremenih pokreta unutra Crkve svjedoči suprotno.

□ Ona će to biti kada čovjeka više ne bude! Naime, religija je, od kada čovjek postoji, njegov nužni supripadni egzistencijal, samo je pitanje hoće li objekt religioznosti u njegovu životu biti svjetovan ili svetovan. U posljednje smo vrijeme svjedoci da su bogovi s ovoga svijeta, kao što su novac, droga, alkohol ili slavni i bogati pojedinci, nekako poželjniji, napose za mlade. Oni nude jednostavnija i, naizgled, lakša rješenja za čovjeku sreću, u čemu se temelji i njihova veća popularnost i uspješnost. No, Crkva mora naći načina za odgovor na ovaj izazov. Kakav i na koji način ga ponuditi u ovome svijetu i danas, trebalo bi vidjeti, a za to su, čini se, najpozvaniji mlađi, suvremenim znanjima osnaženi, klerici i odrješiti laici, u kojima naša mjesna Crkva ne oskudijeva.

ZV.: Kao profesor na Teološko-katehetskom institutu sudjelujete u obrazovanju naših kateheta. Kakvo je Vaše mišljenje o položaju vjeronauka u školskom sustavu i samih kateheta?

□ Nemam, nažalost, pouzdanih podataka i drugih empirijskih pokazatelja o položaju vjeronauka u školskom sustavu, napose onom na hrvatskom, tako da ne mogu dati odgovor na Vaše pitanje. No, ono što do mene dopire nije previše ohrabrujuće – mali broj djece, status posljednjeg sata u danu, fakultativni status, neimanje udžbenika... Stoga bi valjalo činiti napore na njegovoj stručnoj evaluaciji. Ono što je sigurno jeste da su kateheti koji diplomiraju na TKI Subotičke biskupije osposobljeni za kvalitetno izvođenje vjerske nastave.

Duhovna mi je hrana ipak dobro djelo, dječje nevino držanje, iskrena radost, budući da su mi ona potaknuća za gotovo sve u mojemu životu.

ZV.: Vaša je obitelj četveročlana. Odgoj djece u obitelji je u velikoj mjeri pod utjecajem društva. Kako uspijevate u vjerskom odgoju Vaših sinova?

□ Pokušavam odgajati djecu, dakako skupa sa suprugom Ružicom, neposrednim prakticiranjem same vjere, u svoj njezinoj imanentnoj složenosti, o čemu je već bilo riječi. Uvjeren sam, naime, da je to, skupa sa stvaranjem i uključivanjem u zajedništvo s drugim vjernicima unutar Crkve, jedino što nam je u današnjem svijetu preostalo. No, to je, siguran sam, i dovoljno, ukoliko je naravno svjedočenje autentično i dosljedno!

ZV.: I na kraju, pitanje vezano uz Vaš duhovno-molitveni život. Što je Vaša duhovna hrana, što čitate od literature, kakva Vam je molitva mila, gdje su korijeni Vaše vjere?

□ Kao i mnogima, korijeni su mi vjere u obitelji – uzdanost u Gospodina kod pokojnog oca Kalmana i mama Ružina kršćanska privrženost obitelji i djeci. Slijedi zatim mjesna tavankutska crkva, uz koju bijahu u mojem djetinjstvu „bile časne“ – sestre dominikanke, koje kao katehistice, napose sestra Tješimira, ostaviše neizbrisiv trag. Tu je i nekoliko osoba kasnije, koje su u mladenačkim vremenima sumnji i svakovrsnih padova, krijepili ustrajavanje u naslonjenost na Buzuvjetnog i kršćanskom moralnom držanju. Čitam relativno puno – od filozofije i teologije, preko publicistike i književnosti, pa do djela vezana uz zavičajnu povijest ovdašnjih Hrvata, o čemu svemu onda i pišem. Od molitava, pak, najmilija mi je ona naučena od pokojnog oca, koji je to naučio od svog oca i zahvalna je molitva „Fala Ti blagodarni Bože na svim dobročinstvima Tvojim, koji živiš i kraljuješ u vike vikova. Amen“. Volim moliti iz starih molitvenika – Antunovićevog, Budanovićevog i Rajićevog. Duhovna mi je hrana ipak dobro djelo, dječje nevino držanje, iskrena radost, budući da su mi ona potaknuća za gotovo sve u mojemu životu.

Piše: mr. Andrija Anišić

Homeopatija – da ili ne?!

Neposredni povod za temu moralnog kutka u ovom broju dao mi je jedan telefonski poziv. Osoba koja me nazvala, inače jedna mlada majka, upitala je što znam i što mislim o homeopatiji. Obrazložila je da je mnogi hvale, ali je čula i za negativne ocjene. Prisjetio sam se tada jednog drugog razgovora u kojem mi je također jedna mlada majka ispričala neobičan doživljaj u ordinaciji jednog homeopate. Naime, ona je ondje bila sa svojim djetetom i dok se liječnica bavila s djetetom, ona je zavirila iza paravana koji se nalazio u ordinaciji. Liječnica je, kad je to primijetila, dobila napad bijesa i osula je paljbu po njoj riječima: „Kako se usuđujete tamo zavirivati. Tamo nitko ne smije ući ni gledati, niti bilo što dirati“. Naravno, nije joj objasnila zbog čega. Taj slučaj me potaknuo da provjerim što Crkva kaže o homeopatiji i kakav bi stav prema njoj trebali zauzeti vjernici.

U dva nastavka objavljujem problematiku vezanu uz homeopatiju i slične metode.

Lijek iz Neptunove putanje

U pripremi ovoga članka pročitao sam puno različitih mišljenja o homeopatiji. Među njima je dosta onih koji hvale homeopatiju, ali i onih koji je povezuju s new-ageovskim metodama. Najprije donosim jedno stručno mišljenje koje sam preuzeo iz skripte: „Farmakologija“ autora Vladislava M. Varagića i Milenka P. Miloševića, profesora na Medicinskom fakultetu u Beogradu. U podnaslovu „Uvod u farmakologiju“ stoji kod naslova „Alternativni terapijski principi“ sljedeće: „Prije nego što su farmakologija i farmakoterapija dostigle status znanstvenih disciplina, uvedena su dva alternativna terapijska principa: alopacija i homeopatija. Alopacija je u cilju liječenja koristila puštanje krvi kod oboljelih osoba, kao i izazivanje povraćanja i drastičnog čišćenja. Postupak je nastavljen sve dok se eventualno simptomi bolesti ne bi povukli. Neki bolesnici su ovu torturu i izdržali, ali je mnogima pomogla da se bolest završi smrću. Homeopatija je princip liječenja u kome se: slično sličnim liječi i u kome se djelovanje lijeka pojačava njegovim razblaživanjem. Razblaživanje rastvorenog lijeka se vršilo do više od tisuću puta. Proračunato je da se u takvim razblaživanjima jedna molekula lijeka na-

lazi u prostoru koji obuhvaća Neptunova putanja. Teško je povjerovati, ali se ovi principi alternativne medicine još ponegdje koriste u svijetu. Ovdje su ovi principi samo spomenuti kako bi se što jasnije vidjele granice znanstvene farmakologije.

Prilažem i mišljenje p. Jamesa Manjackala, budući da smo ga mnogi slušali u Subotici, ali također i dio jednog stručnog odgovora, objavljenog u *Glasi koncila*.

Zbog čega Homeopatija nije dobra?

Mnogi mi ljudi pišu i pitaju me: „Zbog čega Homeopatija nije dobra? Može li ju kršćanin koristiti? Je li povezana sa new age-om i ezoterijom?“ itd. Moram priznati da nisam radio detaljnu studiju na ovu tematiku, ali sam svjedok negativnih posljedica na kršćane i njihove duhovne živote. Mnogi koji imaju poteškoća prilikom molitve poput: nedostatka koncentracije, smetenosti, osjećaja umora, zijevanja, osjećaja fizičke boli kroz tijelo za vrijeme molitve pogotovo kod zazivanja imena Isusova, imaju prisilne misli posebice nemoralnog karaktera tijekom kršćanskih meditacija itd., priznali su da su na homeopatskim terapijama. Tada sam ih zamolio da prestanu s homeopatskom terapijom, jer bi ponovno bili u mogućnosti moliti. Nedavno mi je prišao jedan čovjek koji nije imao dar molitve u jezicima iako je dugo bio član karizmatskog pokreta i član molitvene zajednice. Uzimao je homeopatsku terapiju protiv insomnije – poremećaja sna. Zamolio sam ga da prestane s homeopatskom terapijom i započne terapiju klasičnom alopatskom medicinom, nakon čega je bio u mogućnosti i spavati i moliti u jezicima. Jedna časna sestra iz Slovenije otkrila mi je da joj je doktor – homeopat dao lijek za karcinom i rekao da će imati bolje djelovanje ako ne prima Tijelo Kristovo odnosno ako se ne pričestuje. Također sam dobio mnogo informacija od ljudi iz Njemačke, Austrije i Francuske kojima su homeopati davali preporuku da ne čine znak križa i ne zazivaju ime Isusovo prije uzimanja lijeka. Uobičajeno je da kršćani čine mali znak križa ili izgovaraju kratku molitvu, zašto kod homeopatije postoji iznimka? Možda se znakom križa ili Imenom Isusa

poništavaju snage ili energija homeopatskih lijekova!

Podijelit ću s Vama jedno svjedočanstvo

Prije trinaest godina me jedan katolički liječnik – homeopat zamolio da blagoslovim njegovu Homeopatsku kliniku. Rado sam se odazvao te pošao u njegovu ordinaciju, blagoslovio kliniku uobičajenim molitvama za blagoslov Rimskog obreda i poškopio svetom vodom kako je zatražio. Nakon nekoliko dana on je došao i rekao mi: Oče James, nakon vašeg blagoslova i škropljenja svetom vodom moje klinike i lijekova, morao sam baciti sve lijekove jer su izgubili „moć“. Hvala Bogu da nije zaprijetio da će me tužiti! Tada sam upitao doktora koji je razlog gubitka „moći“ lijekova dok sam molio snagom Duha Svetoga. Morao je priznati da je moć u lijekovima bilo nešto suprotno snazi Duha Svetoga. Onda mi je rekao da pogledam sadržaj bočica alopatskih (klasičnih) lijekova koji su svi bili jasno deklarirani, jasnog sastava, npr. karbo hidrat 15%, magnezij 20%, 5% alkohola, 10% vode i sl., dok na bočicama homeopatskih lijekova nije pronađen sastav, a umjesto sastava lijekova izražena je učinkovitost pripravka u „potencijama“ kao npr. 1000 potencija, 10 000 potencija, milijunta potencija i sl. Liječnik je potom priznao svoje neznanje vezano za porijeklo ove snage ili potencija. Također je rekao da je glavni efekt Homeo medicine zapravo čisti placebo efekt. Ipak je jasno da je iza potencija zapravo neka skrivena moć (okultna snaga). Ja ne želim suditi Homeopatiju jer nisam stručan po tome pitanju, ali jedna stvar koju ću reći svojoj kršćanskoj subraći jest da za kršćane nije dobro korištenje homeopatije bez obzira na „dobar“ efekt koji se može javiti kod bolesnih ljudi. Mnogi ezoterijski i new age tretmani (alternativne terapije) oglašavaju se kao „jeftini i bez nuspojava“, ali oni ne otkrivaju glavnu nuspojavu na kršćane a to je da „oni odvedu ljude daleko od Krista, Crkve i spasenja koje je Krist donio na ovaj svijet“. Vatikanski dokument „Isus Krist nosilac žive vode“ jasno govori o skrivenim opasnostima Homeopatije i drugih alternativnih lijekova jer se temelje na okultnoj moći.

Listopadska pobožnost

Gospin blagdan Blažena Djevica Marija od Krunice, uveden je u Crkvu u zahvalu za veliku pobjedu kršćanske flote nad turskom u glasovitoj bitci kod Lepanta 7. listopada 1571. godine. Pobjeda se pripisuje molitvi krunice, na koju je pozvao cijelo kršćanstvo papa sv. Pio V. Stoga i mi u našem sjemeništu svaki dan molimo krunicu i utječemo se Gospi da nam bude dobra zagovornica kod Boga, jer kao što su i nekoć napadani kršćanstvo i vjernici, tako i danas Crkva trpi velike napade. U toj molitvi se zaista krije cijelo otajstvo kršćanstva, od rođenja Kristova, do njegove muke i slavnog Uskrsnuća, po kojem ćemo i mi jednom uskrsnuti.

Nekad paulinac, sada biskup

Subotička biskupija bila je domaćin Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda, na kojoj su se okupili biskupi Srbije, Makedonije i Crne Gore. Među ovim biskupima četvorica njih su svoje mlade dane proveli u sjemeništu Paulinum. U vrijeme održavanja Konferencije, 7. listopada, na blagdan Kraljice Krunice, skopski biskup mons. dr. Kiro Stojanov predvodio je svetu misu u našoj kapeli. U kratkom nagovoru izrazio je važnost moljenja krunice i svima nama stavio ju na srce. Nije sakrio ni radost zbog mnogih promjena i obnova koje su učinjene u zgradi Paulinuma. Biskup nas je također potaknuo da ustrajemo na našem putu, jer samo je u Bogu najveća radost.

Obnova sjemenišne kuhinje

Čija je kuhinja najbolja? Vjerujem da bi se većina složila da je mama. No, kako ne možemo sve mame dopremiti k nama, nastojimo uživati u kulinarskim specijalitetima koji izlaze iz naše novoobnovljene kuhinje. Cijelo ljeto su vrijedni majstori radili da bi prije koji dan zamirisalo prvo jelo. Za to vrijeme, dok nismo imali kuhinju, srdačno nam je svoja vrata otvorio Dom učenika u Subotici, gdje smo gotovo mjesec dana objedovali.

Osjećamo veliku dužnost ovim putem zahvaliti našim dobročiniteljima, gđinu. Robertu Đivanoviću, ravnatelju Doma učenika i profesorici Tereziji Lazarević, zamjenici ravnatelja, što su nas tako lijepo primili, ugostili i prihvatili kao svoje učenike. Od srca im velika hvala!

Dani grožđa i vina...

Paulincima je već postala tradicija početak školske godine označiti izletom na Palić. Izlet je tim zanimljiviji jer pada u vrijeme Berbanskih dana. Bivši dogradonačelnik Imre Kern veoma nas je obradovao darovavši nam besplatne bonove za hranu i piće. Još jednom mu se zahvaljujemo što nas je srdačno počastio, te mu se preporučamo i za narednu godinu. Nakon okrijepe nastavili smo šetnju obalom našeg subotičkog „mora“, pokazujući njegovu ljepotu novoj subraći, koja su nam se ove godine pridružila.

Prvi paulinci na Mjesecu

Ima li u svemiru „malih zelenih“ ili ih nema, mogli smo ispitati prošloga tjedna. Zahvaljujući našem profesor fizike dr. Ferencu Koczóu, koji se osim fizikom bavi i astronomijom, te posjeduje izuzetno moćan teleskop, uperili smo pogled u neizmjerena svemirska prostranstva. Spomenik ispred katedrale poslužio je kao dobro uporište našim svemirskim avanturama. Nebo je bilo idealno vedro, mjesec pun, a Jupiter gotovo rukama dohvatljiv. Najprije smo stupili na površinu Mjeseca i prošetali njegovim krajolicima. U tren oka skoknuli smo i do Jupitera te obišli njegove vjerne satelite. Profesor nam je bio iznimno dobar vodič na ovom putovanju, te smo saznali mnoge zanimljive podatke. Nismo uspjeli vidjeti „male zelene“, no svakako nam ne manjka onih koji povremeno znaju „pasti s Marsa“. Još jednom zahvaljujemo profesor na divnoj astronomskoj večeri. Zaista je bilo zapanjujuće proviriti u taj divni Božji svijet.

Upoznajmo vjeroučitelje naše biskupije

Ksenija Beserminji

*Živjeti po Njegovoj volji u malim stvarima svakoga dana
zaista je prava stvar!*

Ime mi je Ksenija Beserminji. Rođena sam na dan sv. Ksenije (po kojoj sam i dobila ime) 24. 01. 1978. godine, kao treće, najmlađe djetete Melanije i Sjatoslava Santa.

Živim u Kucuri sa suprugom Draganom i imamo dva sina: Pavla (4) i Tomislava (2). Nakon završene Više škole za odgajatelje u dječjem vrtiću, tri godine sam radila u župnom Caritasu. U to vrijeme sam se i upisala na Teološko-katehetski institut, čekajući posao kao odgojiteljica, niti ne misleći da me Bog priprema za nešto drugo. A On me je zvao još od prvih duhovnih vježbi na koje sam rado svake godine odlazila kod časnih sestara SNDM (Sestre neporočne od Djevice Marije) u Ruski Krstur. Sa duhovnih vježbi bih se uvijek vraćala osvježena duhovno i gledajući časne sestre potajno sam priželjkivala da Bog pozove i mene. Nisam ni slutila – slušajući razne katehete i svećenike, da ću jednoga dana to postati i ja, a Bog je u svojoj prevelikoj mudrosti pripremao put za mene: ujedno se koristim i odgajateljskim umijećem i naviještam Riječ Božju.

Veliku radost – nositi djeci poruku da ih Bog neizmjerljivo ljubi, imam od 1. rujna 2004. godine, jer sam tada počela raditi u OŠ „Bratstvo jedinstvo“ u Kucuri, gdje predajem od I. do VIII. razreda grkokatolički vjeronauk na rusinskom jeziku.

Kao što i učenici, kada uče za kontrolne zadatke, požele imati gotova pitanja i odgovore, kako bi se sigurno pripremili, tako sam i ja tragala za odgovorom na životno – „ispitno“ pitanje. Proučavajući Bibliju na TKI, dubok trag je na mene ostavila Isusova rečenica: „Doista, tko god vrši volju Oca mogega, koji je na nebesima, taj mi je brat i sestra i majka.“ (Mt 12,50). Živjeti po Njegovoj volji u malim stvarima svakoga dana je zaista prava stvar!

Omiljenu „pjesmu, sliku, priču“ o Isusu mi je zaista teško izdvojiti, jer ima mnogo lijepih i sve ovisi od raspoloženja i životnih situacija u kojima se nalazim. Možda se ipak izdvaja pjesma „Pusti mreže te“, a od slika, ona na kojoj Isus kuca na vrata. Od kada imam obitelj, i slika sv. Obitelji mi je postala posebno draga.

Najljepši trenutak u vjeroučiteljskom radu je svakako onaj kada vidim plodove koje preko mene Duh Sveti „izmamljuje“ od mojih vjeroučenika. To je svaki put kada me pitaju jesam li ih vidjela na Misi, jer su došli na moj poziv – opomenu, kada se „hvale“ da su molili svako jutro i večer, kada mi pričaju koju su „žrtvicu“ učinili za mamu, tatu, brata ...

Najteže trenutke dijelim (kao neki teoretičar) u dvije skupine. O tehničkim problemima i ne želim govoriti, jer ih odlično poznaju sve katehete. Mnogo teže doživljavam, od ove godine, svakogodišnje ponovno opredjeljivanje za vjeronauk ili građanski odgoj. Neki misle da meni čine uslugu dolazeći na vjeronauk. Ove godine se

jedna djevojčica u V. razredu jasno izrazila da ona više ne mora dolaziti na vjeronauk, jer se ove godina krizmala. Mnogo truda je bilo potrebno uložiti kako bih istu djevojčicu susretala na svojim časovima. U takvim trenucima postaje očigledno da vjeroučitelj ne može živjeti bez zajednice koja ga podržava, molitve koja ga jača i euharistije kojom se hrani. Samo to nas ispunjava strpljenjem, ljubavlju i osmijehom na licu čak i kada sva nutrina plače.

Svojim vjeroučenicima poručam da otvore svoja srdašca Bogu, da u nizu obveza svakoga dana nađu mjesta i za Njega, neka im Isus bude najbolji prijatelj jer će ih nagraditi stotruko.

Roditeljima želim viknuti da u trci za ovozemaljskim dobrima ne zaborave da to nije najvažnije. Iako djeci želimo samo najbolje, životne teškoće su neizbježne, pokažite im svojim primjerom tko će im uvijek pomoći i dati pravi smisao životu.

Moja poruka katehetama: naša odgovornost je velika, budimo neumorni radnici u Božjem vinogradu i budimo dostojni svoga poziva.

Dragi čitatelji „Zvonika“, čitajte ovaj odličan list bez obzira koje ste vjeroispovjesti i kojih godina, jer svaki uzrast se može u njemu pronaći i molite za sve one koji ga stvaraju i omogućavaju da zvonu.

Vjeroučiteljici Kseniji i njejoj obitelji, a i svim vjeroučenicima želimo obilje Božjeg blagoslova i radosti u novoj vjeronaučnoj godini!

Stožerne kreposti

Jakost (a)

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

„Jakost je moralna krepost koja u poteškoćama osigurava čvrstoću i postojanost u traganju za dobrom. Ona jača odluku da se čovjek opre napastima i svlada zapreke u moralnom životu. Krepost jakosti opsosobljava ga da pobijedi strah, čak i smrt, i da se odvažno suoči s iskušenjima i progonstvima. Ona daje hrabrost da se čovjek odrekne i žrtvuje vlastiti život, da bi obranio pravednu stvar“ (KKC br. 1808). Jakost je ljudska, moralna i temeljna krepost, koju svaka čestita osoba treba živjeti.

Jakost pretpostavlja našu ranjivost. Mogu biti jak i hrabar zato što sam ranjiv. Jakost se odnosi na najranjiviju točku ljudskoga života, a to je smrt. Jakost je krepost koja nadvisuje strah pred smrću. Za kršćanina jakost se odnosi i na dar mučeništva. Dati svoj život, suočiti se sa smrću za najviše dobro i tako spriječiti najveće zlo a to je grijeh, gubitak vjere i izdaja Boga. Jakost nije puka odvažnost i drskost stisnuti zube kao herojski čin. Ona je naprotiv, potpuno mirno predanje Bogu, znajući da smo slabi i krhki, to je širina srca i unutarnji mir. Jakost se izražava kršćanskim življenjem kreposti strpljivosti, a ne u agresivnosti napada, jak sam jer napadan. Veličina kršćanske hrabrosti i njezina velikodušnost se očituju u strpljivoj jakosti.

Jakost pretpostavlja ranjivost

Svatko od nas ljudi je duhovno i tjelesno ranjiv. U nama postoji strah, osjećaj tegobe koju nastojimo sakriti. Psihička i tjelesna ranjivost je dio naše naravi. Ako ne shvaćamo svoju ranjivost nikada nećemo postati hrabri i rasti u jakosti. Bit ćemo drski i hvalisavi. Jak je onaj koji zna biti slab, koji je svjestan svoje vlastite krhkosti. Prvi stupanj kršćanske jakosti nije u stiskanju zubi, već u poniznoj svjesnosti vlasite slabosti. Isus nas upozorava: *Ne boj se malo stado, jer je odlučio vaš Otac da vam dadne Kraljevstvo* (Lk 12,32). *Malo stado* je skupina golorukih, ranjivih ovaca koje stoje pred vukovima. Sv. Pavao govori o toj krhkosti kada kaže: *Ovo blago nosimo u zemljanim posudama da se ona izvanredna uspješnost pripisuje Bogu, a ne nama* (Kor 4,7).

Jakost nadvisuje strah pred smrću

Najveća ranjivost kojoj je čovjek izložen jest smrt. Strah pred smrću je majka svih strahova, koji se očituje bolestima, nesrećama i trpljenjem. Mi izbjegavamo vijest da nam je netko umro. Bojimo se progona, tamnice, samoće, napuštenosti. Ti strahovi mogu čovjeka dovesti do samoubojstva. Smrt ne može biti bez ikakva smisla. Ona silovito proturječi našoj želji za životom i pritiskuje nas poput kazne. Zato mi u smrti nagonski gledamo kaznu za grijeh. Bog nije stvorio smrt. On je čovjeka stvorio za neraspadljivost. Smrt je ušla u svijet đavlovom zavišću (usp. Mud 1,13; 2,23). Vlast kojom nas smrt obuhvaća ima vrijednost znaka. Njome se očituje prisutnost grijeha ovdje na zemlji. Čovjek nema vlasti spasiti sebe od smrti. Za to je potrebna milost Božja, Boga koji je jedini po svojoj biti Živ. Stoga kad se očituje vlast smrti nad čovjekom na bilo koji način, on može samo zazivati Boga. Ako je pravedan onda čovjek može gajiti nadu da mu Bog *neće ostaviti dušu u Podzemlju* (Ps 16,10). Bog će njegovu dušu *ugrabiti Podzemlju iz pande* (Ps 49,16). Samo Bog izbavlja ljude od smrti, ali ne čini to bez ljudskog sudjelovanja. Do Krista i bez njega ljudska povijest je značila kraljevanje

smrti. Krist dolazi i svojom smrću pobjeđuje samu smrt. Obećanje Pisma ostvaruje se Kristovom zaslugom. Da nas izbavi od vlasti smrti, on je ponajprije htio usvojiti našu smrtnost. Više puta je učenicima najavljivao svoju smrt i priželjkivao ju. Zadrhtao je pred smrću kao što je zadrhtao i pred Lazarovim grobom. Molio se Ocu koji ga je mogao očuvati od smrti, i na koncu je prihvatio tu gorku čašu. Umirući na križu oduzeo je grijehu i smrti svaku vlast. Kristova je smrt bila plodna poput smrti onog zrna što se baca u brazdu. Krist je umro za nas, za naše dobro. Umirući *za naše grijeh* (1Kor 15,3) pomirio nas je s Bogom po svojoj smrti tako da možemo primiti obećanu baštinu (usp. Rim 5,10; Heb 9,15). Tko sluša Isusovu riječ, prelazi iz smrti u život. Tko vjeruje u njega, ne mora se bojati smrti. Makar umro, živjet će (usp. Iv 5,24; Iv 11,25). To je ulog vjere. Stožerna krepost jakosti je sposobnost, poput Isusa, bez panike gledati smrti u oči. Nakon što je sv. Pavao rekao da *ovo blago nosimo u zemljanim posudama*, opisuje oblike krhkosti: *U svemu trpimo nevolje, ali nismo u tjeskobi; ne znamo kamo bismo se okrenuli, ali ne očajavamo; mi se uvijek, dok smo živi, predajemo smrti, zbog Isusa, da se i Isusov život očituje u našem smrtnom tijelu* (2Kor 4,7; 8,11). U nama, dakle, vojuje smrt, ali imamo pouzdanje u Boga. Jakost je krepost vrlo važna pred izazovima, progonstvima pa i pred samom smrću. Ona, naprotiv, potiče na pouzdanje da će nam Bog pomoći i da će nam podariti dar jakosti pred svim poteškoćama života.

(nastavlja se)

Predstavljanje fotomonografije Sto bandaša i bandašica u Maloj Bosni

U župnoj dvorani u Maloj Bosni održana je 10. listopada tribina na kojoj je predstavljena novoobjavljena fotomonografija *Sto bandaša i bandašica* Grge Piukovića.

Voditeljica, **Terezija Nađ Heđeši**, predstavila je autora Grgu Piukovića, koji je iz ljubavi prema narodnom blagu počeo skupljati fotografije bandaša i bandašica. Kako se bližila stota Dužijanaca sve više uviđao je potrebu za objavljivanjem tih vrijednih fotografija. Velika podrška bila mu je obitelj, a posebno sin **Marinko Piuković**, tehnički urednik knjige, koji je spomenuo još mnoge druge koji su pomagali u pronalaženju fotografija i podataka o bandašima i bandašicama. **Mons. Andrija Anišić**, koji već niz godina sudjeluje u organizaciji Dužijance, govorio je o ulasku jednog obiteljskog običaja u crkvenu tradiciju. Dužijanaca je postala i gradska manifestacija i ona je sada prilika da svoju kulturu i običaje prikažemo drugima. U njejoj povijesti uvijek je bilo problema i različitih poteškoća, a ima ih i danas, ali ako sačuvamo zahvalnost Bogu za primljene darove, sačuvat ćemo i Dužijancu. Večer je bila uljepšana i glazbom za što su zaslužne **Antonija Piuković** i **Nela Skenderović**. /Ana Ivković/

Proroci: poslanici Božji i živa savjest Izabranog naroda (2)

Piše: *mr. Endre Horváth*

Proroci Kraljevstva

Najpoznatiji, klasični veliki proroci, koji se poput velikana bore za obraćenje izabranog naroda i njegovih ratom obuzetih kraljeva, jesu Ilija i Elizej. Po njima Bog pokazuje da se Izraelova snaga ne nalazi u njegovoj vojsci, nego u prorocima, koji Izraelu čuvaju dušu.

Ilijine i Elizejeve herojske borbe ne donose, međutim, trajne plodove, te tako Asirci pokoravaju Sjeverni dio Izraela. Proroci koji su potom djelovali u Južnom dijelu u više navrata spominju to neizbježno uništenje. Svoje poruke oni pišu poput optužbi, te od tada govorimo o tzv. prorocima piscima. Među njih se ubrajaju autori biblijskih proročkih knjiga, počevši od Amosa i Hošee, pa sve do Izaije, Jeremije i Ezekijela. Zanimljivo je zamijetiti da je institucija proroštva postojala već oko tristo godina prije nego što su nastali prvi proročki spisi.

Navještaj neizbježnog uništenja ne javlja se poput proricanja neizbježnog fatuma. Proročka poruka računa na slobodu naroda, koji se može obratiti na proročku riječ. Stručnjaci ovog razdoblja tvrde kako je narod bio vrlo otvrdnula srca, zbog čega oni ne vide mogućnost opstanka Izraela u tom obliku. Prorocima Izaiji i Ezekielu Bog unaprijed obznanjuje da će njihovo poslanje završiti neuspjehom. Uništenju će moći umaknuti samo maleni „sveti ostatak“, od kojeg je Bog sposoban iznova stvoriti svoj narod.

Poruka spasenja

Proročke poruke su pored tvrde kritike i navještaja osude pune divnih proroštava koje se odnose na budućnost izabranog naroda. Ova proroštva prije svega govore o veličini i vjernosti Boga, koji i unatoč nevjeri naroda želi ispuniti dano obećanje, te će zbog toga u budućnosti ponovno svojim izabranicima pokazati svetost i moć. Buduća obećanja se ne temelje na Izraelovim sposobnostima, nego isključivo na Bogu, koji čak i iz potpunog uništenja može izvesti svoj narod: On otvara nji-

hove grobove i izvlači ih iz njih (Ez 36), oblikuje ljude od mrtvih kostiju (Ez 37), vraća ih u njihovu zemlju i ponovno im daje u baštinu (Iz 43), te im se obnavljaju porušeni gradovi, Jeruzalem i Hram (Iz 49).

Bog je tako veličanstven, da svom narodu pripravlja nove stvari, pa na staro više neće niti misliti. To su tako divne stvari, da čak i ako bi netko o tome govorio, narod ne bi povjerovao. Nije to vraćanje stare slave, nego će Bog sklopiti novi, savršeni savez s narodom: vratit će se na Sion, iznova će izabrati Izraela i u srce mu dati Duha Svetoga, da se više ne odvrati od njega (Jer 31).

Divni navještaji novoga saveza i obnove upućuju na dolazak kraljevstva Božjeg, na njegovo ostvarenje u židovskom smislu. Kao takvi, ti navještaji postaju aktualni za sve generacije: izražavaju nadu koju je Bog dao svom narodu.

Preporođen proročki duh: Ivan Krstitelj i Isus Krist

U skupini onih koji su se vratili iz babilonskog sužanjstva određeno vrijeme još opstaje institucija proroštva: na poticaj Hagajeva i Zaharijina propovijedanja dovršava se obnova jeruzalemskog Hrama. Poslije njih se u izraelskom kultu proročki duh polako gasi, te se javlja uvjerenje da će taj proročki duh ponovno oživjeti dolaskom Mesije, odnosno ispunjenjem obećanja o Božjem kraljevstvu.

Evandjelja najprije u Ivanu Krstitelju prepoznaju oživljavanje tog proročkog duha. Pretečin život i osobnost su u svemu obilježeni proročkim znakovima: pojavljuje se kao Božji poslanik, navješćuje dolazak sudnjeg dana. Slike, kojima izražava svoje poruke, tipične su proročke slike koje nagoviještaju konačni dolazak Boga, kojemu je „u ruci vijaka, te će pročistiti svoje gumno i skupiti žito u svoju žitnicu, a pljevu spaliti ognjem neugasivim“ (Mt 3,12). Bog koji dolazi pojavljuje se u liku Mesije, On će „krstiti Duhom Svetim i ognjem“ (Mt 3,11).

Sam Isus je u evandeljima više puta predstavljen kao prorok: njegovo predstavljanje na krštenju se jednozna-

čno uvrštava među proročke pozive; narod ga drži prorokom: „Neki od drevnih proroka“ (Lk 9,19); nekoliko puta se sam Isus tako predstavlja: „Ne priliči da prorok pogine izvan Jeruzalema“ (Lk 13,33). Tako Isus preuzima izraelsku tradiciju koja mu je prethodila, te se uvrštava u red proroka.

On ipak nije samo jedan od proroka, pa čak i da je i najveći među njima. U čemu se razlikuje od drugih Božjih poslanika? Razlikuje se u tome što njega Duh Sveti nije samo pomazao, On nije samo nosio Duha Svetoga, nego je On bio sposoban ljudima davati toga istog Duha Svetoga. Slobodno možemo reći da su Duhovi pečat Isusova božanstva: kad poslije uskrsnuća uzlazi s desne Ocu i šalje svojim Duha Svetoga, onda bez svake sumnje isključivo potvrđuje svoje Božanstvo. Duha Božjega ne može dati nitko drugi, doli Bog sam.

Zajednica proroka Crkve

Slanjem Duha Svetoga počinje vrijeme Crkve koje na osobit način označava proroštvo, te ga čak možemo nazvati vremenom proroka. S jedne strane djelovanje Duha Svetoga podiže ljude koji ga poput proroka bezuvjetno prihvaćaju, kako je to Crkva prepoznala u tolikim svecima, a s druge strane svaki krštenik uzima udjela na životu Isusa Krista, nastavlja njegovo poslanje, što ujedno znači i prihvaćanje Isusova proročkog stila života. Mazanje krizmom na krštenju upućuje na to da dobivamo udjela u toj Isusovoj proročkoj naravi.

Ako vrijeme Crkve nazivamo vremenom proroka, onda to trebamo razumjeti u gore opisanom smislu. Proroštvo znači da su kršćani bilo kao zajednica, bilo kao pojedinci, pozvani na proročki život: da žive sukladno pozivu kojeg su primili od Boga, da se sa svime poistovijete s Evandeljem koje naviještaju u svijetu. Proročka uloga Crkve i kršćana sastoji se u tome da u svjetlu Evandelja svakoj novoj generaciji pruži susret s Bogom i Crkvom, da je suoči sa spasonosnom i osuđujućom porukom Evandelja, te tako čovjeka svakog doba dovede pred lice Božje.

O hodočasnicima i „vjerskom turizmu“

Ovaj tekst je nastao slučajno, bez nekih posebnih namjera. Prije izvjesnoga vremena boravila sam u inozemstvu, na prostora bivše Jugoslavije, pa me je jedno zapažanje natjeralo staviti ga na papir. Ovo je moje razmišljanje o sebi i ljudima koji hodočaste ili pak uživaju u vjerskom turizmu.

Majka mi je iz okolice Međugorja. U crkvi sv. Jakova u Međugorju primila je sakramente krštenja, pričesti i krizme. Stjecajem ovih okolnosti, u ovu sam crkvu prvi put otišla s bakom davne 1973. godine. Tada je Međugorje bilo selo s 80 kuća od kamena pokrivenim kamenim pločama. Put je bio od tucanika a dio je išao kroz šumu kao kozja staza. Žitelji su se bavili poljodjelstvom. Uzgajali su duhan, lozu, smokve i trešnje, a od stoke ovce. Tko je imao magarca, kravu ili konja, smatrao se bogatim. U jesen bi dolazili u Vojvodinu brati kukuruz i prodavati duhan, a zarađenim bi novcem prehranili obitelj i stoku. Ranih 80-ih sve se mijenja. Međugorje postaje mjesto hodočasnika. U početku su hodočasnici spavali u autobusima ili pod vedrim nebom. S mještanima su dijelili korice kruha. Postilo se utorkom i petkom. Krunica se molila u krugu obitelji zajedno s gostima. Marijanske pjesme su odjekivale hercegovskim kršem. Ali.....

To grozno i veliko ALI! Čovjek je ohol i brzo zaboravlja. I domaćini i hodočasnici! Domaćini su brzo shvatili u kom grmu leži novac. Sve su podredili industriji turističkog hodočašća. Iskoristili su čovjekovu naviku komfora i ležernosti. Grade kućepansione, vebne zgrade. Zaboravili su kamen na kojemu su rođeni. Otvorili su suvenirnice – običan čovjek bi rekao „Mami-pare“. Nestale su čobanice, prelje i tkalje. Postale su gazdarice. Nestala su stada ovaca. Vinogradi još životare a vino se prodaje turistima, hodočasnicima. Sada naše Vojvođanke odlaze na privremeni rad: kuhaju, spremaju i služe. Na usluzi su 0-24 sata. Mnoge ne uspiju otići ni na jednu svetu misu. Da, otišle su zaraditi, ali po koju cijenu?

Pitam se, ima li ikoga od starijih da podsjeti mlade kako se nekada živjelo s Bogom i prirodom. A hodočasnici, oni su posebna priča. Ne znam vrijedi li govoriti. Čast iznimkama, jer i njih Bogu hvala ima. Odlaze li na ovakva mjesta obnoviti dušu i tijelo? Razmišljaju li o Bogu i bratu Čovjeku? Misle li o bilo čemu ili su toliki egoisti da misle samo o sebi i svojim potrebama? Upitaju li se tko za njih sprema ručak ili nered iza njih? Mole li krunicu ili čitaju Bibliju? Ne znam.

Bilo bi lijepo spomenuti i onu lijepu stranu. Kada se u molitvi osjeti Božje milosrđe. Kada je duša puna a tijelo zdravo. Kada se zapjeva na sav glas bez stida i sramote jer to je vjera naša i time se dičimo. Ovo ostaje uvijek u potaji i nosi se u srcu, dijeli se lako i s potpunim strancem. To ne ispunjava novinske stupce.

PS. Bilo bi lijepo kada bi u nekom od narednih brojeva Zvonika, mons. dr. Andrija Kopilović prokomentirao ovu temu. Znam da je jednom davno bilo riječi o ovoj temi, ali mislim da nije na odmet ponoviti. /Lucia Tošaki/

Ustoličenje srpskog patrijarha Irineja

Patrijarh srpski Irinej ustoličen je 3. listopada u Pečkoj patrijaršiji u prisustvu nekoliko tisuća uzvanika i vjernika.

Na tron vrhovnog poglavara njegovu svetost patrijarha Irineja uveli su mitropolit crnogorsko-primorski Amfilohije i mitropolit zagrebačko-ljubljanski Jovan. Čin ustoličenja 45. poglavara srpske pravoslavne crkve počeo je oglašavanjem crkvenih zvona i Svetom arhijerejskom liturgijom u hramu Svetih Apostola u Pečkoj patrijaršiji. U svom govoru nakon ustoličenja patrijarh Irinej je pozvao na mir i zajedništvo.

Molimo se Gospodu, svetim pečkim ugodnicima Božjim i svetim kosovskim mučenicima, svima svetima iz roda našega i svim svetim ugodnicima Božjim da u ovoj zemlji zavladaju mir, sloga i ljubav među narodom, i da što prije zacijele sve rane svih, nanesene mržnjom i zlobom, rekao je patrijarh Irinej.

Ceremoniji ustoličenja prisustvovao je predsjednik Srbije Boris Tadić, predstavnici vjerskih zajednica iz Rusije, Jeruzalema, Rumunjske, Albanije, Poljske, Bugarske, Cipra i Grčke, a među prisutnima su bili i nadbiskup beogradski Stanislav Hočevar, reis ul ulema Islamske zajednice Srbije Adem Zilkić i muftija srbijanski Muhamed Jusufspahić. Beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar uvjeren je, kako je rekao poslije ustoličenja, da će patrijarh Irinej moći biti u svemu mirotvorac i mironosac za sve narode. *Upravo to je velika uloga SPC, to dobro znamo i zato želimo iskreno, kontinuirano surađivati u budućnosti,* rekao je nadbiskup Hočevar.

Od političkih i predstavnika diplomatskog kora ceremoniji su prisustvovali Milorad Pupovac, poslanik Samostalne demokratske stranke u hrvatskom parlamentu, ruski ambasador u Beogradu Aleksandar Konuzin, šef UNMIK-a Lamberto Zanjier, komandant KFOR-a Erhard Biler i šef EULEKS-a Iv de Kermabon.

Manastirska porta bila je premala da primi sve vjernike koji su došli iz svih krajeva Kosova, a mnogi su stigli iz čitave Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Makedonije.

I pored toga što su na svim raskrižjima i duž puta koji vodi ka Pečkoj Patrijaršiji bile prisutne pojačane snage kosovske policije, više kamenica zasulo je desetak autobusa koji su se vraćali sa ceremonije ustoličenja patrijarha Irineja. Neposrednu okolinu manastira osiguravali su talijanski vojnici iz sastava Kfora, a sam čin ustoličenja protekao je bez incidenata.

prema: voanews.com

Križ mi srušili

Piše: Katarina Čeliković

Prve jutarnje vijesti stvorile su euforiju u glavi sedamdesetogodišnje starice. I onu snagu, za koju je mislila da je nestala, dobila je u trenu. Za samo par minuta bila je spremna za izlazak. Križ mi srušili! Križ moga Ive. Odzvanjale su ove riječi njenom glavom, a uši joj više nisu primale vanjske zvuke, čak ni vrlo glasno podešenu moćnu kutiju s kojom je tijekom cijeloga dana prija-
teljevala.

Redovito je odlazila na groblje. Svakoga dana. Muža voljenog sahranila je u zemlju koju su oboje voljeli. Ovu subotičku, u koju su sijali, na kojoj su nakon teškog rada skupljali i bogatstvo i mršavinu, na čemu su redovito nedjeljom Bogu zahvaljivali. Ivo je umro neočekivano. Samo je zaspao. Srećom, na vrijeme su pripremili mjesto na groblju, imala je grobnicu u koju su planirali oboje jednoga dana leći. Nakon prvih dana navikavanja na život bez svog najbližeg, grob njezina Ive bio je njen svakodnevni cilj. Tamo je sve pregledala, očistila od korova oko grobnice, održavala skoro pola metra širok pojas bez trave kako ne bi neki korijen podigao mramornu ploču. Svijeću je palila najčešće nakon nedjeljne mise, a cvijeće je zasadila uz križ iza spomenika.

A subotnja prva vijest da su vandali noću porušili križeve i spomenike na groblju i to baš na kerskom, ovom na kojem je prethodnoga dana bila, uznemirila je inače mirnu staricu. Ovo je već drugi put u dva mjeseca da su križevi stradali na groblju. Prvi put je njihov grob zaobiđen, sad kažu da je vandalski čin bio u starom dijelu, gdje je njezin Ivo. Srce joj počne naglo udarati kao kada zvono bubnja ako si u tornju.

Što li će zateći? Ona je obiteljski grob i širok pojas oko njega pazila, održavala. Ukrašavala je mjesto gdje počivaju zemaljski ostaci njezinoga muža. Čak su joj jednom rekli da je pravi kič napravila od grobnice! A stavila je jednog anđela, on će joj „čovika čuvat“, i Isusa je stavila iza spomenika, lijepo ga smjestila i oko njega dosta cvijeća. Spomenik je čuvao zapis o voljenom biću. Ali je

krenula bez cvijeća na grob. Čudna neka tišina. Rano je, još ljudi nisu saznali, pomisli i krupnim koracima nastavi prema poznatom kraju. Odjednom, kao da je sve stalo, samo dva reda prije njihova groba desetak križeva leži između grobova, u drugom pravcu isto toliko. Vaze polomljene, cvijeće pobacano. Neki križevi naopako ubodeni u zemlju. Nije znala treba li ih podići, okretala se

oko sebe a nigdje nikoga. Požuri prema svom Ivi. Grob netaknut. Bogu hvala! Samo je vjetar savio visoko narasle krizanteme vezane uz tanki prut. Odložila je svoju korpu i počela namještati križeve u susjedstvu s takvom ljubavlju i zahvalnošću da su joj suze klizile niz borama ukrašeno lice.

Njihov, obiteljski križ na kojem je izbljedjelo ime njezina Ivana, stajao je i čekao. Približila se i poljubila križ bez boje, križ za koji je znala da čeka njezin dolazak. Uputi zahvalni pogled prema nebu, promrmlja riječi zahvale i sjedne na klupicu uz grob. Pitala se tko će nakon nje provjeravati stoji li sve na svom mjestu, tko će donijeti cvijet i zapaliti svijeću. Sin jedinac je daleko, dođe jednom godišnje jer je put iz daleke Amerike skup. Zvao ju je k sebi. Brine za svoju staru mamu. Ali, ona je tako blizu svoga „čovika“ pa stigne s njim koju razmijeniti, a riječi i inače nema tijekom dana uputiti. Sprema se za ponovni susret s njim. Zato je na spomenik dala upisati i svoje ime, bit će lakše sinu.

Križ joj nisu srušili, samo su je uplašili. Srušili su joj svijet mira i sigurnosti. Sada će češće odlaziti na groblje i paziti. Dok pokraj križa njezina Ive ne bude i njezin. S njezinim imenom.

iza njega bio i onaj križ koji je nošen prije skoro petnaest godina na njegovu zadnjem hodu po groblju, kada su ga drugi nosili.

Staračkom brzinom posegnula je Ruža iza kuhinjskih vratiju za korpom koja je čekala s potrebnim alatima, stavila maramu na glavu jer je vjetar brijao, i krenula s očima punim pitanja. U pravcu groblja sreća je neke poznanike ali nije vidjela što rade, samo se prekrizila prolazeći pokraj kerske crkve i s Božjom pomoću

Koncert duhovne glazbe u Baču

U okviru manifestacije Dana europske baštine, u župnoj crkvi sv. Pavla u Baču održan je 19. rujna koncert duhovne glazbe.

Ova manifestacija koja se u Baču organizira već osmi put zaredom, završava obično koncertom duhovnoga sadržaja na kome se okupljaju ljubitelji te vrste glazbe. Do sada se ovaj duhovno – glazbeni događaj odvijao u franjevačkom samostanu, a ove je godine upriličen u ambijentu župne crkve, što se zbog povoljne akustičnosti i većeg prostora, pokazalo veoma dobrim. Na koncertu su sudjelovala samo tri pjevačka zbora: zbor crkve Rođenja presvete Bogorodice „Rozanov“ iz Đurđeva, komorni zbor „Zvony“ iz Selenče i Gradski zbor „Neven“ iz Bača.

Koncertu je nazočila publika iz svih okolnih mjesta kojoj su se prigodnim riječima obratili župnik vlč. **Josip Štefković** i predsjednik općine bač **mr. Tomislav Bogunović**. Završnu glazbenu svečanost Dana europskih baština, upriličenu u znamenitoj crkvi koja je građena u isto vrijeme kada i subotička katedrala, pratili su i predstavnici kulturnih institucija i udruga kao i pripadnici različitih konfesija i nacionalnosti iz ovoga kraja. /*Zvonimir Pelajić*/

Koncert Edmunda Andler-Borića u Somboru i Subotici

U somborskoj karmelićanskoj crkvi održan je koncertem rujna koncert Edmunda Andler-Borića, orguljaša iz Zagreba. Somborci su uživali slušajući melodije Charls-Marie Widora, Guy Boveta, Felix Mendelssohna i George Thalben-Balla. Ovaj je koncert prethodno izveden i u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske.

Ovaj je vrsni glazbenik na Glazbenoj akademiji u Zagrebu diplomirao klavir u klasi prof. Ide Gamulin, orgulje u klasi prof. Ljerke Očić, a magisterij orgulja u klasi prof. Maria Penzara. Godine 1999. odnio je apsolutnu pobjedu na drugom hrvatskom natjecanju orguljaša „Franjo Dugan.“ Ističe se u izvedbama virtuoznih skladba iz razdoblja romantizma i suvremene glazbe. Osobito je aktivan kao koncertant te je s održanih nekoliko stotina koncerata po cijeloj Hrvatskoj, u Sloveniji, Nizozemskoj, Njemačkoj, Mađarskoj, Bosni i Hercegovini, Češkoj, Slovačkoj, Austriji, Vojvodini, Južnoafričkoj Republici, SAD-u i u Rusiji najistaknutiji mladi umjetnik orguljaš. /*Z. G.*/

Europska konferencija crkvenih glazbenika

U švicarskom gradu St. Gallenu, od 16. do 19. rujna održana je Europska konferencija crkvenih glazbenika. Ovaj svojevrsni skup poznat je pod skraćenicom CEDAME (Conference Européenne des Associations de Musique d'Eglise).

Sankt Gallen je stari kulturni i povijesni grad, kojem je temelje postavio eremita sv. Galus. Nakon smrti sv. Galusa u VIII. st. benediktinci su osnovali samostan i crkvu, a zatim je počeo cvasti religiozni kulturni život, ne samo u okolici samostana, nego u cijelome kraju. Opatijska barokna crkva postala je remek-djelo visokog baroka. Samostanska knjižnica jedinstvena je po starim kodeksima koje proučavaju svjetski znanstvenici, dok se starim koralnim zapisima bave eksperti u crkvenoj glazbi.

Glazbenik dr. **Theodor Bruggisser** imao je uvodno predavanje, te je nazočnima prezentirao osnutak, razvitak i djelovanje benediktinaca od VI. st. pa do najnovijih vremena. Za vrijeme konferencije, sudionicima su pokazani najstariji zapisi i kodeksi napjeva gregorijanskog korala. Tijekom sastanka sudionici su pohodili neke značajne crkve, zatim pogledali samostanski arhiv i ćeliju gdje je nekada boravio sv. Galus. Priređeni su različiti koncerti, po koji put dnevno do tri ili čak četiri. Članove konferencije proveli su po brdu sv. Galusa i pokazali samostan kojeg je osnovao i u kojem boravio sv. Notker.

Europsko društvo crkvenih glazbenika osnovano je 1985. u Strasburghu s ciljem da promiče i upriliči crkveno-glazbeni život za današnju upotrebu i prilike u liturgiji. Ova konferencija se održava svake godine u drugoj državi. Uvijek je zadana jedna glavna tema, koja se razrađuje, a zatim se diskutira o njoj. Ove godine tema su bili zborovi (dječji, zborovi mladih i odraslih).

Međunarodnu biskupsku konferenciju sv. Ćirila i Metoda te Subotičku biskupiju zastupao je art. m. **Josip Mioč**, pročelnik glazbene sekcije. Tijekom sastanka sudionici su aktivno sudjelovali i na nekim bogoslužnim činima kao npr. Jutarnja, Večernja i sveta misa. Mjesni biskup mons. **Marcus Buchel**, upriličio je primanje za članove društva crkvenih glazbenika, te je tom prigodom svom dijecezanskom svećeniku i glazbeniku **Walteru Wiesliju**, dodijelio priznanje „Orlando di Lassus“ za njegovo crkveno-glazbeno djelovanje. Sastanak europskih crkvenih glazbenika završen je svečanom svetom misom u katedrali u St. Gallenu. /*J. M.*/

Održani seminari za voditelje kulturnih programa

U organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata održana su dva jednodnevna seminar za voditelje kulturnih programa hrvatskih institucija i organizacija u području kulture.

Prvi je održan 25. rujna za udruge koje djeluju na teritoriju grada Subotice na kojem je bilo 17 sudionika, a drugi je bio za udruge Sombora i jugozapadne Bačke 16. listopada u Somboru gdje je bilo 14 polaznika seminara. Seminar je osmislio, pripremio i vodio student fonetike na zagrebačkom Filozofskom fakultetu **Filip Čeliković**. Seminar je zamišljen kao fonetska radionica, koja će u više nastavaka obuhvatiti kako govorne tako i ostale vještine koje su potrebne za uspješan javni nastup.

Ovaj će seminar biti organiziran do konca ove godine i za hrvatske udruge kulture iz Srijema. /*Zv.*/

Izložba „Šokci i baština 2010“ u Somboru

Udruga građana „Urbani Šokci“ iz Sombora u suradnji sa Gradskim muzejom priredili su izložbu „Šokci i baština 2010“, koja je otvorena 30. rujna.

Izložbeni prostor je na dan otvorenja bio premalen da primi sve zainteresirane za ovu tematsku izložbu koja se sastoji od materijala sakupljenog između društava koja njeguju tradicionalne običaje i koja čuvaju kulturnu baštinu regionalne grupe hrvatskog naroda Šokaca, a smještena su uz rijeku Dunav na području Mađarske, Hrvatske i Srbije. Osim originalnih svećanih narodnih nošnji podunavskih Šokaca Bačke i narodnih nošnja gostujućih društava, izloženi su i sitniji upotrebnici predmeti iz domaćinstva vezani za svakodnevni život kao što su alati za različite poslove, sakralni pred-

meti religiozne namjene, stare fotografije, knjige i rukopis za knjigu *Dušanke Dubaić* iz Apatina sa crtežima i likovnim prikazima šokačke narodne nošnje, ali i tradicionalni glazbeni instrumenti kao što je tambura dr. *Josipa Andrića* s kraja 19. stoljeća. /*Zlatko Gorjanac*/

Glasovi orgulja u Somboru i Zemunu

U organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, pod generalnim pokroviteljstvom Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, **prof. Saša Grunčić** izveo je koncert orguljske glazbe pod nazivom „Glasovi orgulja u ravnicima“ u karmelićanskoj crkvi svetog Stjepana u Somboru 1. listopada te 3. listopada u župnoj crkvi „Uznese-nja Blažene Djevice Marije“ u Zemunu.

Na programu su vrhunska glazbena ostvarenja hrvatskih skladatelja s naših prostora; Stanislava Prepreka, Albe Vidakovića i Josipa Andrića u izvedbi profesora Saše Grunčića iz Subotice.

Društvo geografa Dalmacije posjetilo Vojvodinu

U posjet Vojvodini 9. listopada doputovalo je **Društvo geografa Dalmacije** pod vodstvom fra **Zvonka Tolića**, među kojima je bio i **Mario Mimica** sa svojim kolegama iz Agencije za odgoj i obrazovanje Splita, ujedno predsjednik ogranka Matice hrvatske u Splitu. Nakon posjeta Petrovaradinu i Baču, posjetili su **Franjevački samostan u Subotici**, a primljeni su i u **Hrvatskom nacionalnom vijeću**.

U srdačnom i toplom ozračju, goste je pozdravio zamjenik gradonačelnika Subotice i član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za obrazovanje **Pero Horvacki**. U ime Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata gostima se obratila djelatnica Zavoda **Katarina Čeliković** uručivši im publikacije o Hrvatima u Vojvodini i upoznavši ih s aktualnim prilikama u kulturi. Fra **Zvonko Tolj** je Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata i Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ u Subotici predao nekoliko paketa izdanja zbornika „Kačić“ kao doprinos njihovim knjižnicama. Gosti su iskazali veliku spremnost pomoći učenicima u obrazovanju na hrvatskom jeziku o kojoj će biti riječi u narednom razdoblju.

Apostolski nuncij na proštenju u katedrali

Subotička katedrala-bazilika sv. Terezije, majka svih crkava Subotičke biskupije, dva dana je bila u svečano ruho obučena. U četvrtak, 14. listopada, bila je obljetnica njezine posvete, a sutradan je proslavljena svetkovina sv. Terezije Avilske.

Euharistijsko slavlje na obljetnicu posvete predvodio je biskup **mons. dr. Ivan Péntzes** u zajedništvu s dvadesetak svećenika. Prigodnu propovijed na hrvatskom jeziku održao je katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** a na mađarskom katedralni župni vikar **Tibor Szölósi**. Na misi su pjevali združeni katedralni zborovi „Albe Vidaković“ i „Sv. Terezija“. Sutradan, 15. listopada, na svetkovinu sv. Terezije Avilske, zaštitnice katedrale i grada Subotice, svečanu svetu misu proštenja predvodio je apostolski nuncij u R. Srbiji, **mons. Orlando Antonini** u zajedništvu s domaćim biskupom **mons. dr. Ivanom Péntzesom**, u zajedništvu s brojnim svećenicima grada i okolice, uz sudjelovanje vrlo lijepog broja vjernika. Na misi je pjevao Kamerni zbor „Pro musica“. On je izveo misu „Lauda Sion“ G. P. da Palestrine. Za orguljama je bio **Zoltán Borbély**, a ravnao je **Csaba Paskó**, regens chori subotičke katedrale. Nastup zbora podržao je Grad Subotica. Na misi je sudjelovao i dogradonačelnik Subotice **Petar Horvacki** sa suprugom a slavlje je prenosio i Radio Marija.

Na početku svete misu visokog gosta ovogodišnjeg proštenja u katedrali pozdravio je biskup Péntzes. Uz riječi dobrodošlice, on mu je u ime prisutnih svećenika i naroda Božjega čestitao 66. rođendan, koji je toga dana slavio.

U prigodnoj propovijedi nuncij je izrazio radost što u zajedništvu sa svima okupljenima može slaviti „veliku sveticu, sv. Tereziju Avilsku“ i proslaviti svoj 66. rođendan. Podsjećajući na povijesne činjenice nuncij je rekao: „Znamo da je posveta ove crkve sv. Tereziji bila zato da se iskaže čast austrijskoj carici Mariji Tereziji, koja ima vrlo značajnu povijesnu ulogu za Vojvodinu. Iako ne zaboravljamo materijalni razlog posvete ove katedrale, jer smo zahvalni toj velikoj dobročiniteljici, za vas je danas važan uzor kršćanskoga života koji su u sv. Tereziji Avilskoj vaši preci predložili svim katolicima vaše biskupije, kad su odlučili da je prihvate kao vašu osobitu zaštitnicu pred Bogom“.

U poslijepodnevnim satima nuncij je u pratnji biskupa Péntzesa i **mons. dr. Andrije Kopilovića** posjetio gradonačelnika **Sašu Vučinića** s kojim se nakon razgledanja Gradske kuće, zadržao u kraćem razgovoru. /*A. A.*/

In memoriam

ANTUN ALADŽIĆ (1961.-2010.)

Član HBKUD-u „Lemeš“, Antun Aladžić, napustio nas je tiho, iznenada. Rođen je na selu, od skromnih roditelja, majke kućanice i oca veterinara. Od ranoga djetinjstva naučio je kako se izboriti za svoje mjesto pod suncem. Aktivan u svojoj zajednici kao vatrogasac pionir naučio je i što je humanitarni rad. Volio je i kulturu, pa je 1980. pristupio HBKUD-u „Lemeš“ (tada KUD „Bratstvo-Jedinstvo“), njegovom dramskom odjelu. U „Čovjeku s Marsa“ od Dragutina Dobričanina osjetio je daske koje život znače. Osim u glumi, probao se u redateljskom poslu.

Publika je bila oduševljena mnogim predstavama, pa i zadnjom – „Stipanovom princezom“ Marjana Kiša. Nagrade su se redale. Svi su se pitali što će biti sljedeće od ovog vrsnog šaljivdžije. I tada, na iznenađenje svih, u osvit zore drama je dobila tragični kraj. Spustila se zavjesa života. Suviše rano, neočekivano, nastao je tajac. Nitko nije bio spreman na ovakav kraj. Njegova smrt zatekla je nespremne njegove stare i bolesne roditelje, suprugu **Nevenku**, sina **Davidu**, kćer **Adrijanu** kao i mnogobrojne prijatelje.

Dragi naš Antune, nadamo se da gore s anđelima gledaš lice našega Spasitelja, Isusa Krista.

Počivaj u miru Božjem!

In memoriam

ŠIME TEMUNOVIĆ (1934. - 2010.)

U Subotici je 14. listopada 2010. godine u 77. godini života iznenada preminuo brat s. M. Trpimire i s. M. Leopoldine te pokojnog našeg svećenika Josipa. Pokojnik je redovito išao na svetu misu a za odlazak u vječnost Gospodina ga je čudesno pripremio. U nedjelju se ispovjedio i pričestio na misi za pokojnog mu brata Miju. U srijedu je bio na klanjanju, a onda ga je Gospodin iste noći pozvao k sebi da ga ne gleda više u otajstvu Euharistije nego licem u lice. Našim sestrama i cijeloj obitelji Temunović – koju je u posljednje vrijeme sestra smrt češće pohađala – izražavamo iskrenu sućut.

A za njim tuguju, u nadi da se doista vjernima „život mijenja a ne oduzima“, njegovi najmiliji: sestre, snaja, šogori, nećaci i nećakinje.

Sveta misa zadušnica na šest tjedana bit će 14. studenog u 9 sati u crkvi sv. Roka u Subotici.

Svi Sveti i Dušni dan

Groblja su mjesta koja čuvaju naše mile i drage članove obitelji i prijatelje koji su se preselili u vječnost.

Na groblju se možemo osjećati jako tužno ali i vrlo lijepo. Tužni smo u trenutku kada se „rastajemo“ od naših milih – kada je sprovod. Međutim, dva su dana u godini doista posebna. To su dani kada groblja okitimo tisućama krizantema i svijećama čiji plam dotiče nebo.

SVI SVETI su blagdan koji slavimo 1. studenoga. To je blagdan posvećen svecima i blaženima, koji su već za života slijedili Isusa svojim svetim životom i dobrim djelima. U svakom od nas postoji mogućnost činiti djela kakva su činili sveci i blaženici. Sjetimo se riječi mudraca: „Svetost malih stvari je velika, a svakome dostupna.“

Dušni dan je 2. studenoga, dan svih vjernih mrtvih. Toga dana štujuemo mrtve, naše mile pokojnike. U njihov spomen palimo svijeće, odlazimo na sva groblja na kojima je netko naš sahranjen.

Ivan Zlatousti, biskup s početka 5. stoljeća, zapisao je tadašnju kršćansku praksu šovanja pokojnika ovom rečenicom: „Pomozimo pokojnima molitvom i priložima za siromašne!“

Dragi Zvončići, ne zaboravite se pomoliti za vaše pokojnike jer je molitva najbolja veza s njima.

Vaša Zvončica

Dario Lakatoš, 2. razred
OŠ „Ivan Milutinović“, Subotica

Zaziv Duha Svetoga u Plavni

U crkvi sv. Jakova u Plavni, 26. rujna slavljena je sveta misa u povodu početka nove školske i vjeronaučne godine.

Djeca su ovom prigodom ponijela sa sobom svoje torbe, koje je župnik vlč. Josip tijekom svete mise blagoslovio. Sve je izgledalo svečanije nego obično, a osobito je bilo lijepo vidjeti djecu koja čitaju, sudjeluju u molitvi vjernika i ministriraju.

Za svaki poduhvat i početak potreban je dobar i čvrst temelj. Zato ćemo na ovoj svetoj misi blagosloviti učenike i njihove torbe i zazvati Duha Svetoga, da nam bude u pomoći u novoj školskoj godini, kazao je u svojoj propovijedi vlč. Josip Štefković. On je i ovoga puta naglasio kako se u školi stječe znanje, ali treba prije svega postati dobrim čovjekom.

Djecu treba učiti da žive u zajednici, da poštuju i pomažu druge, a ne da gledaju samo sebe i svoj interes. Pri tome, učenici su dužni ispunjavati školske obveze, slušati svoje roditelje i nastavnike te se dostojno ponašati u školi, crkvi i drugim javnim mjestima. Osobito je važno sudjelovati redovito na svetim misama, a svoj život temeljiti na uzajamnom povjerenju i ljubavi u užoj i široj zajednici. /Zvonimir Pelajić/

Katehetska nedjelja
i blagoslov školskih torba
u crkvi sv. Roka
u Subotici

Palačinke

U subotnje jutro šestogodišnji Filip odlučio je ispeći palačinke za svoje roditelje. Pronašao je u kuhinji najveću posudu za miješanje i kuhaju, popeo se na stolac i otvorio ormarić te izvadio posudu s brašnom i malo prosuo po podu. Svojim je ručicama pokušao staviti brašno u posudu za miješanje, dodavao je mlijeko, malo šećera, ostavljajući brašnasti trag za sobom koji je već sada imao i otiske šapa kućnog mačka.

Filip je bio sav posut brašnom i postajao sve uzrujaniji. Želio je da ovo bude nešto dobro za mamu i tatu, ali postajalo je sve gore. Nije znao što napraviti nakon toga, sve to staviti u pećnicu ili na štednjak (i nije znao kako upaliti štednjak!).

Vidjevši vlastitog mačka kako liže smjesu iz posude, pokušavajući ga odgurnuti, prevrnuo je karton s jajima na pod.

Očajnički je pokušavao počistiti veliki nered koji je nastao, ali se poskliznuo na jaja i uprljao svoju bijelu pidžamu.

Tada je uočio tatu kako stoji na vratima. Krokodilske suze potekle su iz njegovih očiju. Sve što je on želio bilo je: napraviti nešto dobro, ali nastao je grozan nered. Bio je uvjeren da sada slijedi kazna, možda čak i packe.

No, tata ga je samo gledao. Krenuo je prema njemu kroz sav nered u kuhinji, primio ga u svoje ruke, zagrljio ga, čak zaprljao i vlastitu pidžamu...

...

Takav je i Bog s nama. Mi pokušamo napraviti nešto dobro u životu, ali nastane opći nered. Ljubav nam postane klizava, povrijedimo prijatelja ili nas vlastiti posao izluđuje, ili nas, jednostavno, zdravlje napusti. Ponekad samo ostanemo uplakani jer ne možemo napraviti ništa drugo. Tada nas Bog podiže u svoje ruke i voli nas i oprašta nam.

...

No, samo zato što smo mi u stanju napraviti veliki nered, to ne znači da trebamo prestati „peći palačinke“, za Boga ili za ostale.

Prije ili kasnije već ćemo uspjeti...

Nemoj prestati „peći palačinke“...

Nastavi voljeti...

Zaziv Duha Svetoga za početak školske godine

Misu za blagoslov početka školske godine predvodio je 18. rujna u subotičkoj katedrali-bazlici sv. Terezije Avilske pred oko 1000 djece katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**. S njim su slavili sv. misu svećenici koji su došli sa svojim vjeroučenicima.

Na ovom susretu, koji je organizirala Hrvatska glazbena udruga „Festival bunjevački pisama“ na čelu s **dr. Markom Senteom**, okupili su se učenici koji pohađaju katolički vjeronauk i nastavu na hrvatskom jeziku.

Pjevanje su na misi predvodili VIS „Ritam vjere“ i „Apostoli mira“ Radio Marije.

„Djeca na ovakvim skupovima mogu vidjeti koliko njihovih vršnjaka zapravo ima u svemu tome, te da se osjećaju prihvaćenima od uže i šire zajednice“, kaže dr. Marko Sente. On je zahvalio i Generalnom konzulatu RH u Subotici te lokalnoj samoupravi koji su materijalno poduprli organizaciju mise. /Zv./

Čarobni semafor u Subotici

Dječji tjedan magijom je začarao mađioničar **JOZO BOZO** koji je 8. listopada posjetio Suboticu. Edukativnu predstavu „Čarobni semafor“ izveo je u Tavankutu za učenike OŠ „Matije Gubec“, potom u Đurđinu za djecu vrtića i OŠ „Vladimir Nazor“ da bi se potom susreo s učenicima OŠ „Ivan Miliutinović“ iz Subotice i Male Bosne, OŠ „Matko Vuković“ i „Sveti Sava“ kao i mališane iz vrtića „Marija Petković“ u velikoj dvorani HKC „Bunjevačko kolo“. Predstava je bila dar Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici i Hrvatskog nacionalnog vijeća za svu djecu koja nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku a u povodu njihova tjedna.

Strip je cool

Darko Macan, autor stripa i romanopisac iz Zagreba naučio je djecu koja nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku u Subotici, Tavankutu, Đurđinu i Maloj Bosni kako se pravi strip. Tijekom svog boravka 6. i 7. listopada održao je šest susreta na kojima je pored stripa pričao i o svojim nagrađenim romanima „Knjige lažu“ i „Žuta minuta“. Hrvatski književnik je boravio u Subotici u organizaciji Gradske knjižnice a uz potporu Ministarstva kulture Republike Srbije, Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata i Hrvatskog akademskog društva.

Bernadica Ivanković

Uredila: *Nevena Mlinko***Dragi mladi!**

Evo nas u mjesecu listopadu, mjesecu molitve svete krunice i osobite priklonjenosti Mariji i njenome zagovoru. Voljela bih kada ovaj napisani redak ne bi gluho odjeknuo u vašim srcima! Stoga vam u ovome broju *Zvonika* na stranicama mladih donosimo prvenstveno iskustva susreta mladih vjernika koji su hodočastili u najveća i najstarija marijanska svetišta u Europi u razdoblju od 7. do 19. rujna ove godine. Radost, iskrenost i milost duhovnog iskustva ne ostvaruju svoju puninu sve dok se ne stave u službu zajednice i u funkciju izgradnje njenih članova: kako riječju, tako i djelom. Doista imamo Majku na nebu koja osluškuje naša srca i moli se za nas, koja se ne libi spustiti se na zemlju, dati savjete, smjernice, ali i sredstva za spasenje! *Divno si čudo stvorila krunicu kad si dala*, pučki se pjeva u crkvama na čast Mariji Kraljici Krunice. Krunica nije samo jedan od zastarjelih i uspavljujućih načina komunikacije s Višnjim i Marijom. Potrebno je samo pokušati otkriti, pokušati moliti i nadasve vjerovati da izgovorene molitve ne odzvanjaju u prazno nego da se urezuju na Marijina usta i oblikuju Majčinu uspavanku Sinu koji ne može odbiti, ne poslušati, ne uslišati. Brojna čuda kao odgovori na žarke molitve su poticaj i ohrabrenje, ali ne bi trebala biti jedini parametar našeg pouzdanja u moć molitve. Pozivamo vas sve na svakodnevnu molitvu krunice i branje plodova i radosti koje ona nosi!

Nevena Mlinko

Svetac pomirenja

Prošloga mjeseca imao sam priliku hodočastiti u Lurd i Fatimu. Prvo svetište koje smo zajedno s ostatkom skupine posjetili na našem putu ka konačnom odredištu, bilo je svetište svetoga Leopolda Bogdana Mandića u Padovi. Zanimljivo je da je sveti Leopold Mandić rođen 12. svibnja 1866. u Boki Kotorskoj, točnije u Herceg Novom u današnjoj Crnoj Gori. Iako je većinu svog života proveo radeći u Italiji, uvijek je u srcu i u molitvama nosio ovo naše podneblje, pa ga i mi zbog toga volimo zvati „naš“ Leopold Mandić. Iz razloga jer je potekao s ovih naših prostora, vidio je kako ljudi mogu lijepo živjeti i pored različitih vjerskih uvjerenja, ali isto tako i kako te razlike nekad znaju biti prevelike, pa ljudi ulaze u konflikte, izbjegavaju jedni druge, ismijavaju, vrijeđaju, pa čak i ratuju jedni protiv drugih. On je shvaćao da postoji samo jedan Bog koji nam je svima Otac i upravo zbog toga on je svim silama težio smanjiti te razlike između istočne i zapadne crkve i ujediniti ih. Svaka njegova molitva sadržavala je riječ približavanje. Poznato je da je sve svoje pokore posvećivao jedinstvu kršćana. Siguran sam da je i u nebu jedan od naših najvećih zagovornika jedinstva kršćana. Sveti Leopold Mandić je dobio naziv svetac pomirenja zbog još jedne velike milosti koju je posjedovao, a to je dar ispovijedanja. Budući da je bio vrlo niskog rasta, samo 135 cm, oltari su često bili viši nego on, radije su ga stavljali u ispovjedaonicu, što je on s radošću prihvaćao. Bio je veoma blag ispovjednik i pravi njegovatelj duša, što su mnogi koji su se

kod njega ispovijedali osjetili. Imao je dar čitanja savjesti i znao je proniknuti duboko u dušu svakoga čovjeka. Koliko je bio dobar ispovjednik govori i to da je ispred njegove ispovjedaonice uvijek bio dugačak red, a dnevno je ispovijedao oko 12 sati. Nakon bombardiranja kapucinskog samostana u Padovi tijekom Drugoga svjetskog rata, jedino njegova ispovjedaonica ostala je netaknuta. I danas ta ispovjedaonica stoji na istom mjestu, kao svjetiljka ovom svijetu, kako bi nam pokazala koliko je bitno biti pomiren s Bogom, a isto tako i s ljudima, jer to jedno bez drugoga ne ide. Sveti Leopold Mandić je na vrijeme uvidio kakvi su međuljudski odnosi na ovim našim prostorima i samo jedna riječ mu je bila na usnama – pomirenje.

David Anišić**Obavijesti:****Omladinska emisija na Radio Mariji na 90,7 MhZ FM,**

www.radiomarija-srbije.org i
www.mariaradio.rs
nedjeljom u 15 sati.

... Slušaj i uključi se!

Vjeronauk mladih u Subotici
u crkvi sv. Roka, nedjeljom u 19 sati
nakon čega slijedi druženje
... Dođi, trebamo te!

Vjeronauk mladih u Novom Sadu
u biskupijskom Pastoralnom centru
(Strossmayerova 20, Petrovaradin),
svake srijede s početkom u 20 sati
... Dođi i dovedi prijatelje!

Misa mladihKada: **04. 11. 2010.**

Mjesto: u crkvi sv. Terezije Avilske
s početkom u 20 sati
... Dođi, Krist te čeka!

Lurd

More hodočasnika, rijeke volontera i potoci bolesnika okupljenih oko Gospina lika. Ukoliko bih morao sumirati dojmove iz Lurda u jednoj rečenici, onda bi tako zvučala.

U prvoj večeri imali smo priliku gledati svečanu procesiju sa svijećama uz molitvu krunice. Sjajan je prizor vidjeti tisuće ljudi kako korača svetištem s osmijehom na licu i molitvom krunice na ustima. Krunica se moli na raznim svjetskim jezicima, a između svake desetice se isto tako na tim jezicima pjeva Ave Maria. Prekrasno. Sutrašnji dan smo započeli sv. misom. Popodne nam je bilo u cijelosti ispunjeno, ali nimalo zamorno. Križni put koji vodi do vrha brda i statue realnih veličina: Isus, vojnik, rulja, Šimun, Veronika, Marija; izrazi lica koji bi taknuli i najokorjelije srce. Vjerni prikaz emocija, boli, tuge i vjere Mesije koji ide putem smrti. Uz tumačenja i razmatranja našeg vodiča, mons. dr. Andrije Kopilovića, zasigurno najdirljiviji Križni put ikad.

Uz kratki predah nakon ove pobožnosti, uslijedio je blagoslov bolesnika koji su ispunili ogromni trg. Bili mladi ili stari, volonteri koji su bolesnicima pomagali gurajući ih u kolicima ili na ležajevima, nosili su osmijeh na licu i radost u srcu. Pronašli su Isusa u tim ljudima koji su u potrebi... Obično se prije blagoslova Presvetim Oltarskim Sakramentom bolesnici poslažu u oblik križa oko Gospina lika na trgu, ali je zbog prevelike vrućine ipak održano u dvorani Pia XII. Svećenik je sa centralnog oltara uzdigao Presveto i okrenuvši se na sve četiri strane, prišao bolesnicima i podijelio im svečani blagoslov. Zahvalna lica nepokretnih, bolesnih... to se mora doživjeti. Neki su se osmjehivali, drugi plakali, ali su svi doživjeli Krista.

Navečer smo sudjelovali u procesiji koju smo prethodnu večer samo promatrali. Iskustvo gledanja je divno, ali sudjelovati je neprocjenjivo. Kada smo kao skupina ušli u to more ljudi, upalili svijeće i započeli procesiju uz molitvu krunice i pjesmu Gospi, svatko od nas je iskusio, vjerujem do sad nepoznate osjećaje. Kada se toliko ljudi ujedini u molitvi, pjesmi

i hodu prema Gospi i Kristu, neizbježno je biti očaran snagom zajedničke molitve ljudi koji se ne poznaju, koji su sa svih krajeva svijeta, a ipak tamo iz istog razloga.

Svetište koje posjeti oko 5 milijuna hodočasnika godišnje... Mjesto na kojem se Gospa ukazivala prije više od 150 godina... Izvor iscjeljujuće vode na koji je Gospa ukazala... Čudesna ozdravljenja... Vjera... Ali ponajviše, neopisiv izraz ljubavi prema bližnjemu, prema onome u potrebi... Jednom riječju – Lurd.

V. L.

Lurd je doista djelić raja... Od trenutka ulaska u Svetište osjeća se jak duhovni naboj. Prvi i veoma dirljiv dojam ostavio je veliki broj teških bolesnika, koji su došli s čvrstom vjerom da Bog i danas djeluje i želi ih ozdraviti, kao i volontera iz čijih se postupaka čita ljubav na djelu. Približavajući se Massabielleskoj špilji, pokušala sam si podsvijestiti da je, ne tako davno, na tom mjestu bila sama Majka Božja i govorila svojoj dječici, kao što i nama govori: „Molite Boga za obraćenje grešnika!“ Ove Njene riječi još uvijek snažno odzvanjaju u mom srcu.

Anita Skenderović

Susret u Fatimi

Poslije dugog putovanja konačno stižemo u Portugal, u državu na samom jugozapadu Europe. Ta geografska smještenost sigurno je utjecala na mnoge faktore, stoga razumijem zašto je Gospa odabrala baš ovu zemlju kao mjesto gdje će se objaviti. Portugal jednostavno odiše nekakvom posebnosti i kao da se stoljećima pripremao i očekivao Gospin dolazak.

Blažena Djevica Marija ukazivala se u Fatimi od 13. V. 1917. godine do 13. X. 1917. godine, uglavnom 13. dana u mjesecu. Gospa se u Fatimi objavljivala djeci Luciji, Franji i Jacinti. Ponizna Službenica Gospodnja razgovara s poniznima, malenima. To je bio stil naviještanja i njezina Sina, govorio je malenima i neznatnima. Gospa je u svojim objavama pozivala na obraćenje, proćicala buduće događaje koji su imali svoj izvor u grijesima ljudi, ali je ujedno naviještala i nadu mira koji se postiže poniznim sredstvima: molitvom, pokorom i povjerenjem u zagovor Prečistog Srca Marijina.

Nisam ni sanjala da ću ikada posjetiti Portugal, a još manje Fatimu, to marijansko svetište mi se činilo tako dalekim, a možda mi se i sama Gospa činila dalekom od mog života. Ali kratko vrijeme koje sam provela u Fatimi pomoglo mi je u mnogočemu. Ono što sam tamo doživjela ne može se usporediti ni s jednim drugim vremenom provedenim bilo gdje drugdje. Stoga ću pokušati ukratko prenijeti svoje dojmove koje sam doživjela u Fatimi.

Fatima odiše jednostavnošću koja je prožeta mirom. Samo svetište je toliko jednostavno da vam se pogled usmjerava samo na 4 objekta: na crkvu Presvetog Trojstva i veliki križ pokraj nje, na Kapelicu ukazanja, na kip Srca Isusova i na Baziliku. Takav ambijent ničim ne odvlači pozornost već priprema za susret s Gospom. Program je bio takav da smo se navečer trebali priključiti zajedničkoj molitvi krunice kod kapelice. Iskreno, kip smješten u kapelici mi je najljepši prikaz Gospe koji sam ikada vidjela. Njena bjelina i blag pogled upućen ka nama je nešto što me nije moglo ostaviti ravnodušnom. Kako samo stigli do Kapelice, ubrzo se počela moliti krunica. Bilo je doista lijepo čuti 5 Zdravo Marija od jedne desetice i na hrvatskom jeziku koju je predvodila **Martina Dulić**. Nije me smetalo što su ljudi oko mene naglas molili na svom jeziku, što više, osjećala sam u tom trenutku još veću povezanost s njima u toj divnoj molitvi upućenoj našoj Nebeskoj Majci. Potom je uslijedila procesija na trgu s Gospinim kipom. To je također bio poseban prizor: ona se nalazila na postolju okićenom bijelim cvijećem, s krunom na glavi, a u toj tamnoj noći izgledala je kao zvijezda vodilja koju smo mi vjerno pratili pjesmom i svijećama. Promatrajući sa strane, procesija nije djelovala baš organizirano, ali smatram da ni samoj Gospi to nije bilo na prvom mjestu, nego ono zbog čega smo došli moliti i zahvaljivati.

Poslije procesije ostala sam u tišini pred Gospinim kipom u Kapelici ukazanja. Neko sam vrijeme provo-

dila samo promatrajući ljude oko sebe kako mole zrno po zrno, tako skrušeno i s pogledom ka Gospi. Kako itko može sumnjati u zagovor naše Majke, kada joj se s tolikom vjerom utječemo? To vrijeme tišine bilo je presudno – čovjek se susreće sa samim sobom i važe svoj dosadašnji život. Zahvaljujući daru krunice, na koju je Gospa u svojim ukazivanjima stalno upućivala male pastire, posljednju riječ u srcu ipak ima mir.

Sutradan smo imali misu u Kapelici Anđela mira. Sama pomisao da slavimo misu u ovakvom svetištu je nevjerojatna! Čitanje je bilo iz SZ, zgoda u pustinji s mjedom zmijom. Ozdravit će onaj tko pogleda u zmiju, tj. tko pogleda u Gospu i ostavi svoje grijeha, mane i sve ono što ga tišti i sputava. To su bile teške riječi koje su mi se tada dobro urezale u pamćenje i koje često ponavljam sebi pri preispitivanju: koliko činim da se promijenim. Na kraju liturgijskog slavlja **mons. dr. Andrija Kopilović** je posvetio sve nas, naše obitelji, mlade, djecu, narod, državu i pokojne, Srcu Marijinu. Koje su mi se samo misli rojile za vrijeme toga čina! Mislim da je svatko od nas osjetio potrebu bar tada reći nešto Mariji.

Još je jedan razlog zbog čega mi je Fatima prirasla k srcu, a to je što Kapelica ukazanja, a i samo svetište svojim izgledom podsjeća na naš Bunarić. Ali ono što je još važnije je to da se Gospi možemo utjecati bilo gdje, ali ipak nas ovakva mjesta kao što je Fatima još više učvrste u vjeri i na taj način priskrbljujemo sebi dovoljno snage za druge, bilo da se molimo za njih bilo da je potrebna konkretna pomoć. Hvala ti, Marijo!

Anita Pelhe

Zaštiti me

**Marijo Majko, zar još suze prolijevaš?
Radi mojih gorkih grijeha svoga Sina darivaš?**

**Marijo Majko, izvor ljubavi pokaži mi
da u njemu pronađem iskru prave ljubavi.**

**Molitvom svojom u rane Krista sakrij me
da se sjetim žrtve s križa, tebi cijela predam se.**

Zaštiti me, Majko, zaštititi me!

**Zaštiti me, Majko, svojom ljubavlju povedi me.
Milosti puna, svome Sinu predaj me.
Vodi me, Majko, da sve mu rane poljubim,
da mi oprosti grijeha, primi žrtvu ljubavi**

Vodi me, Majko, zaštititi me.

Mate Pocrnić

Orwellovsko proročanstvo

Piše: Željka Zelić

U Srbiji je u tijeku nova, treća po redu sezona reality show-a „Farma“ u kojoj se i ovoga puta nalaze osobe iz javnoga života, bilo da je riječ o glumcima, glazbenicima, poduzetnicima, manekenima i manekenkama, a tu i je i poneki političar. Jedan je domaći list pak ustvrdio kako ovogodišnju Farmu karakterizira „puno anonimusa, pokoja zaboravljena zvijezda devedesetih, nekoliko VIP-ovaca u pokušaju, jedna poznata pjevačica i jedna legendarna glumica“. Simpatičnom se čini tvrdnja: „Neće biti lako ni njima, ali ni nama koji ćemo ih gledati“. Doista, sve i da ne želite pratiti Farmu, ne možete joj izmaknuti jer čak i načitaniji dnevni list svakodnevno donosi dogodovštine od prethodnoga dana.

Nerijetko čujem, a i svjedočim, o ovisnosti (ne samo mladih) o ovakvim programima koji nam, u potpunosti sam uvjerena, ne mogu ponuditi baš ništa pametnoga. Što to onda nuka milijunski auditorij da svaku večer pažljivo prati tko je što komu rekao, što je radio i sl. Nemamo li dovoljno problema u vlastitom životu da bismo dragocjeno vrijeme tratali na praćenje tamo nekih nazovi „VIP-ovaca“ koji su, da budemo jasni, ondje isključivo i uvijek samo zbog novca? Pa iako su ovakve emisije u svojoj biti samodestruktivne, možemo li iz njih naučiti ponešto o nama samima, o stanju cijele nacije? Ovaj i njemu slični fenomeni mogli bi nam poslužiti kao reper za istraživanje cjelokupne situacije u zemlji u kojoj živimo i gdje svaki novi dan svjedoči da što se više uspinjemo kao Europi, to sve dublje tonemo kao probušeni brod. Treba li nas onda čuditi da na službenoj internetskoj stranici Farme piše sljedeće: „Osim što je format zanimljiv sam po sebi i savršen za srpskog gledatelja, ovaj format nas podsjeća na pravi srpski život, na srpskog seljaka i sve naše nacionalne vrijednosti.“ Žalostan je narod kojemu su nacionalne vrijednosti sadržane u formatu emisije kao što je Farma, i sreća da tako ne misli „obični svijet“. Pitam se, što bi na život farmera rekli pravi farmeri odnosno istinski poljodjelci, oni koji muku muče s državnim subvencijama, koji se svakodnevno bore s poteškoćama kako bi prehranili svoje obitelji.

Jedina svijetla točka ovogodišnje Farme mogla bi biti sedamdesetoga-

dišnja glumica Eva Ras, koju je na ovakvu, po mnogima nelogičnu (ali donekle opravdanu) odluku, navela loša materijalna situacija u kojoj se nalazi, unatoč svojoj iznimno bogatoj glumačkoj i spisateljskoj karijeri kojom je zadužila mnoge, za što je, među ostalim, dobila brojne filmske nagrade, ali i priznanja iz područja književnog i slikarskog opusa. Prije ulaska u Farmu, na upit čega se najviše boji, za jedan dnevni list je izjavila: „Jedino se Boga bojim! Budući da sam veoma pobožna, to mi je jedini strah.“ Njena rečenica „Jedino se Boga bojim!“ mogla bi poslužiti i svim kršćanima u odabiru programa kojega će pratiti na malim ekranima. Imaju li kršćani „opravdanja“ ili pak posebnu moralnu odgovornost (ne)gledati ovakve u slične programe? Jasno, sloboda izbora i osobna savjest svakomu je dana, stoga nitko nikomu ne bi smio reći što smije, a što ne smije gledati. Pitanje je koriste li takve emisije našoj osobnoj izgradnji (duhovnoj osobito) ili pak nekom općem dobru? Možemo li ih gledati skupa s djecom?

Dobro je rečeno „Dajte narodu kruha i igara“, kao što je to radio Neron, i bit će zadovoljni. Štoviše, potaknut ćete u njima trajnu kolektivnu amneziju na sve loše čemu smo godinama izlagani, a ni danas nam nije bolje. Našem, ionako osiromašenom društvu drugo ni ne treba, kako bi barem na trenutak zaboravili na probleme kao što su nezaposlenost, besparica, siromaštvo (ponekad više duhovno nego materijalno), loša politička situacija, besperspektivnost i dr.

S druge strane, zbunjuje licemjerstvo pojedinih farmera ili bigbrotherovaca i svih onih „aca“, koji tobože pate za svojom djecom, obiteljima i jedva čekaju susret s njima. Nerijetko gledateljima priušte i pokoju „scenu“ histerije zbog emotivnoga rastrojstva, a sve je to zapravo dio onoga što se u ozbiljnim redateljskim krugovima zove scenarij, a u glumačkim dobra gluma. Još će na kraju ispasti da ih netko tjera ostaviti svoje najmilije zbog utrke za „tričavih“ 100.000 eura koje mnogi od spomenu-

tih mogu zaraditi za par javnih nastupa. Ali, ne, sve te sjajne zvijezde zamjenjuju svoje „VIP“ uloge kuhačama, smokinge radničkim kombinezonima i motikama, a svjetla pozornice blatnjavim imanjem te u svojim novim ulogama započinju zajednički suživot na Farmi. Kakva idila! Prava seoska! I tako odjednom vidimo odrasle, tobože ozbiljne i uspješne ljude u svojem poslu, u različitim infantilnim ulogama kako se igraju na imanju, pokušavaju biti jednostavni, radišni i sve ono što zapravo nisu.

Farma i njoj slični (Big Brother, Survivor i dr.), zapravo su mjesto parade „pijanstva i kiča“ iz Balaševićeve pjesme, s tim što bismo njegovim benignim epitetima mogli nadodati i parada „prostakluka, neinteligencije, duhovnoga siromaštva i blasfemije“, kojima smo i inače bombardirani sa svih strana. Što na kraju reći nego da je nekima od „Farmera“ (pravi bi ih se farmeri postidjeli) tamo i pravo mjesto, umjesto u stvarnom životu!

I tako malo po malo, uzori milijunima postaju pojedinci koji zahvaljujući svojoj „samopromidžbi“ osvajaju male ekrane, čije je smiješne snimke na YouTubeu pogledalo više od 5 milijuna ljudi i koji zapravo ne mogu sastaviti ni prostoproširenu rečenicu! A što je sa znanstvenicima, liječnicima, pronalazačima i ljudima koji svakodnevno čine dobra djela o kojima danas rijetki pišu... Razumljivo, takve priče ne podižu nakladu i gledanost, ne prodaju se dobro. A što se ne prodaje ne donosi profit!

Stoga, ponovimo: „Dajte narodu kruha i igara“! Jer to je jedino što im suvremeni, komercijalizirani i instrumentalizirani mediji mogu i znaju ponuditi! Time samo podržavaju teoriju o samoubilačkim putovima kojima hodimo polako u propast nekulture koja nam kroji budućnost!

Ipak, s pravom bismo mogli zavapiti: „Dosta je bilo igara, dajte nam konačno kruha“!

Stanka

Dragi čitatelji! Nekada zbilja imamo dojam da dani idu sami, jedan za drugim, nas ni ne pitajući što smo danas htjeli, planirali... i što smo od toga uspjeli ostvariti! Toliko puta sebi kažemo – samo da prođe još ovo, samo da stigne to i to, još ovo da dovršim i zbilja je gotovo! Kao da jurimo kroz vlastiti život nekim tuđim, jako brzim automobilom i neugodno nam je reći: „Usporate, molim, malo me i plaši ta brzina, a i uopće ne znam gdje smo...“ Ja bih ovdje stala i nastavila pješice...“ Neugodnost zbog toga što tražimo stanku u vlastitom životu? Nekad je suvremen, „prosvijetljen“ čovjek zbilja čudan! Moramo, ipak, jednom stati – ili će nas zaustaviti neki problem, bolest, nevolja, opasnost – a tada, ne zaobiđimo Onoga, koji nas je čekao i brižno pratio i dok smo sjedali u taj auto i dok smo od lude brzine drhtali i dok smo otvarali vrata da izađemo, udišući slobodan zrak... U Njegovoj kući nađimo odmora, u Njegovoj zajednici nađimo riječ utjehe, zagrljaj podrške i ruku razumijevanja... Zastanimo, dok prolazimo pored crkve, ali i uđimo. Pogotovo ovaj mjesec – ovoga listopada nas na krunici opet čeka Marija, kao nježna majka, prijateljica, savjetnica ili samo netko tko nas gleda s ljubavlju... (Ivh)

bolest našeg podneblja

Nazdravlje!

Kažu kako se prvo „alkoholno“ iskustvo stječe veoma rano, često u obitelji. „Djedino (ili tatino) muško“ u osobitim prilikama može nazdraviti vinom, pivom, pa čak i rakijom. Ukoliko se mlađahnom potomku i ne dopadne okus kušanog pića – prilika da bude u centru pažnje odraslih obično se sviđa. U slučaju da se prilika za prvo „testiranje“ alkohola, kojim slučajem, „propusti“ u obitelji, pruži se već na nekom dječjem rođendanu, proslavi ili u kafiću među vršnjacima. Iako se najčešće vezuje za pripadnike muškog spola, nerijetko je ne zaobilaze ni djevojčice (primjenjujući rodnu ravnopravnost u pogrešnoj situaciji). Sve i da prvi dojam o probanom alkoholnom piću ne bude baš najbolji (jer „pivo je gorko“, „vino kiselo“, a „rakija ljuta“), prijatan osjećaj pažnje, omamljenosti, prihvaćanja, „odrastanja“... obično ublaži informaciju koju pruža nepce i znatno duže se pamti. Stručnjaci upozoravaju na sve češća organizirana opijanja kod mladih. „Ovakav oblik zabave dobio je i svoj stručni naziv, „binge drinking“, a opisuje se kao konzumiranje pet ili više alkoholnih pića u kratkom periodu, a najčešće ga prakticiraju upravo djeca i tinejdžeri s ciljem da se „razvale“, navodi Tamara Vrdoljak, za HRsvijet. Jedan teenage dečko o tome kaže: „Ima nekoliko faza kad pijete alkohol: prepijanstvo (već ti se riga), pijanstvo, pravo pijan i mrtav pijan – u toj fazi ti se film trga, ležiš kao bez svijesti, mora se zvati hitna da te otpelaju u bolnicu na ispumpavanje želuca. Sve ove faze osim ispumpavanja želuca sam prošao, svake subote sam u jednoj od tih faza.“

Smatra se kako stjecanju alkoholne ovisnosti prethodi duži period manje - više redovitog uzimanja veće količine alkoholnih pića. Ipak, i umjereno, ali redovito konzumiranje može također stvoriti naviku, pa oprez nikad nije suvišan. Posljedice mogu biti veoma ozbiljne. Osim što štetno djeluje na rad gotovo svih organa, alkohol osobito šteti mozgu, u većim količinama dovodeći organizam u stanje delirija, koji, ukoliko se ne ukaže blagovremena liječnička pomoć, može dovesti do kome i tragičnog ishoda. Naravno, kada je u pitanju organi-

zam adolescenta ili – još opasnije – djeteta, svi loši aspekti se višestruko uvećavaju – zbog manje tjelesne mase alkohol ima veći učinak, pa razina u krvi raste brže i lakše dolazi do opijanja. Pored toga, njihov je organizam manje razvijen, te lakše dolazi do oštećenja mozga i drugih organa i potrebno im je i puno manje vremena da postanu ovisni. Što je za odraslog čašica-dvije-tri, za dijete je maleni gutljaj, koji roditelji sami nerijetko daju svojoj djeci! Strašno je vidjeti pijanca, a kako li je tek užasno vidjeti – makar i tek pripito – dijete ili adolescenta!

No, ako su nam i poznati počeci testiranja alkohola – što je ono što vino učini slatkim, pivo hranom, a rakiju potrebom u toj mjeri da konzumiranje pretvori u opasnu naviku, točnije bolest poznatu kao alkoholizam? Želja za prihvaćanjem, potreba za opuštanjem, oponašanje uzora, ublažavanje tuge, proslavljanje života, samo su neki od razloga za posezanje za kojom čašicom više i, nažalost, duboko su uvriježeni u mentalitetu ovdašnjeg življa.

Alkoholičari često ne uviđaju svoj problem. Zapravo, teško je postaviti pravu granicu. Sjećam se odgovora jednog rođaka na moje pitanje zašto ne prestane piti kad osjeti kako mu je dosta, a on mi je rekao kako „poanta nije u pijanju već u opijanju“. Drugim riječima, on ne pije kako bi mu bilo ugodno, već dok mu ne prestane biti i

ugodno i neugodno. Nisam to nikako mogla razumjeti, jer volim popiti čašu vina s prijateljima, aperitiv prije svečanog ručka, koktel u vrućim ljetnjim danima, šampanjac – u osobitim prigodama, ali samo ako mi prija i dok prija – i meni i onima oko mene. Sada znam kako je u osnovi alkoholizma uvijek neki problem, tuga ili nevolja koju netko nije uspio drugačije riješiti, pa je pokušava utopiti u alkoholu, a ona uporno isplivava – svakog jutra nakog trežnjenja. Jer radosti i sreći nije potreban alkohol kako bi ih uvećao, dok probleme i poteškoće u životu, nažalost, on ne može izliječiti. Ipak pomoći ima – razgovor s pravim prijateljem, najbolje uz kavu ili čaj. Provjereno pomaže!

Lijepo je što nam se bliži vrijeme blagdana. Čašica „zamedljane rakije“ na Badnju večer, vina za Oce, šampanjca za Novu godinu... dobra je za one kojima priliči (nikako djeci!) ukoliko znaju tajnu umjerenosti kako bi bilo lijepo i njima, ali i ukućanima i kako bi se svi osjećali dobro i jutro nakon slavlja, a i svako jutro i svaki dan i noć. Stoga – „Nazdravlje svima“.

Ljiljana Kujundžić Ivanković, dipl. pedagoginja

male mudrosti

SVIJEĆA S VAŠEG VJENČANJA GOVORI

Upalili ste ovu svijeću danas, na dan vašeg vjenčanja. Ona je blistavi simbol. Neka vas i godinama kasnije podsjeća na ono što ste danas jedno drugom obećali. Svijeća s vašeg vjenčanja šapnut će vam možda ovako:

Vidjela sam.
I moj je mali plamičak bio ovdje kad ste jedno drugom pružili ruku i darovali srce. Ja želim biti nijemi svjedok u domu vaše ljubavi. U dane kad sja sunce, ne trebate me paliti. Ali kad ste izvan sebe od radosti, kad je malo dijete na putu ili neka druga lijepa zvijezda zasja na horizontu vašeg života, tada me upalite. Upalite me kad se smračí, kad u vaš život uđe oluja, kad se pojavi prva svađa, kada nijemo trpíte zbog nečega, tada me upalite.

Upalite me kad treba učiniti prvi korak a ne znate kako, kad je potrebno razgovarati, a ne nalazite riječi, kad biste se htjeli zagrliti a ruke su vam kao oduzete, tada me upalite. Moje malo svjetlo za vas je jasni znak. Ono govori svoj vlastiti govor koji svatko razumije. Ja sam svijeća s vašega vjenčanja. Volim vas. Pustite me da gorim dokle god je potrebno. Dok me zatim zajedno, obraz uz obraz, ne ugasite. Tada ću vam zahvalno reći: do sljedećeg navrata.

Phil Bosmans

protiv života

Jezikom mladih o alkoholu (www.hcjz.hr)

„Kako gledati utakmicu ako ne popiješ barem tri do pet žuja?“

„Rođendan je bolji ako se donese alkohol.“

„Alkohol je normalan u ovoj životnoj fazi.“

„To me sad ne brine, možda bum o tome razmišljao kad bum stariji!“

„Piju odrasli, zašto ne bi i mi!!!“

„Pušenje je više fora u petom, šestom razredu, a sada u sedmom, osmom je više fora piti...“

„Prvi put sam počeo piti alkohol u 3. razredu osnovne škole, davao mi je jedan stari susjed.“

„Popiti 2 bambusa i pivo je preslabo da se napijem ...“

„Dođem doma „dobre volje“, ali ne pijan.“

za život

Ima i onih koji misle drugačije... (www.hcjz.hr)

„Zabavljamo se bez alkohola jer nam je svima u društvu alkohol bez veze ...“

„Zato jer vidim po tati kako je kad se previše pije, kakvi su problemi, ne želim piti jer ne želim biti kao on.“

„Ne pijem jer kad sam poželio kušati alkohol tata mi je rekao jesi li ti normalan, to je za tebe prerano...“

„Pijanica sam vidio na svoje oči, nije mi se dopalo kako hoda, kakve su mu oči, ne bih htio tako izgledati.“

„Danas mladi žele samo piti, ne žele se uključiti ni u kakve aktivnosti. Ja imam ples, meni je to cool.“

Otkad moj tata ne pije

U našem se domu smije.

A problema je bilo

I uvijek će ih biti.

Samo jedno te molim, TATA,

Nemoj više nikada piti.

(Petra T.)

Franjevci na čelu somborske župe

Piše: Stjepan Beretić

Zahvaljujući somborskom ljetopiscu fra Boni Mihaloviću koji je od 1717. godine pisao ljetopis somborskog franjevačkog samostana, možemo doznati za nekolicinu upravitelja somborske župe.

1. **Fra Luka Đurčević od Velike** se spominje kao somborski župnik i gvardijan franjevačkog samostana 1718. godine. Za vrijeme kalačko-bačkog nadbiskupa Imrea Csákyja koji je na čelu nadbiskupije bio od 1710. do 1732. godine bilo je spočetka samo 13 župa u cijeloj nadbiskupiji. Do kraja njegova upravljanja nadbiskupijom uspostavljene su još dvije župe, od kojih je jedna somborska župa Presvetog Trojstva 1718. godine. Iste je godine nadbiskup dobio kardinalski šešir. Povjesničar István Katona na 75. stranici 1. dijela svoje knjige *A kalocsai érseki egyház története* (2001. godine je u Kalači objavljen prijevod Katonine knjige iz 1800. godine) ističe da je nadbiskup Csáky imao 15 župa u svojoj nadbiskupiji.

2. Nadbiskup Miklós V. Cháky je za upravitelja somborske župe 1750. godine imenovao **fra Antuna Deževića od Budima**. Isti je nadbiskup osnovao pet novih župa, među njima Bezdan i Čavolj. (Katona, nav. mj.). Fra Antun Dežević je pokopan u Baču 29. listopada 1756. godine, što spominje Ante Sekulić na 101. stranici svoje knjige *Drevni Bač*.

3. **Fra Antuna Kneževića od Pečuha** imenovao je na čelo somborske župe nadbiskup Ferenc III. Klobusiczky 1751. godine. Isti je nadbiskup osnovao 12 novih župa u nadbiskupiji. Od tih spominjemo Bereg (Bački Breg), Lemeš (Svetozar Miletić), Doroslovo. (Katona, nav. mj.). Klobusiczky je stajao na čelu nadbiskupije od 1751. do 1760. godine.

4. Nadbiskup Klobusiczky je za upravitelja somborske župe postavio **fra Mirka Budayja**, koji je župu vodio 1752. i 1753. godine. O tom upravitelju somborske župe znamo da je 1731. godine bio lektor filozofije u Baču, što

spominje Stražemanac (*Povijest franjevačke provincije Bosne Srebrene*, Osijek 2010. XXXII. str.).

5. **Ferdo Ljipljanić Požežanin** 1754.-1755.

6. **Petar Komaričić** 1756.-1758.

7. **Marko Žličar** 1759.-1760.

8. **Fra Tádé Hegedús** je bio upravitelj somborske župe od 1761. do 1762. godine. 1767. godine će ga nadbiskup ponovno postaviti na čelo župe.

9. Kalačko-bački nadbiskup József I. Batthyán imenovao je upraviteljem somborske župe **fra Nikolu Babaića** 1763. godine. Fra Nikola je kao bački gvardijan 1755. godine dao sagraditi samostansko krilo pod zvonikom, a u istom svojstvu je 1759. godine vodio gradnju drugog krila samostana u Baču, onog kod kora. Za te radove je novac osigurao fra Augustin Stopić, koji je kao franjevac 25 godina bio upravitelj sončanske župe, što spominje Ante Sekulić na 99. i 101. stranici svoje knjige *Drevni Bač*. Odatle doznajemo da je taj veliki darivatelj bačkog samostana u Baču i pokopan 28. listopada 1770. godine.

10. Nadbiskup József I. Batthyán je 1764. godine za upravitelja somborske župe postavio **fra Blaža Abramovića**. O njemu 1755. godine zabilježeno da je četiri godine bio vinkovački župnik, te da je govorio i njemački. „U brizi za duše je, po svjedočanstvu vjernika, bio marljiv, tako da nitko nije umro bez sakramenata, niti bi mu se išta moglo prigovoriti s obzirom na dušobrižništvo”... (str. 577.). „Ipak su primijećene neke zloporabe, ponajprije što vjernici sami pokapaju djecu koja umru, da ne bi morali platiti upravitelju uobičajenu pristojbu od tih pokopa” (str. 579). O tome čitamo u djelu *Kanonske vizitacije*, knjiga IV. izdanoj u Osijeku 2006. godine u prijevodu Stjepana Sršana. Na provincijalnom kapitulatu u Našicama Blaž Abramović je 10. kolovoza 1766. godine izabran za definitora provincije (Stražemanac, 73).

11. Za vremena kalačko-bačkog nadbiskupa Józsefa I. Batthyána, koji je na čelu nadbiskupije bio od 1760. do 1776. godine, somborskom župom je od 1765. do 1766. godine upravljao **fra Lovro Staklenčić**, koji je kao upravitelj bačke župe i gvardijan tamošnjeg samostana 1764. godine vodio radove oko proširenja bačke franjevačke crkve. Tada je tamošnja crkva dobila pobočnu lađu. Poznato je da je novac za te radove darovao fra Augustin Stopić, upravitelj župe svetoga Lovre u Sonti. O tome piše Ante Sekulić na 99. stranici svoje knjige *Drevni Bač*. Knjiga je izdana u Splitu 1978. godine.

12. Isti je nadbiskup na čelo somborske župe postavio **fra Tádéa Hegedúsa**, koji je župom upravljao od 1767. do 1770. godine. Deset godina kasnije, 20. lipnja 1780. godine fra Tadej je na kapitulatu u Velikoj izabran za definitora provincije (Stražemanac, 74).

13. Nadbiskup József I. Batthyán je 1771. godine upraviteljem župe imenovao **fra Antuna Fenića**, koji je i naredne godine stajao na čelu župe.

14. Njegov nasljednik je 1773. godine postao **fra Josip Petrović**. On je i 1774. godine obnašao dužnost upravitelja somborske župe (1773.-1774.).

15. Nadbiskup Batthyán je 1775. godine upraviteljem somborske župe imenovao **fra Hijacinta Mandića**, koji će još i 1777. godine obnašati tu dužnost.

16. **Fra Antuna Jozića od Monoštora** postavio je na čelo somborske župe nadbiskup Adam Patačić 1778. godine. A na dužnosti je bio još i 1780. godine.

17. **Fra Jerka Jakočevića** je 1781. godine postavio upraviteljem župe nadbiskup Adam Patačić. Fra Jerko je posljednji franjevac upravitelj župe, koji je somborsku župu na Svi sveti te godine predao svjetovnom svećeniku, Stjepanu Jagodiću, kao prvom svjetovnom svećeniku – župniku.

Sakramenti u vlastitoj župi ili tamo gdje je zgodnije?

Odgovara: mons. dr. Andrija Kopilović

Poštovani! Je li vjernik dužan ići u župu koja mu pripada teritorijalno i tamo primiti sakramente ili npr. ako mu je druga župa bliža ili župa djetinjstva, može u toj drugoj župi voditi svoj sakramentalni život?

Š. V., Subotica

U ovom odgovoru ću se poslužiti mislima poznatog pastoralnog radnika p. Bone Zvonimira Šagija iz knjige „Pastoral župne zajednice“. Naime, sigurno je da je u crkvenom pravu župa definirana kao određeni teritorij s postavljenim pastirom na čelu. No, očito – osobito u gradovima – ne može biti jedini princip pastoralnog teritorija. O tome se u pastoralu raspravlja. Sigurno je pred nama zadatak na koji treba dati odgovor životom i pastoralnom razboritošću u svjetlu Isusove riječi: Nisam došao da mi se služi, nego da služim...

Uzevši sve već rečeno u obzir, očito je potrebno početi župu shvaćati na način prilagođen novim pastoralnim potrebama i jasnijim ekleziološkim spoznajama. To pak nipošto ne znači da je korisno niti pak da je moguće zanijekati sadašnju vrijednost župe kao kakve-takve zajednice vjere također i u urbanim sredinama. Čini se da se novo shvaćanje župe mora iznova primaknuti izvoru. Dobro je spomenuti da riječ *paroikia* već u Starome zavjetu označuje živjeti u stranoj zemlji bez građanskih prava i bez domovine – *paroikos* = stranac. U Novome zavjetu to se isto značenje uzima u duhovnome smislu kao „vrijeme boravka u stranoj zemlji“, tj. kršćanska zajednica samo privremeno boravi na zemlji (1 Pt 1,17). Od 150. god. u Ireneja susrećemo riječ *paroikia* kao crkveni termin u značenju zajednice. Iz toga se vidi da je moguće o župi, iako vezanoj uz određen teritorij, na bolji, mobilniji način razmišljati kao o zajednici gdje teritorij prestaje biti isključivim čimbenikom. Ako pak teritorij prestaje biti isključivo bitan,

onda postaje aktualno neprestano okupljanje zajednice, što daje novu dinamiku župi kao crkvenoj instituciji na nekome teritoriju. Po njoj je Crkva na nekome teritoriju prisutna kao duhovno mobilna snaga. Već se i u našoj pastoralnoj praksi sve više zamjećuje nastojanje da se župa organizira kao zajednica, gdje se ne samo dijele sakramenti nego gdje se okuplja zajednica na svjesno slavljenje euharistije i sakramenata kao znakova (simbola) zajedništva u vjeri i gdje iz toga zajedništva proizlaze različiti apostolski angažmani. Gdje se provodila euharistijska obnova, ondje su već sasvim vidljivi ovi pomaci od čisto župnoga servisa do buđenja svjesne jezgre – zajednice i aktivnih vjerničkih grupa u bazi župe. Neprestano okupljanje zajednice: preko evangelizacije, katehizacije i njezino izgrađivanje preko liturgije – sakramentalizacije karakterizira novi pastoral kao pastoral zajednice, što je, dakako, više od samoga pružanja vjerskih usluga. Uvidjevši da župu ne možemo više poistovjećivati ni s kojom postojećom društvenom grupom, koja bi sama po sebi bila i kršćanska, moramo nastojati u svome

žena u sociološkoj tvorbi koju nazivamo zajednicom, kao mjesto i žarište gdje se ostvaruje susret s Bogom – Kristom. Tu se Crkva doživljava kao jedno Tijelo s Kristom. Tu čovjek može doživljavati zajedništvo s braćom bez opasnosti za svoju vlastitu osobnost. Zbog toga se čini da u shvaćanju župe kao zajednice, primjerenom današnjoj situaciji – osobito urbanoj, a također i boljemu teološkom saznanju, treba vidjeti ova četiri konstitutivna elementa, umjesto ona već spomenuta, za tradicionalno shvaćanje župe: *vjera u Krista; liturgijsko okupljanje, gdje je uključen i hijerarhijski službenik; mjesto okupljanja; teritorij kao neposredno misijsko područje*. Dva su prva elementa zajednička svakoj zajednici, a druga dva razlikuju zajednicu jednu od druge, oni su njezino mjesno obilježje.

Iz ovih misli jasno je vidljiva velika odgovornost pastoralnih radnika ostati pri okvirima pravne formulacije, a ipak uvažiti i pastoral kao jaču kategoriju evangelizacije. Dakle, moj zaključak je da je pripadnost župi teritorijalna, ali ne samo teritorijalna. Ako su okolnosti bilo teritorijalne, bilo pas-

Pripadnost župi je teritorijalna, ali ne samo teritorijalna.

Ako ste u jednoj zajednici integrirani u cijelosti, tamo primite sakramente, ali se nikad ne smiju zaboraviti pravne norme dužnosti prema tzv. matičnoj župi.

radu pridavati veću vrijednost onim elementima koji pridonose stvaranju svijesti župe kao zajednice. Kršćanska se zajednica danas ponovno nalazi unutar društvene stvarnosti koja više nije građena iz vjerske svijesti, i zato u svijesti svojih članova mora postati sasvim osobita stvarnost koja ima vrijednost za cjelovit rast čovjeka u Kristu. Mora postati vidljivo da je kršćanska zajednica otajstvena zbilja izra-

toralne – diktirane razboritošću – onda je župni život u punom smislu moguć samo tamo gdje postoji zajednica. Ako ste u jednoj zajednici integrirani u cijelosti, tamo primite sakramente, ali se nikad ne smiju zaboraviti pravne norme dužnosti prema tzv. matičnoj župi. Cijela Crkva je u traženju odgovora na ovo pitanje, pa tako ni ovo nije cjelovit odgovor.

NOVO – NOVO – NOVO

ZIDNI kalendar za 2011. godinu
po cijeni od 40 din.

DŽEPNI kalendar za 2011. godinu
po cijeni od 60 din.

SUBOTIČKA DANICA
po cijeni od 350 din.

BOŽIĆNE ČESTITKE
po cijeni od 10 din.
duple s kuvertom 15 din.

/Za kalendare 20 % popusta za narudžbe veće od 100 kom, kao i za Subotičku Danicu za više od 50 kom./

Narudžbe:

Uredništvo Zvonika
tel.: 024/554-896

ALEKSA KOKIĆ

70 GODINA NAKON SMRTI
5. 11. 2010.

u župi Isusova Uskrsnuća
u Subotici

16 sati – posjet grobu Alekse Kokića (Bajsko groblje)

17 sati – Polaganje vijenca na bistu Alekse Kokića u župnom dvorištu

19 sati – SVEČANA AKADEMIJA (u crkvi)

Predavači:

dr. Đuro Hranić, đakovački pomoćni biskup

dr. Krešimir Bušić, profesor

Pjeva: Katedralni zbor „Albe Vidaković“ pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić

Recitatori: mladi župe Isusova Uskrsnuća

Sve se odvija pod pokroviteljstvom mons. dr. Ivana Pénzesa, biskupa subotičkog

IX. DANI

BALINTA VUJKOVA
dani hrvatske knjige i riječi
u Subotici

srijeda, 27. 10. 2010. u 12 sati

Velika vijećnica Gradske kuće
Program za djecu – Narodna književnost u školi

četvrtak, 28. 10. 2010. u 19 sati

Hrvatska čitaonica
Razgovor: Aktualni trenutak u književnosti Hrvata u Vojvodini

petak, 29. 10. 2010.

9–14 stručni skup u Gradskoj biblioteci

petak, 29. 10. 2010. u 19 sati

MULTIMEDIJALNA VEČER
Velika vijećnica Gradske kuće

Dodjela nagrade za životno djelo na području književnosti

Gosti: Hrvatsko pjevačko i obrtničko društvo „Zrinski“ iz Osijeka

IX. POKRAJINSKA SMOTRA
RECITATORA

na hrvatskom jeziku

6. 11. 2010. s početkom u 9 sati
u Gradskoj biblioteci u Subotici

ORGULJSKI KONCERT
GLASOVI ORGULJA U RAVNICI
24. 10. 2010. u 19 sati
Novi Sad, crkva Imena Marijina

Na programu djela Albe Vidakovića, Stanislava Prepreka i Josipa Andrića

H čitaonica
Hrvatska

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici

Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hirvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info

Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Slušajte
Radio Suboticu
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz

Put Jovana Mikića 12,
Tel: 024 55 22 00; Fax: 551-902

Fotografije u ovom broju:
Zvonik

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52
Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs

Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610

Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika

mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta „Ivan Antunović“

mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik

Katarina Čeliković, lektorica

Vedran Jegić, fotograf

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
dr. Andrija Kopilović, mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer,
s. Blaženka Rudić, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- direktnom dostavom na župe: 1450 din

- poštom:

1700 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Mirko Štefković,
Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subotica, s nazna-
kom podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na
ime Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojode
12, 10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozem-
stva mogu poslati na biskupijski račun s nazna-
kom **Za Zvonik:**

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Rimokatolička vjerska zajednica - Biskupski
ordinarijat, Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subo-
tica, Serbia.

Toth optika

DIOPTRIA

OČNA KUĆA

SZEMÉSZETI SZALON

551-045

A FŐPOSTÁNÁL

KOD GLAVNE POŠTE

CRKVO SLIKAR
DEKORATIVNI MOLERAJ

AMBROŠIĆ IVAN

Telefon: 025 25 658
Mobilni: 064 26 444 58

IZOLUJEMO VLAŽNE KUĆE CRKVE DVORCE

I DRUGE KAPITALNE OBJEKTE

DEBLJINE ZIDOVA DO 10m

27 GODINA ISKUSTVA
40 IZOLOVANIH CRKVI

- BOLJE SUŠITI NEGO RUŠITI -

025/440-470 25000 Sombor,
063/440-470 Šeste Licke 25

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarijasrbije.org

Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaudio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

**Dacia porodica na okupu!
Koji je Vaš izbor?**

Dacia Logan
već od **6.990 €**

Dacia Logan MCV
već od **8.200 €**

Dacia Logan Van
već od **6.900 €**
bez pdv-a

Dacia Logan Pick Up
već od **7.300 €**
bez pdv-a

Dacia Sandero
već od **6.990 €**

3 GODINE
GARANCIJE ili
100 000 km*

www.dacia.rs Think big

AUTO CAR VIDA KOVIĆ, SUBOTICA

Braće Radića 51-53, Tel.: 024/553-567

**NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS...**

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- Karadorđev put 2, SUBOTICA
- Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

**RASPORED SAHRANA
NA INTERNETU**

www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

WiFi **Najpovoljniji**

5GB mjesečno! **Internet paket**

999
dinara

2048kbps simetrična
brzina (i kod upload-a!)

- Bespriječna i brza komunikacija sa videom i glasom ako koristite Skype, MSN Live, Yahoo Messenger ili neki drugi popularni IM klijent
- Lako i brzo postavljanje fotografija i videa na Vaš Facebook, Flickr, Picassa... nalog
- Više nego dovoljno megabajta za svakodnevno posjećivanje vaših omiljenih web stranica
- Velika brzina kod slanja e-maila

Subotica, Karadorđev put 2, 024 / 555-765, www.tippnet.rs

Zahvaljujemo našim darovateljima

kupatila
kolpa-san
by kolpa

*Opustite se i uživajte
u savršenstvu!*

Saloni kupatila KolpaSan:

Beograd, Bulevar Kralja Alexandra 402, **Tel: 011/ 240 73 71**

Novi Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel: 011/ 260 99 20**

Novi Sad, Rumenački put 11, **Tel: 021/ 518 091**

Subotica, Banijska 2, **Tel: 024/ 547 886**

Srce kuće Vaše kuhinje su naše!

Saloni kuhinja:

Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel.: 011/ 2609 920**

Novi Sad, Marka Miljanova 20, **Tel.: 021/ 661 9005**

Subotica, Batinska 34, **Tel.: 024/ 561 187, 561 186**

POLIKLINIKA

SENTE

24000 Subotica
Jo Lajoša 4a
tel: 024/520-698

EKG
EEG
Holter
Dopler
Ultrazvuk
Laser
Denzitometrija

U našoj Poliklinici možete obaviti
sljedeće specijalističke preglede:

pregled madeža – dermoskopiju
dugotrajno uklanjanje dlaka – epilaciju
fotopomlađivanje kože
liječenje akni i kozmetičke tretmane aknozne kože
kemijski piling
uklanjanje bradavica, mekih fibroma
i drugih kožnih promjena tekućim dušikom,
eketrokirurški, ugljikodiodnim laserom
ispitivanje sluha
Ultrazvučni pregled: vrata, štitnjače, dojke, gornjeg i donjeg
abdomena, testisa, kukova kod djece
Kolor depler krvnih žila vrata
Dvadesetčetverosatni holter srca i krvnog tlaka
Alergo test
Liječenje bolnih stanja mekim laserom
Liječenje bola intramuskularnom stimulacijom
i drugih stanja tradicionalnom kineskom akupunkturouom

Svi pregledi se zakazuju telefonom: 024/ 520 - 698
Zahvaljujemo Vam na ukazanom povjerenju!

Dermatovenerolog
Otorinolaringolog
Neurolog
Ginekolog
Pedijatar
Ortoped
Urolog
Kardiolog
Gastroenterolog
Endokrinolog
Reumatolog
Specijalist za
ultrazvuk
Akupunkturolog
Dječji neurolog
Dječji nefrolog
Psiholog

Umjetnost življenja slična je umijeću bojenja!

ZRG

ZAVRŠNI RADOVI GRAĐEVINE

24000 Subotica, Imotska 31, tel/fax: 024/562-712, mob: 064/240-43-95
e-mail: zrg.sasa@yahoo.com, www.poslovnabaza.com/zrg

*I sveti svi kad uskrsnu,
o daj da i ja budem blizu,
u dan kad sveti uskrsnu.
Kad kliknu svi: Aleluja!*